

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

tel./fax: +48 12 422 06 36

e-mail: biuro@rops.krakow.pl

www.rops.krakow.pl

MONITORING

kondycji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym

RAPORT Z BADANIA 2016

I. WPROWADZENIE

Podmioty reintegracyjne, tj. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej, to w świetle definicji zawartej w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej jedna z czterech grup podmiotów ekonomii społecznejⁱ. Podmioty reintegracyjne służą reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przez co rozumieć należy *działania na rzecz odbudowy i podtrzymania umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu oraz działania na rzecz odbudowy i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy*ⁱⁱ.

Katalog odbiorców wsparcia CIS i KIS, czyli podmiotów zatrudnienia socjalnego, jest enumeratywnie zdefiniowany w art. 1 ust 2. Ustawy o zatrudnieniu socjalnym. W świetle ustawy są to:

- osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- osoby uzależnione od alkoholu,
- osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających,
- osoby chore psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- osoby długotrwale bezrobotne w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- osoby zwalniane z zakładów karnych, mające trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- osoby niepełnosprawne, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Centrum integracji społecznej realizuje reintegrację zawodową i społeczną przez takie usługi jak: kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych; naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Określony w ustawie katalog usług klubów integracji społecznej obejmuje natomiast działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej; prace społecznie użyteczne; roboty publiczne; poradnictwo prawne; działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych; staże, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.ⁱⁱⁱ

Aktem prawnym stanowiącym fundament działalności warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Warsztat terapii zajęciowej zdefiniowany został tutaj jako podmiot stwarzający *osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia*^{iv}. Zadania WTZ realizowane są z zastosowaniem technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz

zaradności osobistej oraz psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiającym uczestnictwo w szkoleniu zawodowym lub podjęcie pracy. Odbiorcą wsparcia WTZ są osoby niepełnosprawne posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zawierające wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej^v. Zakład aktywności zawodowej realizuje funkcje reintegracji społeczno-zawodowej poprzez zatrudnienie beneficjentów w ramach prowadzonej przez siebie działalności wytwórczej lub usługowej. Odbiorcą wsparcia ZAZ są osoby niepełnosprawne, zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności lub zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.^{vi}

Przyjmując jako punkt wyjścia liczbę podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (PESR), które były zarejestrowane w województwie małopolskim na dzień 31 grudnia 2016 r., dodatkowo, ze względu na charakter badania, uwzględniając w tej grupie wyłącznie podmioty prowadzące działalność od momentu rejestracji przez min. 2 m-ce, zakładamy, że sektor małopolskich PESR liczył w 2016 r. 111 podmiotów, w tym:

- 12 centrów integracji społecznej,
- 23 kluby integracji społecznej,
- 68 warsztatów terapii zajęciowej,
- 8 zakładów aktywności zawodowej.

Wykres nr 1. Charakterystyka PESR województwa małopolskiego. Liczebność PESR w subregionach. Źródło: opracowanie własne.

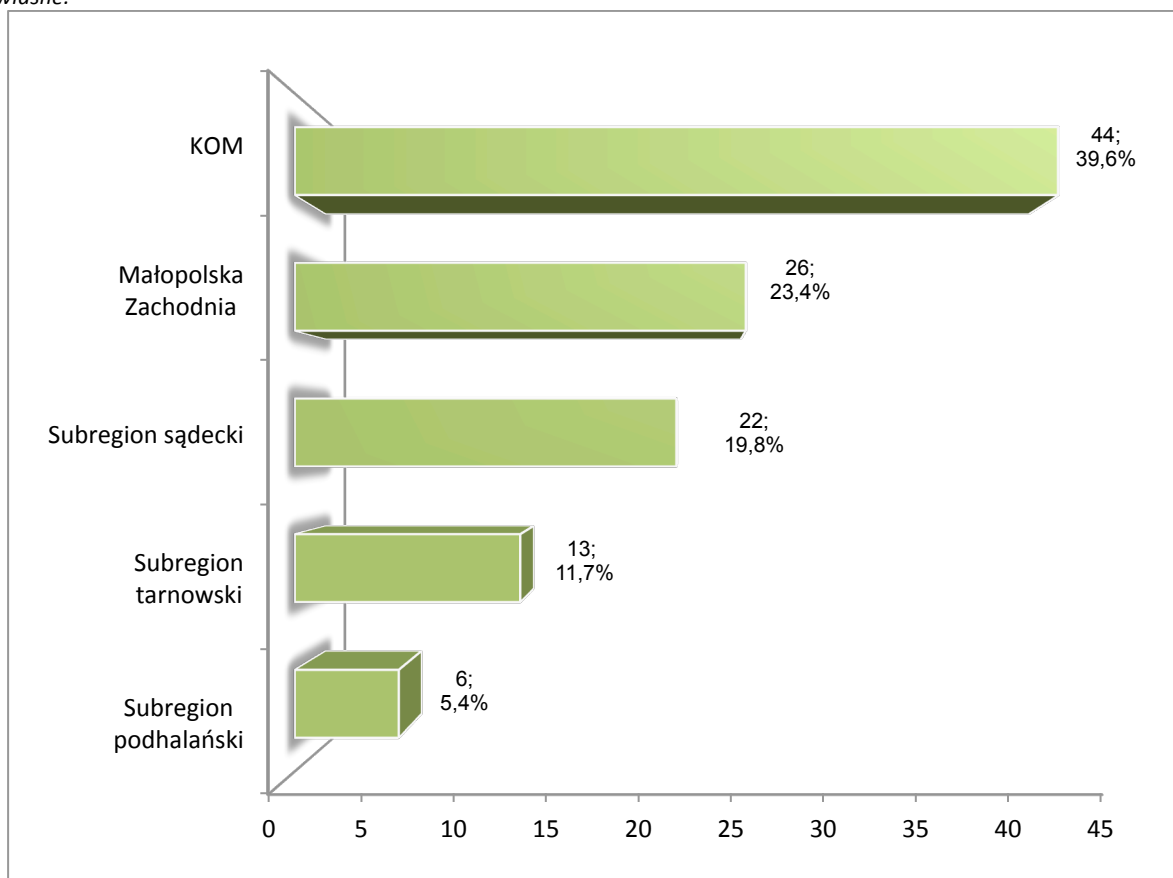

Tabela nr 1. Charakterystyka PESR województwa małopolskiego. Liczebność PESR w subregionach i powiatach. Źródło: opracowanie własne.

Powiat	Suma PESR	CIS	KIS	WTZ	ZAZ
	111	12	23	68	8
SUBREGION KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITARNY					
Kraków	23	2	4	15	2
Bocheński	3	0	1	2	0
Krakowski	8	1	2	4	1
Miechowski	5	0	1	3	1
Myślenicki	2	0	1	1	0
Proszowicki	1	0	0	1	0
Wielicki	2	0	0	2	0
SUMA	44	3	9	28	4
SUBREGION TARNOWSKI					
Tarnów	7	3	1	3	0
Brzeski	2	0	0	2	0
Dąbrowski	1	0	0	1	0
Tarnowski	3	0	0	2	1
SUMA	13	3	1	8	1
SUBREGION PODHALAŃSKI					
Nowotarski	2	0	0	2	0
Suski	3	0	0	3	0
Tatrzański	1	0	1	0	0
SUMA	6	0	1	5	0
SUBREGION SĄDECKI					
Nowy Sącz	4	1	1	2	0
Nowosądecki	9	0	1	6	2
Limanowski	1	0	0	1	0
Gorlicki	8	1	1	6	0
SUMA	22	2	3	15	2
SUBREGION MAŁOPOLSKA ZACHODNIA					
Chrzanowski	5	0	2	3	0
Olkuski	7	1	2	3	1
Oświęcimski	9	2	3	4	0
Wadowicki	5	1	2	2	0
SUMA	26	4	9	12	1

II. METODOLOGIA I REALIZACJA BADANIA

II.1. Cel i odbiorcy badania

Celem ogólnym realizowanego badania było zapewnienie empirycznych danych dla diagnozy kondycji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym w obszarach działalności statutowej (społecznej), ekonomicznej, rozwoju zasobów ludzkich oraz współpracy z otoczeniem, w tym z samorządem lokalnym. Cele szczegółowe badania to:

- diagnoza barier rozwojowych i potrzeb PES o charakterze reintegracyjnym w zakresie prowadzenia działalności statutowej;
- diagnoza barier rozwojowych i potrzeb PES o charakterze reintegracyjnym w zakresie współpracy z partnerami lokalnymi;
- diagnoza obszarów działalności ekonomicznej PES reintegracyjnych, jej odbiorców i barier rozwojowych.

Raport kierowany jest do szerokiego grona odbiorców, zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych, zainteresowanych problematyką ekonomii społecznej, w tym w szczególności do środowiska podmiotów ekonomii społecznej oraz podmiotów odpowiedzialnych za planowanie i realizację wsparcia dla sektora ekonomii społecznej w Polsce.

II.2. Strategia dotarcia do respondentów

Strategia dotarcia do respondentów badania zakładała:

- 1) Utworzenie aktualnej bazy adresów mailowych wszystkich podmiotów reintegracyjnych, które prowadziły działalność w 2016 r. (przez min. przez 2 miesiące) na terenie województwa małopolskiego.
- 2) Przekazanie informacji o realizowanym badaniu wraz z linkiem do indywidualnego kwestionariusza drogą elektroniczną za pośrednictwem aplikacji internetowej na adresy mailowe podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym uwzględnionych w zaktualizowanej bazie adresowej.
- 3) Równoległe do informacji generowanej przez aplikację internetową przekazanie informacji o realizowanym badaniu i jego celach na adresy mailowe do wszystkich podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, uwzględnionych w zaktualizowanej bazie adresowej z adresu poczty elektronicznej pracownika ROPS w Krakowie, odpowiedzialnego za realizację badania.
- 4) W wyznaczonym terminie realizacji badania prowadzenie stałego monitoringu aktywności uczestników badania w ramach aplikacji internetowej z kwestionariuszem ankiety (założono minimum dwukrotne przekazanie drogą mailową przypomnień o terminie zakończenia ankiety do podmiotów, które rozpoczęły uzupełnianie kwestionariusza, ale go nie zakończyły, oraz do podmiotów, które nie podjęły aktywności w aplikacji internetowej z kwestionariuszem ankiety).

II. 3. Opis narzędzi badawczych

Badanie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem metodologii CAWI, tj. wspomaganego komputerowo wywiadu z wykorzystaniem dedykowanego dla poszczególnych typów PES reintegracyjnych kwestionariusza ankiety on-line. Kwestionariusz zawierał zarówno pytania o charakterze zamkniętym, w tym pytania wielokrotnego wyboru, jak i otwartym. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyły w szczególności:

- form działalności statutowej w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem m społecznym, w tym efektywności zatrudnieniowej PES reintegracyjnych,
- odbiorców wsparcia PES reintegracyjnych,
- źródeł finansowania działalności PES reintegracyjnych,
- zasobów kadrowych, w tym struktury zatrudnienia w PES reintegracyjnych i barier rozwojowych związanych z zasobami ludzkimi,
- obszarów współpracy z najbliższym otoczeniem beneficjentów PES reintegracyjnych,
- działań na rzecz społeczności lokalnej, realizowanych przez PES reintegracyjne,
- partnerów współpracy PES reintegracyjnych,
- wspólnych przedsięwzięć zrealizowanych we współpracy z innymi PES,
- barier rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej,
- obszarów współpracy istotnych ze względu na realizację celów statutowych PES reintegracyjnych,
- barier rozwoju działalności statutowej PES reintegracyjnych,
- kluczowych obszarów działalności ekonomicznej PES reintegracyjnych, jej odbiorców i barier rozwojowych.

II.4. Realizacja badania

30 maja 2017 r. informacja o badaniu wraz z linkiem do indywidualnego kwestionariusza ankiety drogą elektroniczną za pośrednictwem aplikacji internetowej została przekazana na adresy mailowe podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym uwzględnionych w przygotowanej na potrzeby realizacji badania bazie adresowej. Dodatkowo, równolegle na te same adresy mailowe z adresu pracownika ROPS w Krakowie odpowiedzialnego za realizację badania, wystosowano prośbę o wzięcie udziału w badaniu.

Pierwotnie określony termin zbierania danych na potrzeby badania zamykał się w okresie 30 maja – 10 czerwca 2017 r. Ostatecznie, ze względu na dbałość o wysoką reprezentatywność badania, kwestionariusz on-line pozostawał aktywny dla respondentów 10 dni dłużej, tj. w okresie 30 maja – 20 czerwca 2017 r. W tym czasie prowadzono monitoring aktywności uczestników badania w ramach aplikacji internetowej z kwestionariuszem ankiety oraz trzykrotnie skierowano przypomnienia o realizowanym badaniu zachęcające do udziału w nim do podmiotów, które rozpoczęły uzupełnianie kwestionariusza, ale go nie zakończyły, oraz do podmiotów, które nie podjęły aktywności w aplikacji internetowej z kwestionariuszem ankiety. Dodatkowo pracownik ROPS kontaktował się telefonicznie z podmiotami, które 15 czerwca 2017 r. nie podjęły aktywności w aplikacji internetowej z kwestionariuszem ankiety.

W odpowiedzi na zaproszenie do badania 85 podmiotów rozpoczęło uzupełnianie kwestionariusza w formie elektronicznej, z czego 17 podmiotów nie zakończyło ankiety.

Ze względu na problem techniczny w uzupełnieniu aplikacji ankietowej on-line, 5 podmiotów przekazało uzupełnione ankiety w formie pliku tekstowego. Ostatecznie, po wykluczeniu z badania podmiotów, które zalogowały się do kwestionariusza on-line, ale nie udzieliły odpowiedzi na żadne z pytań w kwestionariuszu (8 podmiotów), w raporcie z badania uwzględniono dane przekazane przez 82 podmioty o charakterze reintegracyjnym, tj. 73,9% PESR działających w Małopolsce w 2016 r. W związku z tym, że nie wszystkie badane podmioty wypełniły ankietę w całości przy charakterystyce wyników poszczególnych problemów badawczych pod wykresem umieszczono liczbę podmiotów, które udzieliły odpowiedzi na dane pytanie (N).

Wyniki badań prezentowane są w raporcie w podziale na cztery główne obszary badawcze. Struktura raportu odzwierciedla strukturę narzędzia wykorzystanego w procesie gromadzenia danych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie pragnie podziękować wszystkim przedstawicielom podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, zaangażowanym w uzupełnienie ankiet za pomoc w realizacji niniejszego badania.

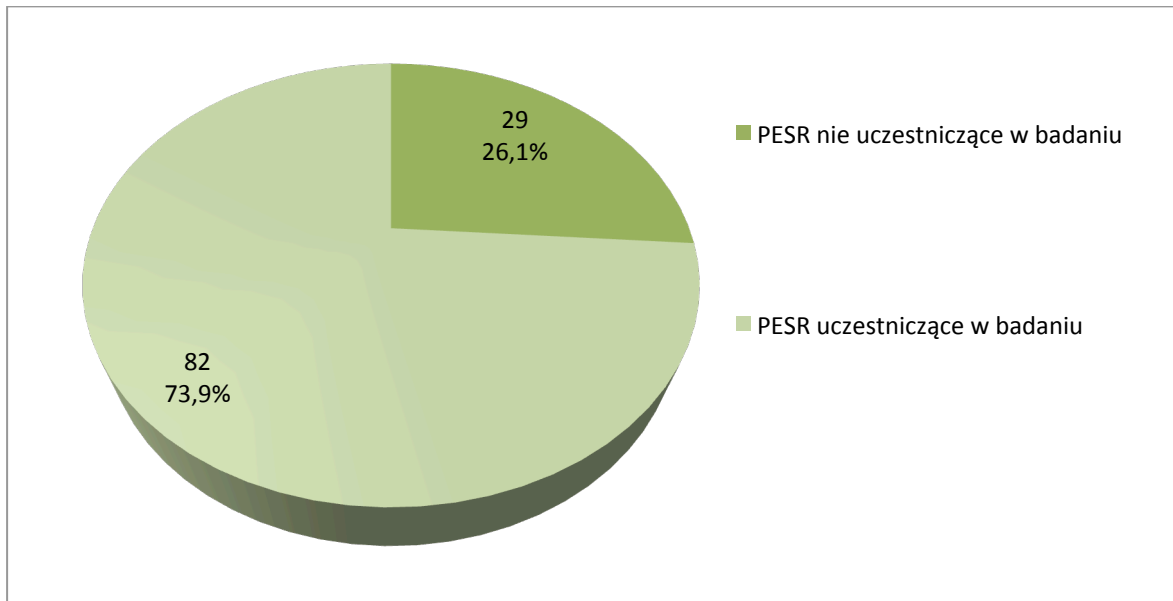

III. WYNIKI BADANIA

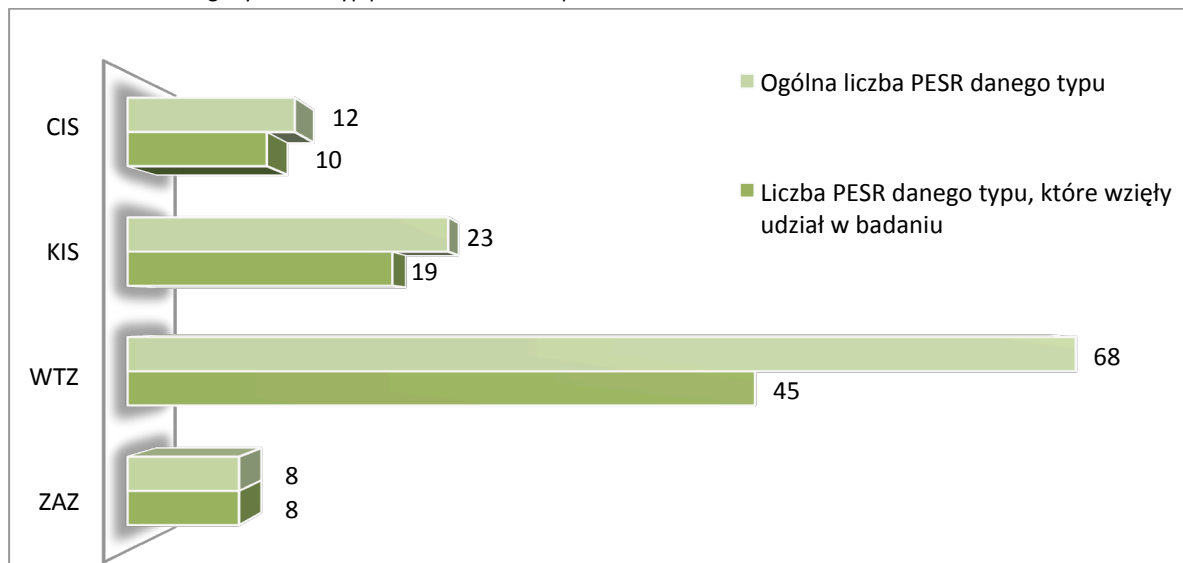
III.1. Charakterystyka małopolskich PESR reintegracyjnych

W badaniu udział wzięło 10 centrów integracji społecznej (83%), 19 klubów integracji społecznej (83%), 45 warsztatów terapii zajęciowej (66%) oraz 8 zakładów aktywności zawodowej (100%).

Wykres nr 2. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

Wykres nr 3. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

W badaniu reprezentowane były wszystkie powiaty województwa małopolskiego.

Tabela nr 2. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: powiat, w którym podmiot ma siedzibę. Źródło: opracowanie własne.

Powiat	Typ PESR				Ogółem
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ	
Bocheński	0	1	2	0	3
Chrzanowski	0	2	1	0	3
Gorlicki	1	0	6	0	7
Krakowski	1	2	3	1	7
Kraków	2	2	13	3	20
Limanowski	0	0	1	0	1
Miechowski	0	1	2	1	4
Myślenicki	0	1	0	0	1
Nowosądecki	0	1	4	2	7
Nowy Sącz	1	1	2	0	4
Olkuski	1	2	2	1	6
Oświęcimski	1	3	1	0	5
Proszowicki	0	0	1	0	1
Tarnowski	0	0	2	0	2
Tarnów	2	0	3	0	5
Tatrzański	0	1	0	0	1
Wadowicki	1	2	1	0	4
Wielicki	0	0	1	0	1
Ogółem	10	19	45	8	82

32 podmioty biorące udział w badaniu działały na obszarze gmin wiejskich (3 CIS, 5 KIS, 19 WTZ i 5 ZAZ). W miastach do 20 tys. mieszkańców zlokalizowanych było 12 z nich (2 CIS, 5 KIS, 4 WTZ i 1 ZAZ), w miastach powyżej 20 tys. do 50 tys. mieszkańców dalszych 11 (5 KIS i 6 WTZ), w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców mieściło się 9 podmiotów (3 CIS, 2 KIS, 4 WTZ), które pozytywnie odpowiedziały na zaproszenie do badania. W ankiecie wzięło udział 20 PESR działających w Krakowie (2 CIS, 2 KIS, 12 WTZ oraz 2 ZAZ).

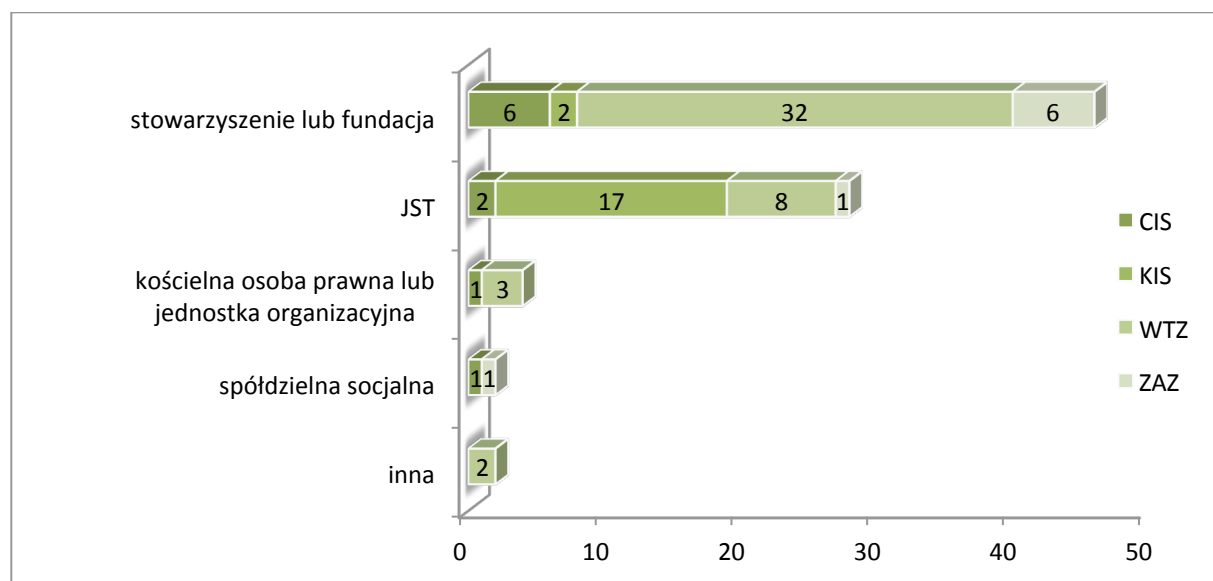

Tabela nr 3. Lokalizacja małopolskich PESR. Źródło: opracowanie własne.

Typ PESR	Typ jednostki terytorialnej					Liczba ważnych wskazań ogółem
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto powyżej 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto powyżej 50 tys. inne niż Kraków	Kraków	
CIS	3	2	0	3	2	10
KIS	5	5	5	2	2	19
WTZ	19	4	6	4	12	45
ZAZ	5	1	0	0	2	8
Ogółem	32	12	11	9	18	82

46 ankietowanych podmiotów prowadzonych było przez organizację pozarządową – stowarzyszenie lub fundację (6 CIS, 2 KIS, 32 WTZ, 6 ZAZ), 28 przez jednostkę samorządu terytorialnego (2 CIS, 17 KIS, 8 WTZ, 1 ZAZ), 2 przez spółdzielnię socjalną (1 CIS, 1 ZAZ), 4 przez kościelną osobę prawną lub jednostkę organizacyjną (1 CIS, 3 WTZ), 2 podmioty (WTZ) prowadzone były przez innego typu podmiot.

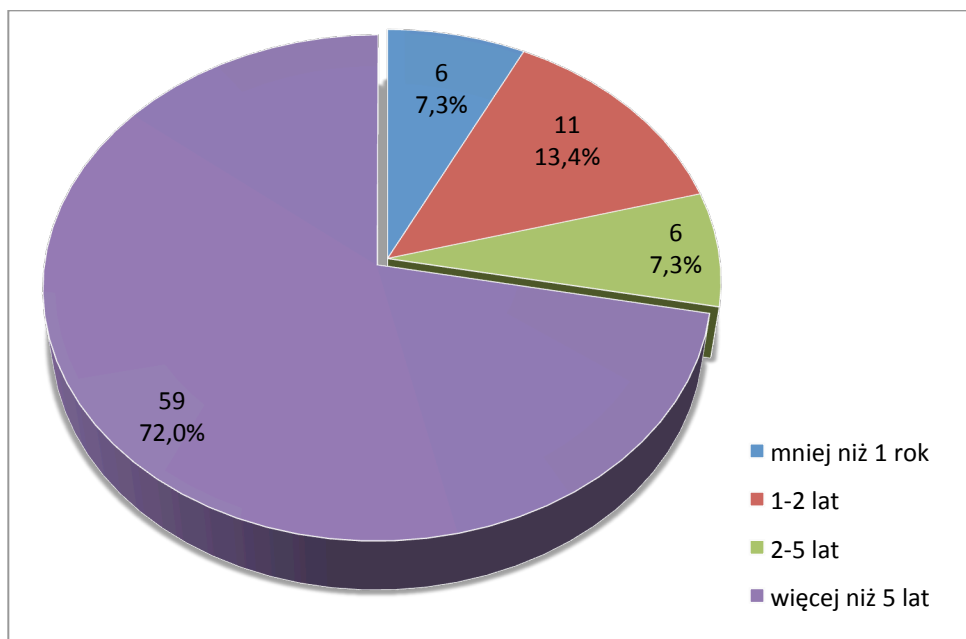
Wykres nr 4. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR. Źródło: opracowanie własne.

N= 82.

- Przyjmując jako punkt wyjścia stan rzeczy istniejący na dzień 31 grudnia 2016 r. stwierdzamy, że:
- wśród podmiotów reintegracyjnych uczestniczących w badaniu dominującą grupę stanowią PESR funkcjonujące dłużej niż 5 lat (59 podmiotów, tj. 72%),
 - 11 badanych PESR (13,4%) działało przez okres mieszczący się w przedziale 1-2 lata,
 - 6 podmiotów (7,3%) funkcjonowało przez okres powyżej 2 lat do 5 lat,
 - 6 podmiotów (7,3%) badanych PESR działała przez okres poniżej 12 miesięcy.

Wykres nr 5. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Okres funkcjonowania PESR. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N= 82.

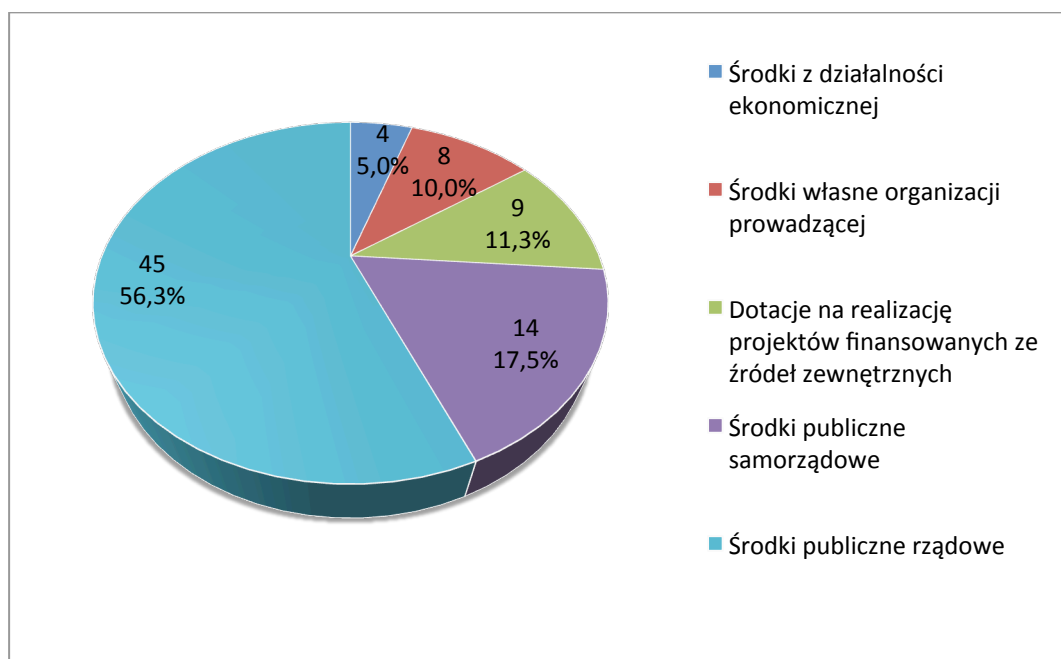
Najdłużej działającymi podmiotami w grupie uczestniczącej w badaniu są warsztaty terapii zajęciowej (41 podmiotów, tj. 91% ankietowanych podmiotów funkcjonuje więcej niż 5 lat) oraz zakłady aktywności zawodowej (75% ankietowanych ZAZ prowadzi ponad pięcioletnią działalność). W grupie podmiotów funkcjonujących mniej niż 1 rok znalazły się wyłącznie podmioty zatrudnienia socjalnego: 2 centra integracji społecznej oraz 4 kluby integracji społecznej.

Tabela nr 4. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Okres funkcjonowania PESR. Źródło: opracowanie własne. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu.

Typ PESR	Okres funkcjonowania podmiotu				Liczba ważnych wskazań ogółem
	mniej niż 1 rok	1-2 lata	powyżej 2-5 lat	więcej niż 5 lat	
CIS	2	3	1	4	10
KIS	4	5	2	8	19
WTZ	0	1	3	41	45
ZAZ	0	2	0	6	8
Ogółem	6	11	6	59	82

Najważniejszym źródłem finansowania działalności badanych PESR w 2016 r. były rządowe środki publiczne, wskazane przez 45 badanych podmiotów (56,3%). Na drugim miejscu jako najważniejsze źródło finansowania znalazły się wskazane przez 14 podmiotów, tj. 17,5% udzielających odpowiedź na to pytanie, środki samorządowe. Dofinansowanie zewnętrzne związane z realizacją projektów stanowiło najważniejsze źródło finansowania działalności dla 9 badanych PESR (11,3%), środki własne organizacji prowadzącej dla 8 PESR (10%), a środki z działalności ekonomicznej dla 4 podmiotów (5%).

Wykres nr 6. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N= 80.

Dla CIS i KIS najważniejszym źródłem finansowania były środki samorządowe, natomiast dla WTZ i ZAZ środki rządowe. Te ostatnie, stanowiły najważniejsze źródło finansowania działalności PESR prowadzonych przez stowarzyszenia i fundacje (wskazało je 33 z 45 PESR prowadzonych przez organizacje pozarządowe).

Tabela nr 5. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Typ źródła finansowania	Typ PESR				Liczba ważnych wskazań ogółem
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ	
Środki z działalności ekonomicznej	1	0	1	2	4
Środki własne organizacji prowadzącej	3	1	3	1	8
Dotacje na realizację projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych	0	5	4	0	9
Środki publiczne samorządowe	4	10	0	0	14
Środki publiczne rządowe	2	3	35	5	45
Ogółem	10	19	43	8	80

Tabela nr 6. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca. Źródło: opracowanie własne.

Organizacja prowadząca PESR	Najważniejsze źródło finansowania					Liczba ważnych wskazań ogółem
	środki z działalności ekonomicznej	środki publiczne rządowe	środki publiczne samorządowe	projekty dofinansowane ze źródeł zewnętrznych	środki własne organizacji prowadzącej	
JST	1	9	11	6	1	28
stowarzyszenie lub fundacja	1	33	2	3	6	45
kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	0	2	1	0	0	3
spółdzielnia socjalna	2	0	0	0	0	2
inna	0	1	0	0	1	2
Ogółem	4	45	14	9	8	80

Dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych stanowiło ważne źródło finansowania działalności badanych podmiotów wskazywane w drugiej kolejności (31 z 68 wskazań, tj. 45,6%). Mniejsze znaczenia jako drugie w kolejności najważniejsze źródła finansowania działalności PESR miały: środki z działalności ekonomicznej (12 wskazań), środki własne organizacji prowadzącej (11 wskazań), środki publiczne samorządowe (8 wskazań) oraz środki publiczne rządowe (5 wskazań). Jeden podmiot wskazał na inne niż wymienione w kafeterii źródło finansowania.

Tabela nr 7. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Drugie w kolejności najważniejsze źródło finansowania. Źródło: opracowanie własne.

Typ źródła finansowania	Typ podmiotu reintegracyjnego				Liczba ważnych wskazań ogółem
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ	
Dotacje na realizację projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych	4	6	20	1	31
Środki z działalności ekonomicznej	2	0	6	4	12
Środki własne organizacji prowadzącej	1	1	8	1	11
Środki publiczne samorządowe	0	4	4	0	8
Środki publiczne rządowe	1	0	2	2	5
Inne	1	0	0	0	1
Ogółem	9	11	40	8	68

III.2. Działalność statutowa PES reintegracyjnych w 2016 r.

Jak już wspomniano, podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym stanowią grupę zróżnicowaną wewnątrznie. Odmienne ustawowe podstawy działalności w przypadku CIS i KIS oraz WTZ i ZAZ oraz inne kategorie beneficjentów determinują zarówno formy wsparcia w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, czas uczestnictwa beneficjentów we wsparciu, jak i poziom efektywności zatrudnieniowej PESR.

III.2.1. Działalność statutowa WTZ i ZAZ

III.2.1.1. Beneficjenci WTZ i ZAZ

39 z 45 warsztatów terapii zajęciowej, biorących udział w badaniu zadeklarowało na dzień 31 grudnia 2016 r. w sumie 1477 uczestników wsparcia, z czego 674 (44%) stanowiły kobiety. Udział we wsparciu w 2016 r. zakończyło 151 beneficjentów 27 WTZ. Średnia wartość wskaźnika dotyczącego liczby beneficjentów, którzy w 2016 r. opuścili warsztaty terapii zajęciowej wynosi 5,6. 7 ankietowanych podmiotów zadeklarowało, że żaden z uczestników WTZ nie zakończył udziału we wsparciu w ubiegłym roku. Maksymalna wartość wskaźnika dotyczącego liczby uczestników opuszczających w 2016 r. małopolskie WTZ to 30 beneficjentów (w przypadku 1 WTZ).

7 z 8 małopolskich zakładów aktywności zawodowej zadeklarowało na dzień 31 grudnia 2016 r. w sumie 269 niepełnosprawnych pracowników – beneficjentów wsparcia, z czego 115 osób (42,7%) to kobiety. Wskaźnik dotyczący liczby niepełnosprawnych pracowników ZAZ przybrał w świetle badania minimalną wartość 20, a maksymalną: 92. Uśredniona liczba pracowników małopolskich ZAZ w 2016 r. w świetle danych dostarczonych przez ankietowanych wynosiła 38,4. (przy czym wartość dominanty to: 33).

Pracę w ZAZ w 2016 r. zakończyło 15 osób, w tym 8 kobiet (dane dla 6 ZAZ, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie). Minimalna wartość wskaźnika dotyczącego liczby niepełnosprawnych pracowników opuszczających ZAZ przybiera w świetle badania: 1, a maksymalna: 5. W przypadku 3 ZAZ pracę zakończyło 3 beneficjentów. Uśredniona liczba niepełnosprawnych pracowników małopolskich ZAZ, którzy zakończyli pracę w roku objętym badaniem to 2,5. Wartość dominanty wynosi 2.

Uśredniona wartość dotycząca okresu, w jakim beneficjenci korzystają ze wsparcia małopolskich WTZ wynosi 7 lat (7,1). Średni czas uczestnictwa beneficjentów we wsparciu w dużej części małopolskich WTZ (27 WTZ z 39, udzielających odpowiedzi na pytanie), mieści się w przedziale czasowym powyżej 5 do 10 lat, 6 WTZ wskazało przedział czasowy powyżej 2 lat do 5 lat, 2 podmioty przedział czasowy powyżej 18 miesięcy do 2 lat. 3 WTZ zadeklarowały w ankiecie, że średni czas uczestnictwa beneficjentów we wsparciu w ich przypadku wynosi więcej niż 10 lat.

W przypadku zakładów aktywności zawodowej wielkości te przedstawiają się następująco: uśredniona wartość dotycząca okresu, w jakim beneficjenci korzystają ze wsparcia ZAZ wynosi 4 lata i 6 miesięcy. 1 ZAZ wskazał na przedział czasowy powyżej 5 do 10 lat, 5 ZAZ wskazało przedział czasowy powyżej 2 lat do 5 lat, 1 ZAZ wskazał na przedział czasowy powyżej 18 miesięcy do 2 lat.

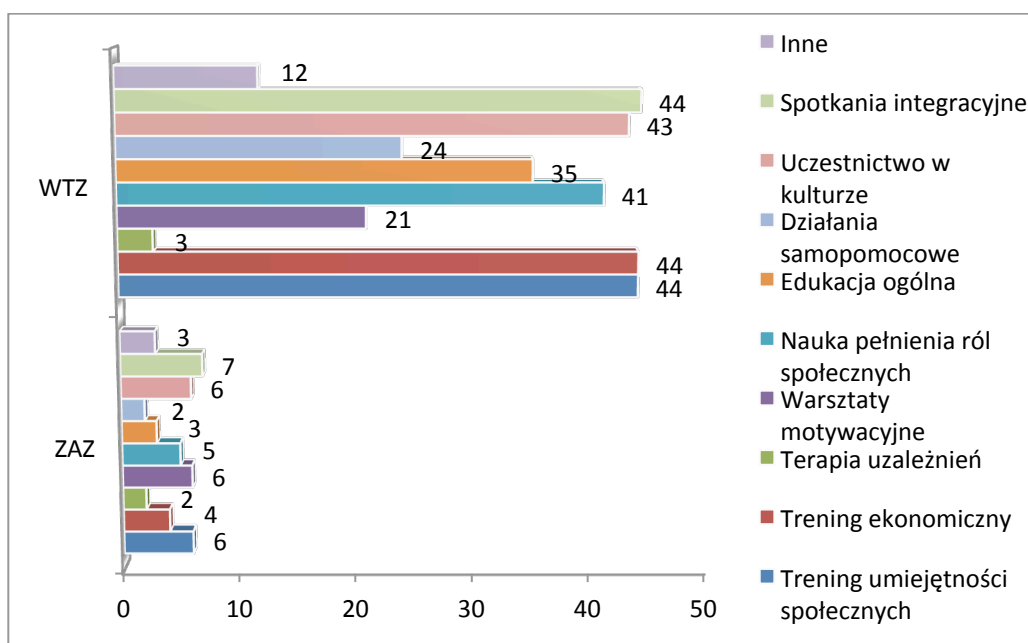
Tabela nr 8. Beneficjenci WTZ i ZAZ. Średni czas uczestnictwa we wsparciu. Źródło: opracowanie własne.

Typ PESR	Średni czas uczestnictwa we wsparciu							Liczba ważnych wskazań ogółem
	0-6 m-cy	powyżej 6 do 12 m-cy	powyżej 12 do 18 m-cy	powyżej 18 do 24 m-cy	powyżej 2 do 5 lat	powyżej 5 do 10 lat	więcej niż 10 lat	
WTZ	0	1	0	2	6	27	3	39
ZAZ	0	0	0	1	5	1	0	7

III.2.1.2. Formy reintegracji społeczno-zawodowej w WTZ i ZAZ

Spectrum dostępnych w ofercie małopolskich warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej form wsparcia w zakresie reintegracji społecznej uczestników i pracowników jest relatywnie szerokie. Najbardziej upowszechnionymi formami wsparcia dostępnymi w WTZ w 2016 r. były: trening umiejętności społecznych, trening ekonomiczny oraz organizacja spotkań integracyjnych (oferowane przez 44 WTZ), a w dalszej kolejności: uczestnictwo w kulturze (43 wskazania), nauka pełnienia ról społecznych (41 wskazań), edukacja ogólna (35 wskazań), działania samopomocowe (24 wskazania), warsztaty motywacyjne (21 wskazań). Tylko 3 WTZ prowadziły terapię uzależnień. 12 WTZ stosowało inne niż wymienione w kafeterii formy reintegracji społecznej.

Wykres nr 7. Formy reintegracji społecznej w WTZ i ZAZ. Źródło: opracowanie własne.

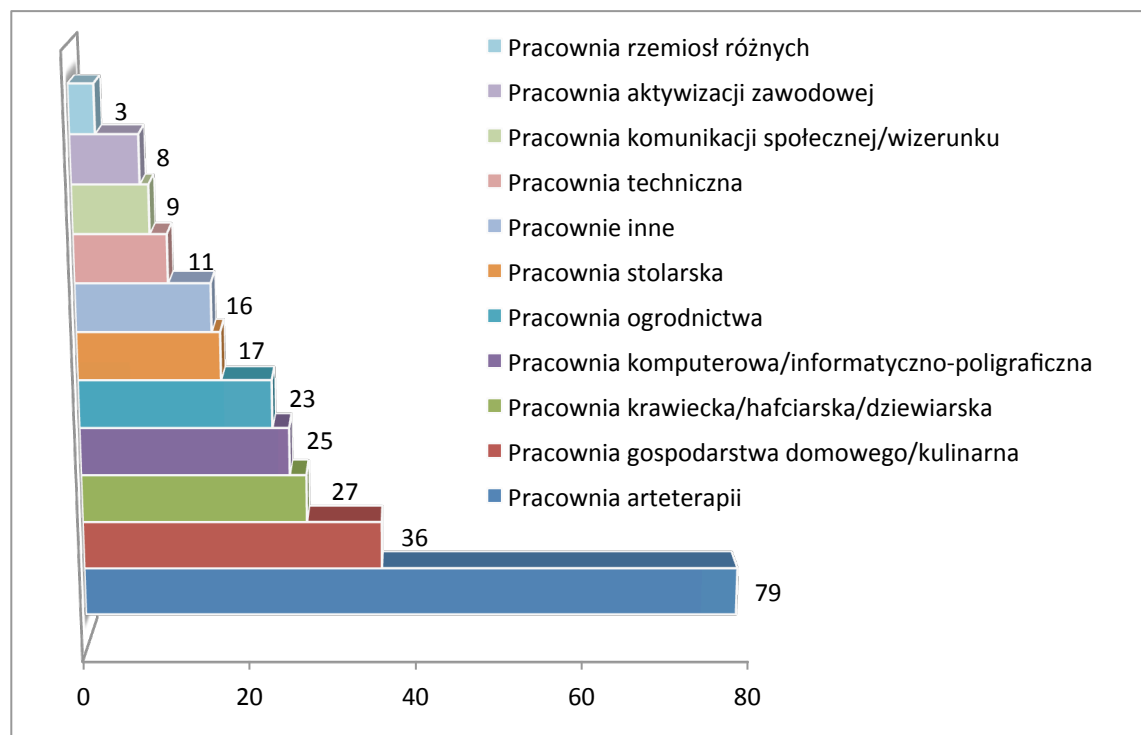

N WTZ= 44; N ZAZ=9. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Podobnie jak w przypadku WTZ, w małopolskich zakładach aktywności zawodowej najbardziej upowszechnionymi formami wsparcia w ramach reintegracji społecznej, były spotkania integracyjne (dostępne w 7 ZAZ), trening umiejętności społecznych oraz uczestnictwo w kulturze (oferowane w 6 ZAZ). Taka sama liczba ZAZ prowadziła warsztaty motywacyjne. Trening ekonomiczny, wskazany przez 4 ZAZ, nie pełnił tak dominującej roli jako forma wsparcia w ramach reintegracji społecznej, jak w przypadku WTZ. Nauka pełnienia ról społecznych realizowana była

w przypadku 5 ZAZ. Edukację ogólną posiadały w swej ofercie 3 ZAZ, 2 ZAZ animowały działania samopomocowe, 2 ZAZ prowadziły terapię uzależnień. 3 ZAZ zadeklarowały realizowanie innych niż wymienione w kafeterii form reintegracji społecznej.

Wykres nr 8. Reintegracja zawodowa w WTZ. Typy pracowni. Źródło: opracowanie własne.

N=43. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Zgodnie z deklaracją ankietowanych w 43 warsztatach terapii zajęciowej, które odpowiedziały na pytanie dotyczące typów pracowni funkcjonujących w ich placówkach, w 2016 r. terapia zajęciowa prowadzona była w sumie w ramach 254 pracowni. 8 z 43 WTZ prowadziło mniej niż 5 pracowni terapii zajęciowej (z czego 2 WTZ posiadało tylko 1 pracownię), 33 WTZ w liczbie 5-10 pracowni, 2 powyżej 10 pracowni (11 i 15 pracowni). Średnia liczba pracowni terapii zajęciowej w badanych podmiotach wynosiła 5,9.

Dominującym typem pracowni były te, działające w obszarze arteterapii (79), stanowiące 33,2% wszystkich funkcjonujących pracowni w badanych WTZ. Do tej grupy zaklasyfikowane zostały takie pracownie, jak np. pracownia plastyczna, pracownia świec, witrażu, rękodzieła artystycznego, ale też pracownia teatralno-muzyczna. 38 z 43 badanych WTZ posiadały min. 1 rodzaj pracowni w obszarze arteterapii, 9 WTZ – 3 rodzaje takich pracowni, 2 WTZ posiadały więcej niż 3 typy tego rodzaju pracowni (odpowiednio 4, i 5). Drugą grupę pod względem liczebności w badanych małopolskich WTZ stanowiły pracownie gospodarstwa domowego, wraz z kulinarnymi, których było 36 (14,2%). W dalszej kolejności w zestawieniu, w liczbie 27 (10,6%) znalazły się pracownie krawieckie, hafciarskie i dziewiarskie, pracownie informatyczne, których w 2016 r. było 25 (9,8%) oraz pracownie ogrodnicze – 23, tj. 9,1%. W mniejszym stopniu w ofercie wsparcia małopolskich WTZ w 2016 r. obecne były pracownie stolarskie (17, tj. 6,7%) i o profilu technicznym (11, tj. 4,3%). Wśród najmniej upowszechnionych typów pracowni terapii zajęciowej, wymienionych przez ankietowanych znalazły się następujące pracownie: biurowa (2), introligatorska, pralnia i magiel, pracownia prac

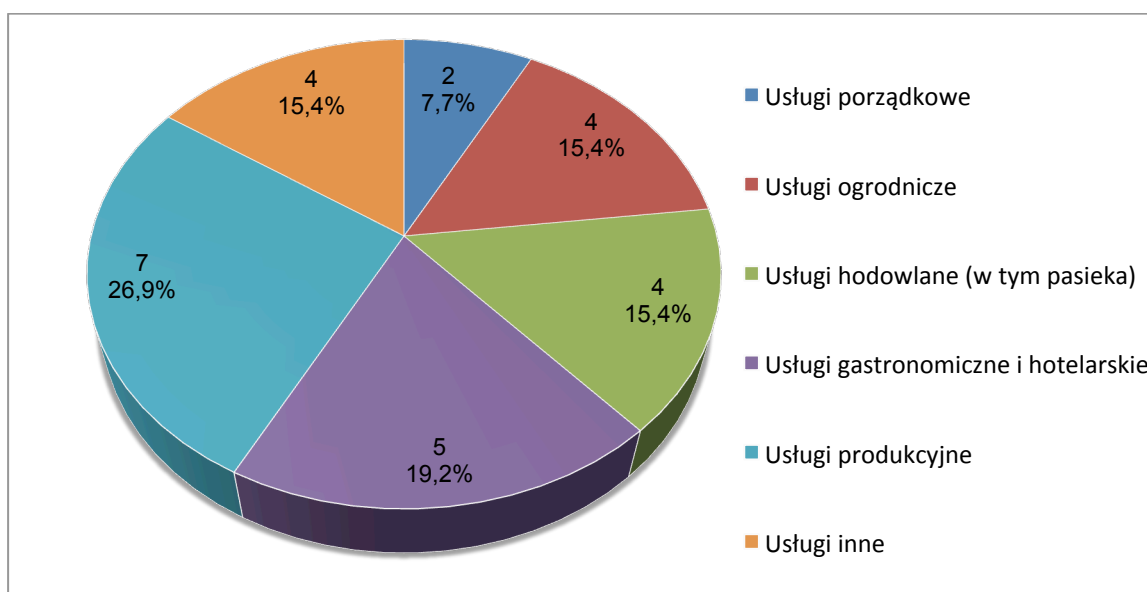
wszelakich, introligatorska poligrafii i reklamy, form użytkowych i poligrafii, wystawiennicza, muzealnica, ślusarska, hodowlana, aktywności twórczej, terapii psychologicznej (1).

Z danych przekazanych przez małopolskie WTZ wynika, że w 2016 r. w ramach działań na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych prowadzonej przez te placówki w Małopolsce działało zaledwie 9 pracowni aktywizacji społecznej i tylko 8 pracowni aktywizacji zawodowej, co stanowi odpowiednio 3,5% i 3,1% wszystkich funkcjonujących pracowni terapii zajęciowej.

W 7 zakładach aktywności zawodowej, które odpowiedziały na pytanie dotyczące pracowni/stanowisk pracy dla niepełnosprawnych pracowników funkcjonowało ich w 2016 r. w sumie 26. W 4 ankietowanych ZAZ działały 3 pracownie (w tym mieści się 1 ZAZ, który zadeklarował 3 typy stanowisk pracy zamiast pracowni), w 1 ZAZ działały 4 pracownie, w 2 ZAZ – 5 pracowni.

Na podstawie danych dostarczonych przez badane zakłady aktywności zawodowej można wyróżnić 5 rodzajów działalności wytwórczej i usługowej, w ramach których odbywała się w 2016 r. reintegracja zawodowa osób niepełnosprawnych w małopolskich ZAZ: 7 pracowni funkcjonowało w ramach działalności produkcyjnej (produkcja i montaż wyrobów sztucznych, produkty pszczele, rękodzieło artystyczne), 5 w branży usług gastronomiczno-hotelarskich, kolejne 8 pracowni w obszarze usług ogrodniczych i hodowlanych, a ostatnie 4 reprezentują sektor drobnych usług (pracownia pszczelarska, stolarska, poligraficzno-fotograficzna, marketingowa).

Wykres nr 9. Reintegracja zawodowa w ZAZ. Typy oferowanych usług. Źródło: opracowanie własne.

N=7. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

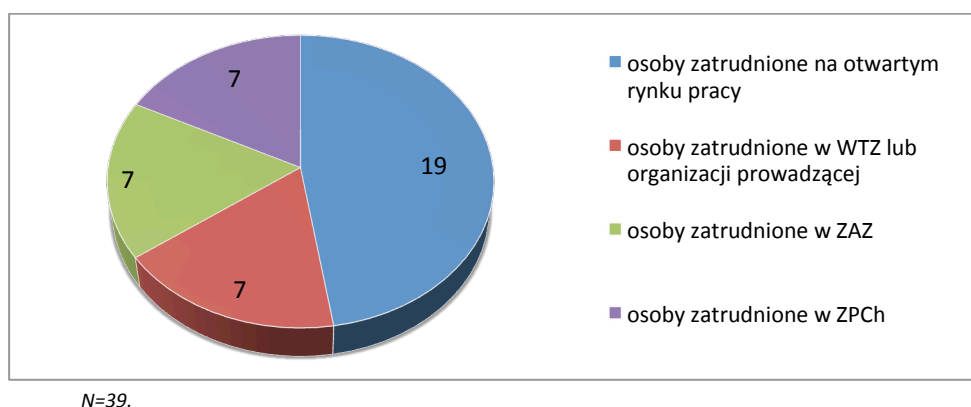
III.2.1.3. Efektywność zatrudnieniowa WTZ i ZAZ

W 2016 r. monitoring losu swych beneficjentów, który zakończyli uczestnictwo w warsztatach prowadziło 39 z 44 warsztatów terapii zajęciowej, które odpowiedziały na pytanie tego dotyczące, a 4 WTZ zadeklarowały brak realizacji takiego monitoringu. Badanie wykazało, że w 2016 r. zatrudnienie podjęto w sumie 40 byłych uczestników warsztatów terapii zajęciowej:

- 19 osób na otwartym rynku pracy (beneficjenci 13 podmiotów),

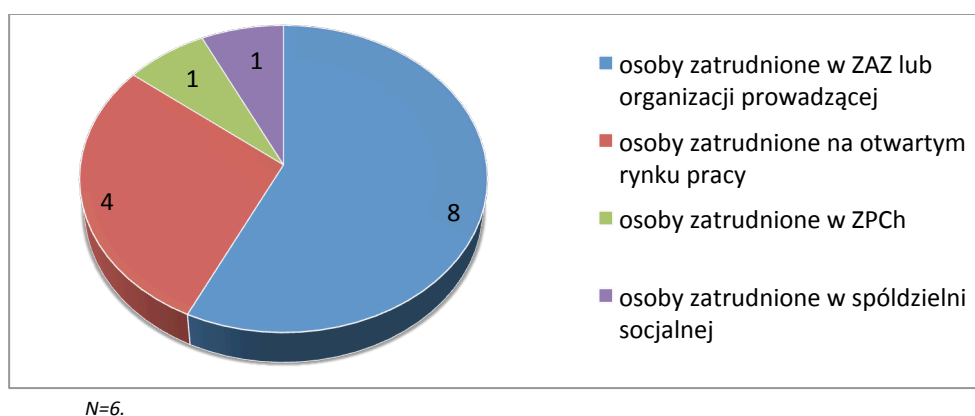
- 7 osób w strukturach WTZ lub organizacji prowadzącej (w 3 podmiotach),
- 14 osób na chronionym rynku pracy, z czego 7 w zakładzie pracy chronionej (beneficjenci 4 WTZ) oraz kolejnych 7 osób w ZAZ (beneficjenci 3 WTZ). Żaden absolwent WTZ nie został zatrudniony w spółdzielni socjalnej.

Wykres nr 10. Efektywność zatrudnieniowa WTZ. Źródło: opracowanie własne.

6 na 8 małopolskich zakładów aktywności zawodowej prowadziło monitoring losu swych beneficjentów po opuszczeniu podmiotu. W świetle danych dostarczonych w ramach badania w 2016 r. zatrudnienie po zakończeniu pracy w ramach ZAZ w sumie podjęło 14 osób. Deklarowana przez badane podmioty liczba niepełnosprawnych pracowników zatrudnionych w ramach personelu ZAZ lub organizacji prowadzącej wynosiła 8 osób (w 3 ZAZ). 3 ZAZ przekazały swych beneficjentów na otwarty rynek pracy (w sumie 4 osoby). Tylko 1 był pracownik ZAZ w 2016 r. znalazł zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej, również 1 pracownik w spółdzielni socjalnej. Trzech niepełnosprawnych pracowników ZAZ rozpoczęło naukę w formie edukacji ogólnej.

Wykres nr 11. Efektywność zatrudnieniowa ZAZ. Źródło: opracowanie własne.

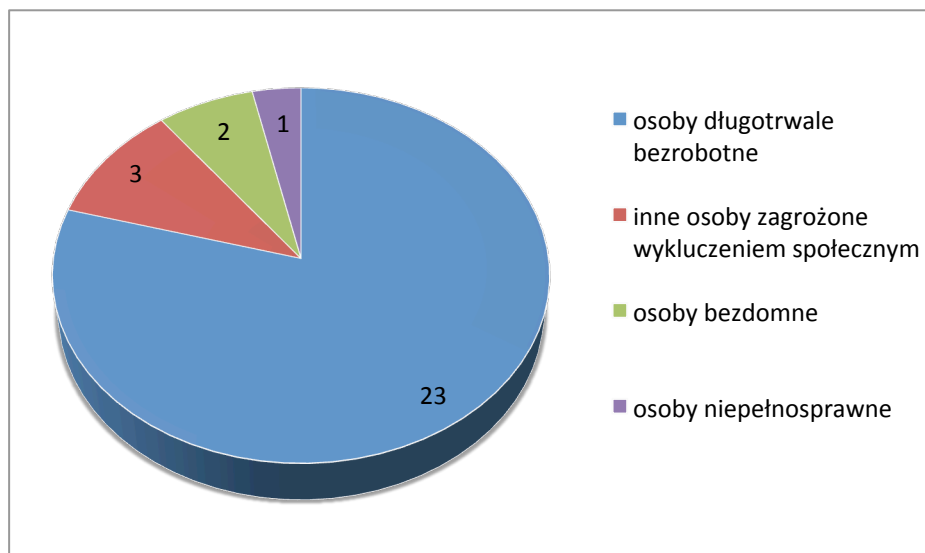
III.2.2. Działalność statutowa CIS i KIS

III.2.2.1. Odbiorcy wsparcia CIS i KIS

Niniejsze badanie wykazało, że odbiorcą wsparcia zarówno małopolskich CIS jak i KIS w 2016 r. były przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne (wskazane jako główna grupa wsparcia przez 7 z 10 CIS oraz 16 z 19 KIS – w sumie 23 wskazania, tj. 79,3%) oraz bezdomne

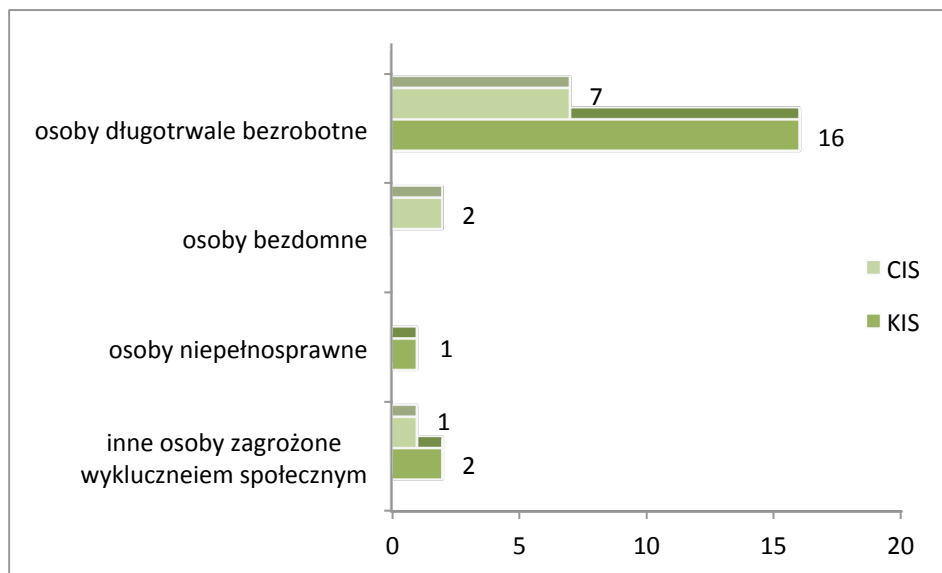
(wskazane jako główna grupa wsparcia przez 2 CIS). 3 podmioty zatrudnienia socjalnego jako główny typ beneficjenta wskazały inne osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. W przypadku 1 KIS głównym odbiorcą wsparcia były osoby niepełnosprawne.

Wykres nr 12. Beneficjenci usług podmiotów zatrudnienia socjalnego w 2016 r. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N=29.

Wykres nr 13. Beneficjenci usług podmiotów zatrudnienia socjalnego w 2016 r. Zestawienie wg kryterium typu PESR. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=10; N KIS=19.

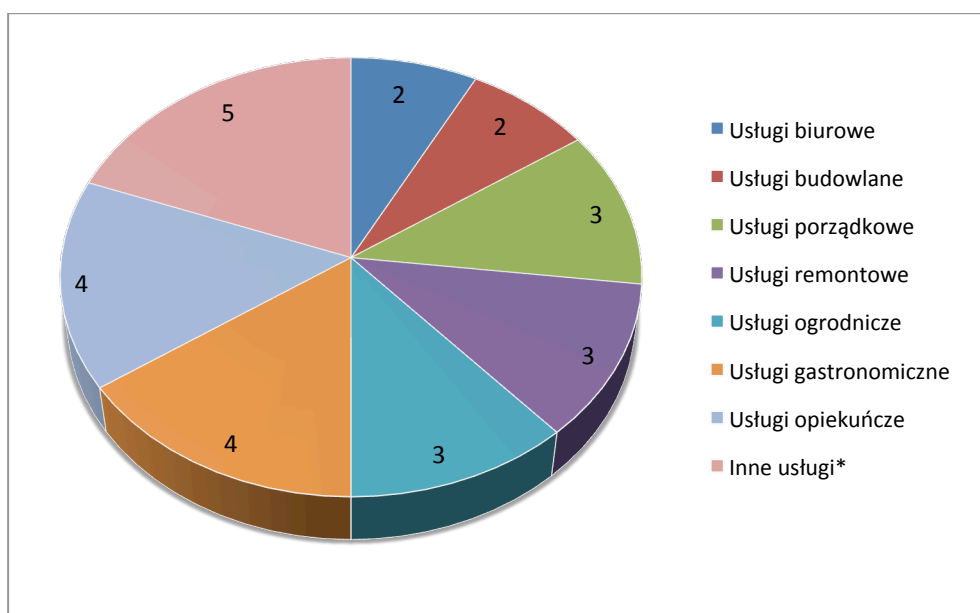
Średnio czas uczestnictwa beneficjentów małopolskich centrów integracji społecznej we wsparciu wynosi 12 miesięcy, przy czym wartość minimalna tego wskaźnika wynosi 8 miesięcy, a maksymalna 18 miesięcy. W przypadku klubów integracji społecznej o ile wartość maksymalna jest tożsama, to pozostałe wartości przedstawiają się nieco odmiennie: uśredniony okres uczestniczenia beneficjentów KIS we wsparciu wynosi 8,5 miesiąca (wartość wskaźnika dla 17 KIS, które odpowiedziały na to pytanie), a wartość minimalna to 3 miesiące.

III.2.2.2. Formy reintegracji społeczno-zawodowej w CIS i KIS

9 z 10 CIS biorących udział w badaniu oferowało w 2016 r. wsparcie w formie praktycznej nauki zawodu w postaci warsztatów oraz kształcenia umiejętności samodzielnego skutecznego pozyskiwania pracy. 8 CIS prowadziło praktyczną naukę zawodu w formie praktyk zawodowych, 5 podmiotów oferowało swym beneficjentom możliwość podniesienia lub poszerzenia kwalifikacji zawodowych, 3 CIS – staże, 2 CIS – zatrudnienie w formie prac społecznie użytecznych, tylko 1 CIS przygotowywał uczestników wsparcia do prowadzenia działalności gospodarczej w formie jednoosobowej lub też w ramach spółdzielni socjalnej.

8 z 10 badanych CIS zadeklarowało prowadzenie dla swych beneficjentów warsztatów zawodowych w ramach samej placówki reintegracyjnej: 2 centra integracji społecznej prowadziły w 2016 r. 6 typów warsztatów zawodowych, 3 CIS – 3 typy warsztatów zawodowych, 2 CIS – 2 typy warsztatów zawodowych, 1 CIS oferował 1 rodzaj warsztatu. Najczęściej występującymi typami usług świadczonych w warsztatach CIS były usługi gastronomiczne i usługi opiekuńcze (po 4 wskazania).

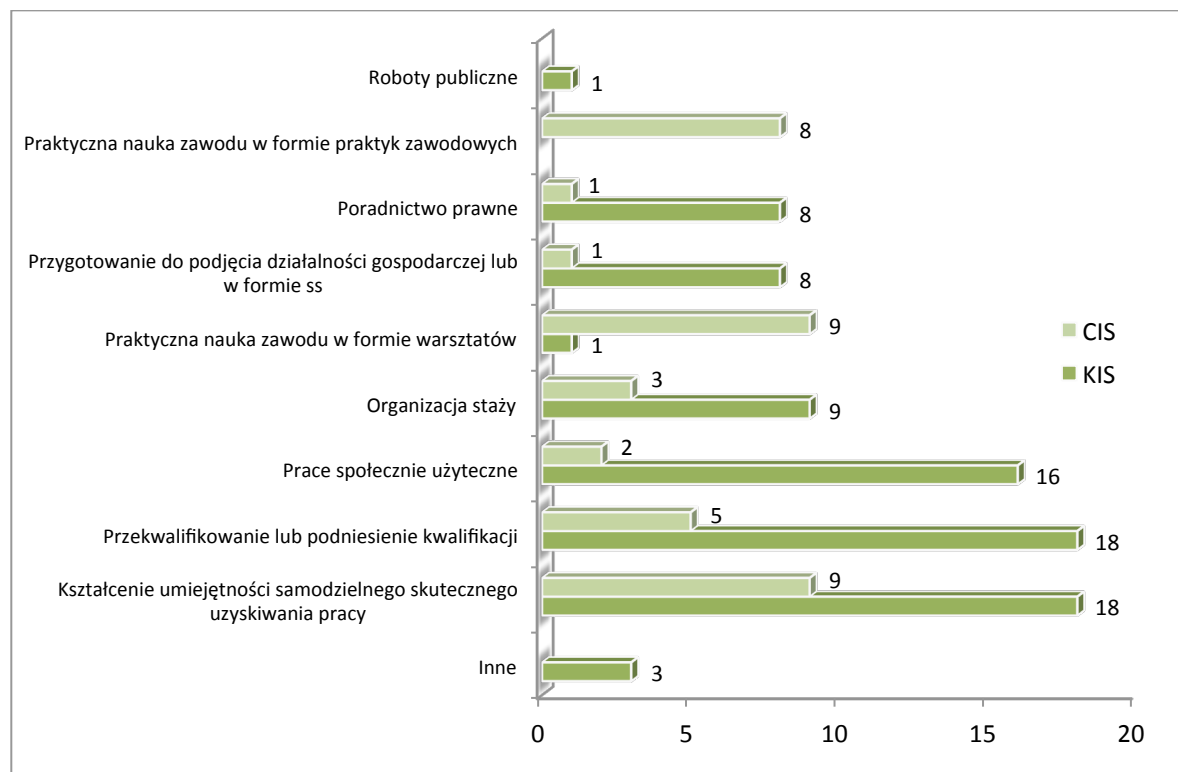
Wykres nr 14. Typy usług w warsztatach zawodowych w CIS. Źródło: opracowanie własne.

N=8. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

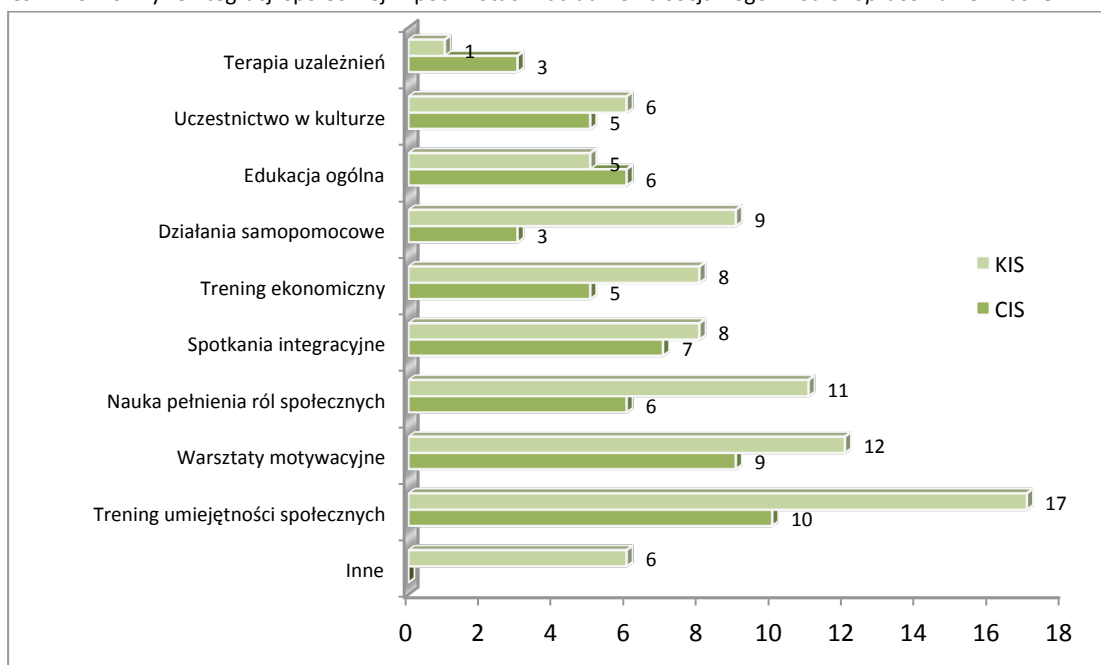
Najbardziej powszechnymi formami reintegracji zawodowej w małopolskich KIS w 2016 r. było kształcenie umiejętności samodzielnego skutecznego pozyskiwania pracy, umożliwienie podniesienia lub poszerzenia kwalifikacji zawodowych uczestników (18 wskazań) oraz zatrudnienie w formie prac społecznie użytecznych (16 wskazań). 9 KIS organizowało dla swych beneficjentów staże, a 8 KIS poradnictwo prawne. Tyle samo KIS posiadało w swej ofercie przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej w formie jednoosobowej lub też w ramach spółdzielni socjalnej. 1 KIS oferował zatrudnienie w ramach robót publicznych, 3 podmioty realizowały inne niż wymienione w kafeterii formy reintegracji zawodowej. Tylko jeden klub integracji społecznej biorący udział w badaniu zadeklarował prowadzenie pracowni – warsztatów przygotowujących uczestników do podjęcia zatrudnienia: wykonywania prac remontowych, usług opiekuńczych oraz prac porządkowych.

Wykres nr 15. Formy reintegracji zawodowej w podmiotach zatrudnienia socjalnego. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=9; N KIS=18. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 16. Formy reintegracji społecznej w podmiotach zatrudnienia socjalnego. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=10, N KIS=19. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Jeśli chodzi o wsparcie w ramach reintegracji społecznej w obu typach małopolskich podmiotów zatrudnienia socjalnego najbardziej upowszechnioną formą pracy z beneficjentami był trening umiejętności społecznych (obecny w ofercie wszystkich CIS oraz 17 z 19

KIS biorących udział w badaniu) i warsztaty motywacyjne (organizowane przez 9 CIS i 12 KIS). Nauka pełnienia ról społecznych dostępna była w 6 CIS i 11 KIS, spotkania integracyjne były formą reintegracji społecznej w 7 CIS i 8 KIS, w wydarzeniach kulturalnych wzięli udział uczestnicy 5 CIS i 6 KIS, działania samopomocowe animowały 3 CIS i 9 KIS, ofertę w zakresie edukacji ogólnej posiadało 6 CIS i 5 KIS. Terapia uzależnień prowadzona była w 3 CIS i 1 KIS.

III.2.2.3. Efektywność zatrudnieniowa podmiotów zatrudnienia socjalnego

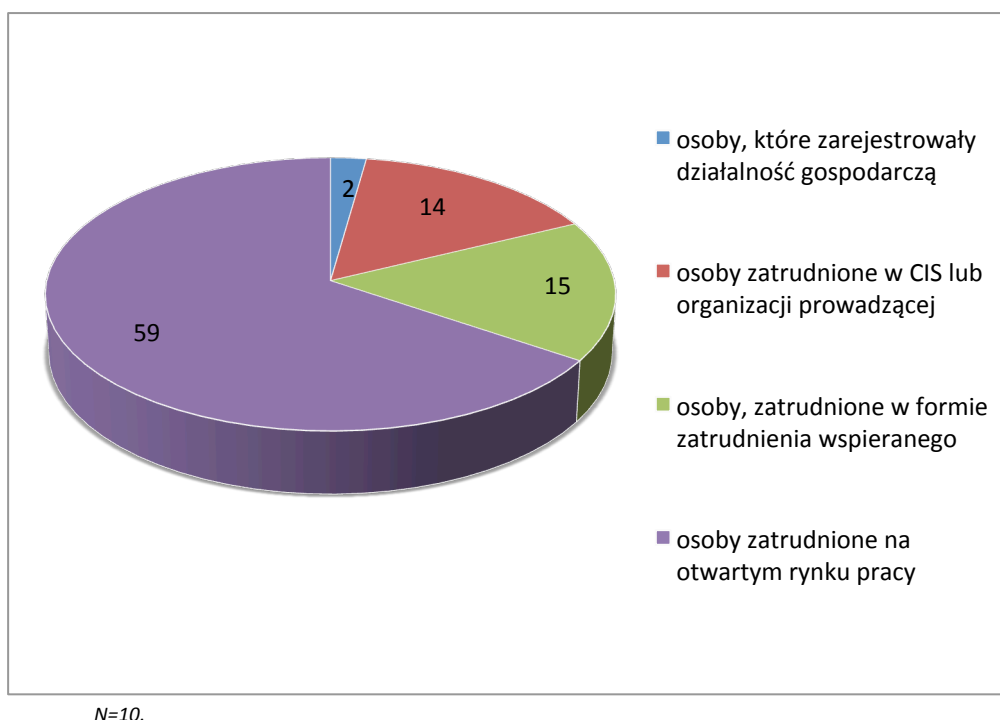
Wszystkie CIS biorące udział w badaniu prowadziły monitoring losów swych absolwentów. Dzięki wsparciu centrów integracji społecznej w 2016 r. udało się podjąć zatrudnienie u zewnętrznego pracodawcy 76 osobom, w tym:

- 59 osób podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy na zasadach ogólnych (absolwenci 6 CIS),
- 15 osób w formie zatrudnienia wspieranego (absolwenci 3 CIS),
- 2 osoby zarejestrowały jednoosobową działalność gospodarczą (absolwenci 1 CIS).

Dodatkowo 14 osób otrzymało zatrudnienie w ramach samego podmiotu reintegracyjnego (w 2 CIS).

Biorąc pod uwagę powyższe można więc oszacować, iż średnia liczba absolwentów CIS uczestniczących w badaniu, którzy podjęli pracę zarobkową w 2016 r. przypadających na jeden podmiot to 10 osób. Należy podkreślić, że żaden z absolwentów badanych CIS nie podjął nauki w formie edukacji ogólnej ani aktywności zawodowej w ramach spółdzielni socjalnej.

Wykres nr 17. Efektywność zatrudnieniowa CIS. Źródło: opracowanie własne.

Monitoring losów swych absolwentów w 2016 r. prowadziło 16 z 19 klubów integracji społecznej. Dzięki wsparciu KIS w 2016 r. udało się podjąć zatrudnienie u zewnętrznego pracodawcy 331 osobom, z tego:

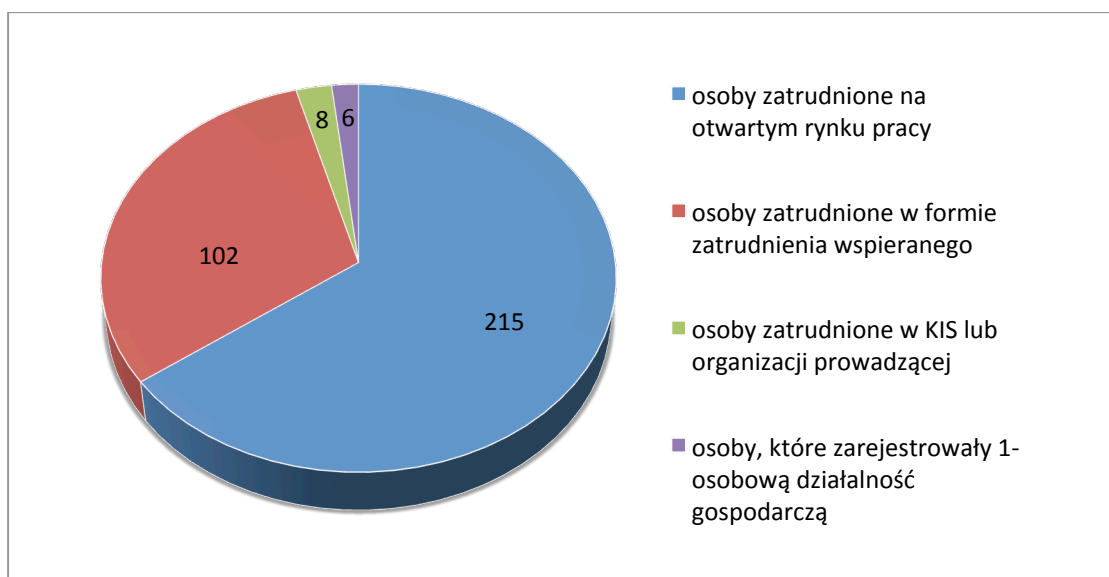
- 215 osób podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy (absolwenci 11 KIS),

- 102 osoby podjęły zatrudnienie w formie zatrudnienia wspieranego (absolwenci 6 KIS),
- 6 osób zarejestrowało jednoosobową działalność gospodarczą (absolwenci 3 KIS),
- 8 osób podjęło zatrudnienie w strukturze KIS lub organizacji prowadzącej (absolwenci 2 KIS).

Zgodnie z powyższym, średnia liczba absolwentów KIS, uczestniczących w badaniu, którzy podjęli pracę zarobkową w 2016 r., uwzględniając wartości skrajne (występujące w przypadku KIS nr 1, tj. liczbę 181 beneficjentów), wynosi 17 osób (17,4), przypadających na 1 podmiot. W przypadku, jeśli odrzucimy wartości skrajne, średnia ta przybierze wartość 7,9.

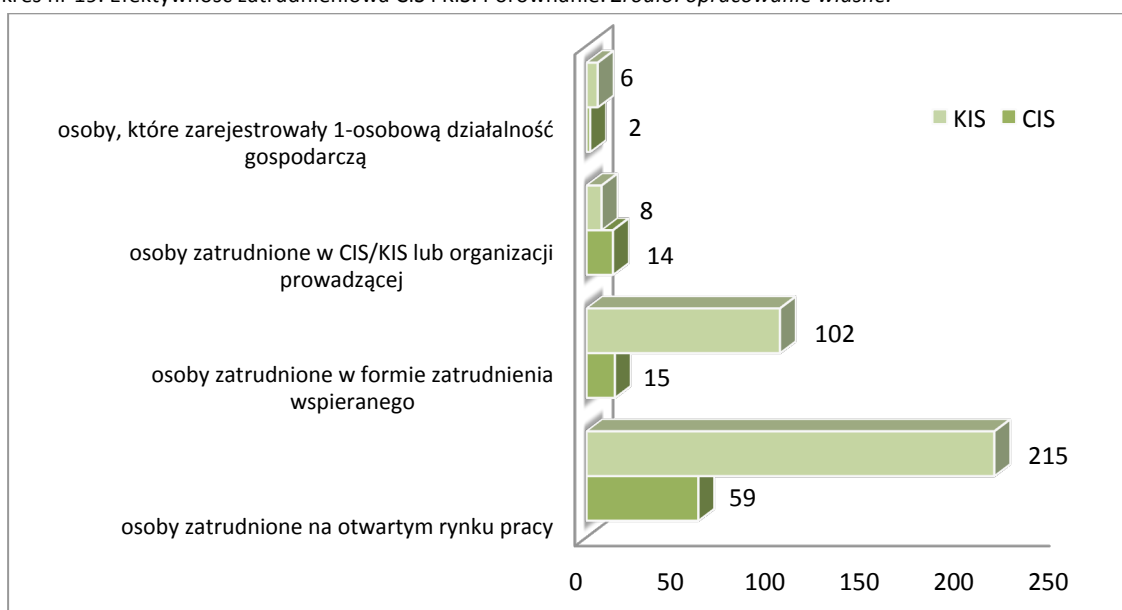
Należy wspomnieć, że 7 osób spośród byłych beneficjentów KIS podjęło w ubiegłym roku naukę w formie edukacji ogólnej (absolwenci 3 KIS). Żaden z absolwentów badanych KIS nie podjął natomiast aktywności zawodowej w ramach spółdzielni socjalnej.

Wykres nr 18. Efektywność zatrudnieniowa KIS. Źródło: opracowanie własne.

N=16.

Wykres nr 19. Efektywność zatrudnieniowa CIS i KIS. Porównanie. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=10; N KIS=16.

III.3. Współpraca PES reintegracyjnych z otoczeniem

III.3.1. Współpraca z rodzinami beneficjentów

W przypadku podmiotów reintegracyjnych w założeniu istotnym partnerem współpracy w pierwszej kolejności powinna być rodzina osób objętych wsparciem. Tymczasem 7 z 73 podmiotów uczestniczących w badaniu zadeklarowało brak takiej współpracy w 2016 r.

Tabela nr 9. Współpraca PESR z rodzinami beneficjentów. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR. Źródło: opracowanie własne.

Organizacja prowadząca PESR	Współpraca z rodziną		Liczba ważnych wskazań ogółem
	nie	tak	
JST	3	24	27
stowarzyszenie lub fundacja	2	36	38
kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	1	3	4
spółdzielnia socjalna	1	1	2
inna	0	2	2
Ogółem	7	66	73

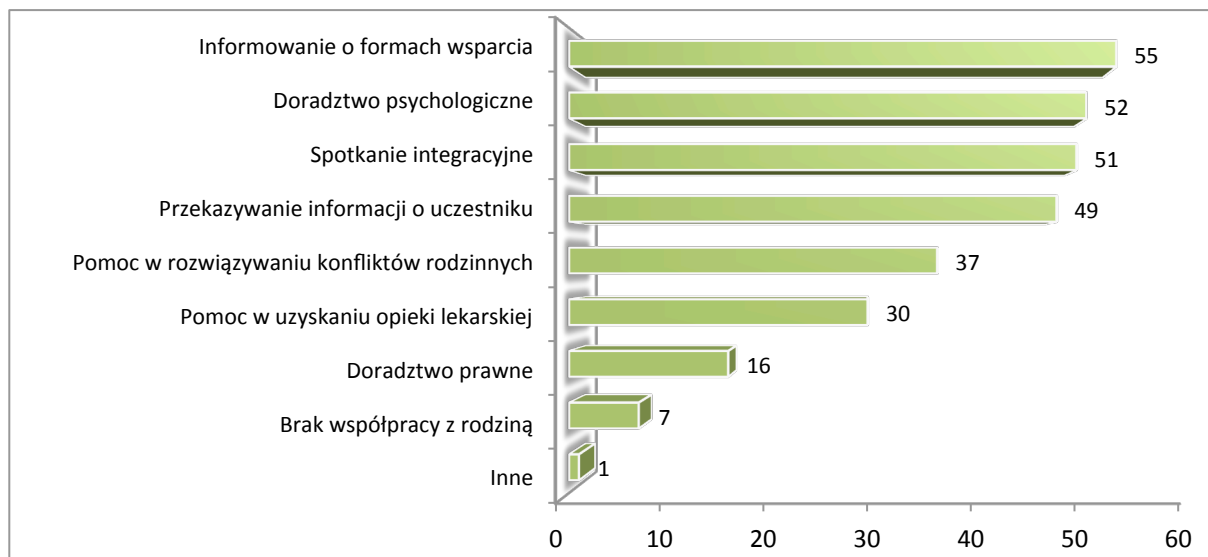
Tabela nr 10. Współpraca PESR z rodzinami beneficjentów. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Lokalizacja PESR	Współpraca z rodziną		Liczba ważnych wskazań ogółem
	nie	tak	
gmina wiejska	3	26	29
miasto do 20 tys. mieszkańców	2	8	10
miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	0	11	11
miasto pow. 50 tys., inne niż Kraków	1	8	9
Kraków	1	13	14
Ogółem	7	66	73

Najbardziej powszechną formą współpracy PESR z rodzinami beneficjentów było informowanie o dostępnych formach wsparcia (realizowane przez 55 z 66 PESR), doradztwo psychologiczne dla rodzin (realizowane przez 52 badane PESR), organizacja spotkań integracyjnych

dla rodzin (skazane przez 51 ankietowanych) oraz przekazywanie bliskim informacji o beneficjentach (obecne w przypadku 49 z 66 badanych podmiotów). Mniej podmiotów oferowało rodzinom beneficjentów pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych i uzyskaniu opieki lekarskiej (odpowiednio 37 i 30 wskazań) oraz doradztwo prawne (16 wskazań).

Wykres nr 20. Formy współpracy PESR z rodzinami beneficjentów. Źródło: opracowanie własne.

N=73. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

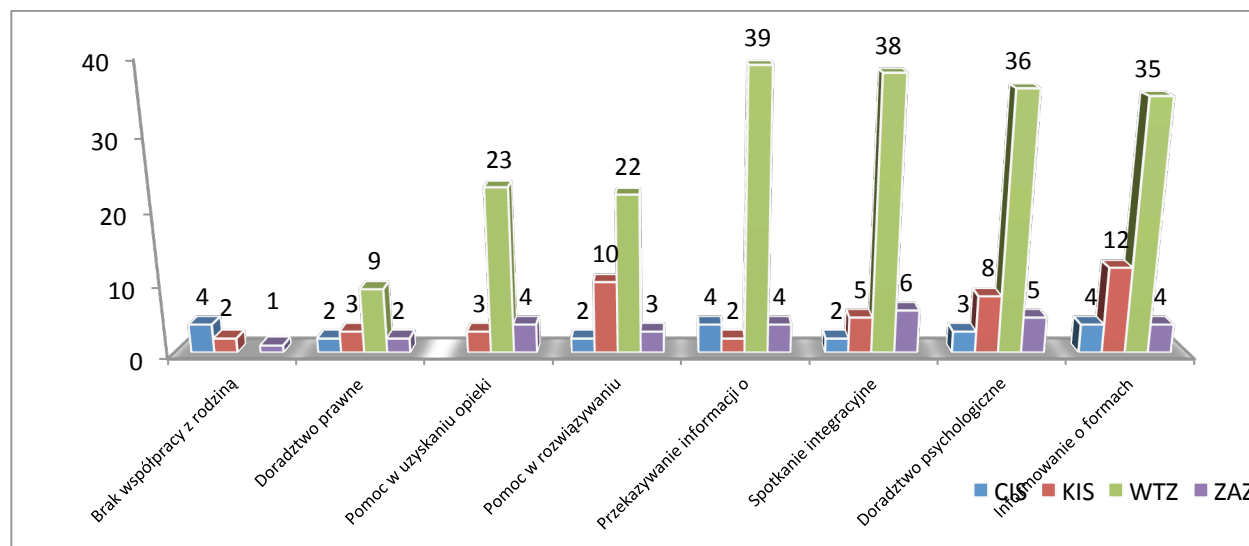
Relatywnie w najmniejszym stopniu z rodzinami beneficjentów wsparcia współpracowały w 2016 r. centra integracji społecznej (4 CIS spośród 12 działających w woj. małopolskim w badaniu zadeklarowały brak takiej współpracy). Wśród tych, które taką współpracę realizowały, dominowały działania informacyjne wśród rodzin beneficjentów (po 4 wskazania). 3 CIS oferowały rodzinom doradztwo psychologiczne. Takie formy współpracy jak doradztwo prawne, pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych oraz organizacja spotkań integracyjnych miały w formularzu ankietowym po 2 wskazania.

Wśród klubów integracji społecznej brak w 2016 r. współpracy z rodzinami beneficjentów wsparcia zadeklarowały 2 z 19 podmiotów uczestniczących w ankiecie. Najbardziej powszechną formą współpracy z bliskimi beneficjentów w przypadku KIS było przekazywanie informacji o uczestniku (12 wskazań), pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych (10 wskazań) oraz doradztwo psychologiczne (8 wskazań). 5 KIS w 2016 r. organizowało spotkania integracyjne dla beneficjentów i ich rodzin. Doradztwo prawne, pomoc w dostępie do opieki medycznej jako formy współdziałania z rodziną wskazały po 3 KIS. Przekazywanie rodzinom informacji o uczestniku praktykowane było przez 2 tego typu podmioty.

W 2016 r. współpracę z rodzinami beneficjentów realizowały wszystkie WTZ, które udzieliły odpowiedzi na pytanie tego dotyczące. W przypadku WTZ kooperacja obejmuje wszystkie formy współpracy wskazane w kafeterii kwestionariusza, przy czym te najbardziej powszechne w 2016 r. to: przekazywanie informacji o uczestniku (39 wskazań), organizacja spotkań integracyjnych (38 wskazań), doradztwo psychologiczne (36 wskazań) oraz informowanie bliskich beneficjenta o dostępnych formach wsparcia (35 wskazań). 23 ankietowane WTZ ponadto oferowały rodzinom beneficjentów pomoc w uzyskaniu opieki medycznej, 22 w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, a 9 – doradztwo prawne.

Przeważającą formą współpracy z rodzinami beneficjentów w przypadku ZAZ była organizacja spotkań integracyjnych, praktykowana w 2016 r. przez 6 ZAZ, doradztwo psychologiczne oferowane przez 5 podmiotów oraz realizowana przez 4 ZAZ pomoc w uzyskaniu opieki lekarskiej, informowanie o dostępnych formach wsparcia i przekazywanie rodzinie informacji o beneficjencie. Dodatkowo 3 ZAZ oferowały rodzinom pracowników niepełnosprawnych pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, a 2 ZAZ doradztwo prawne. 1 ZAZ zadeklarował brak współpracy z rodzinami beneficjentów.

Wykres nr 21. Formy współpracy PESR z rodzinami beneficjentów. Źródło: opracowanie własne.

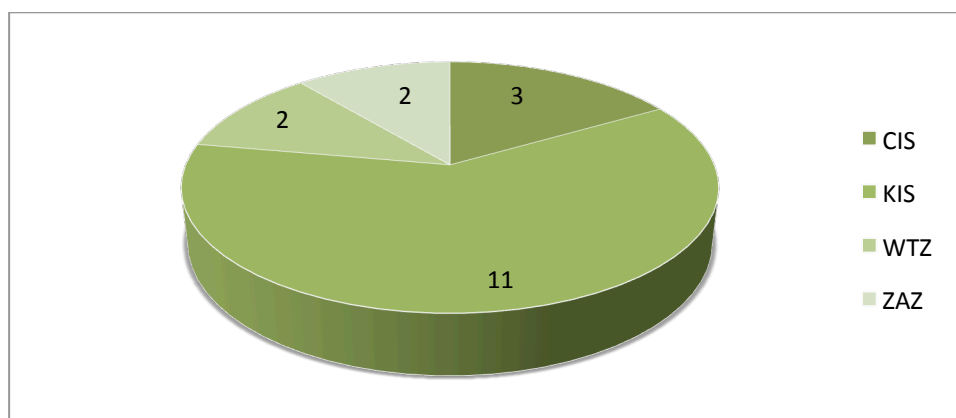

N=73. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

III.3.2. Aktywność na rzecz społeczności lokalnych

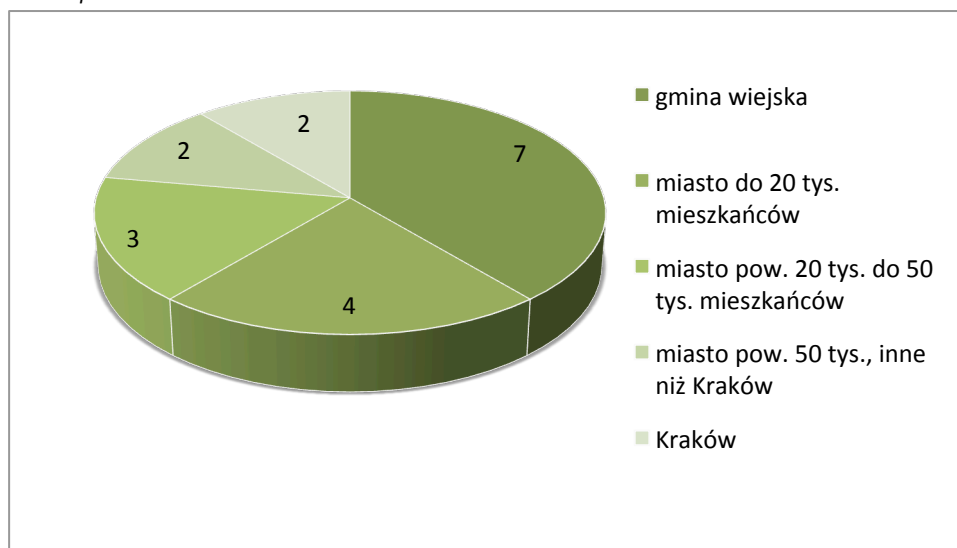
18 badanych PESR (11 KIS, 3 CIS, 2 WTZ i 2 ZAZ) zadeklarowało, że w 2016 r. nie prowadziło żadnych działań na rzecz społeczności lokalnej. W tej grupie przeważają PESR zlokalizowane na obszarze gmin wiejskich (7 wskazań) oraz małych miast do 20 tys. mieszkańców (4 wskazania). Jednocześnie dominują w tej kategorii podmioty, dla których organizacją prowadzącą jest JST (13 wskazań).

Wykres nr 22. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

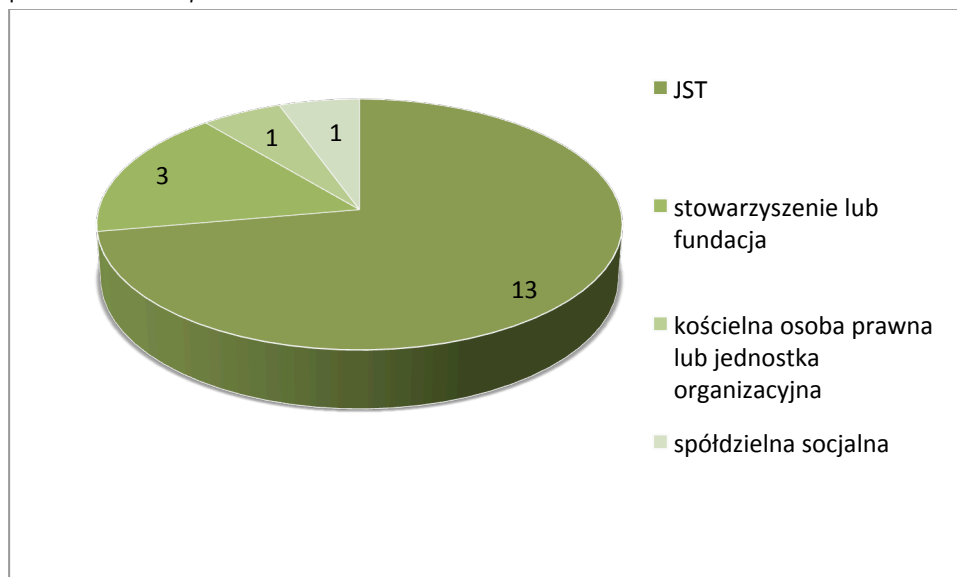
N=18.

Wykres nr 23. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=18.

Wykres nr 24. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

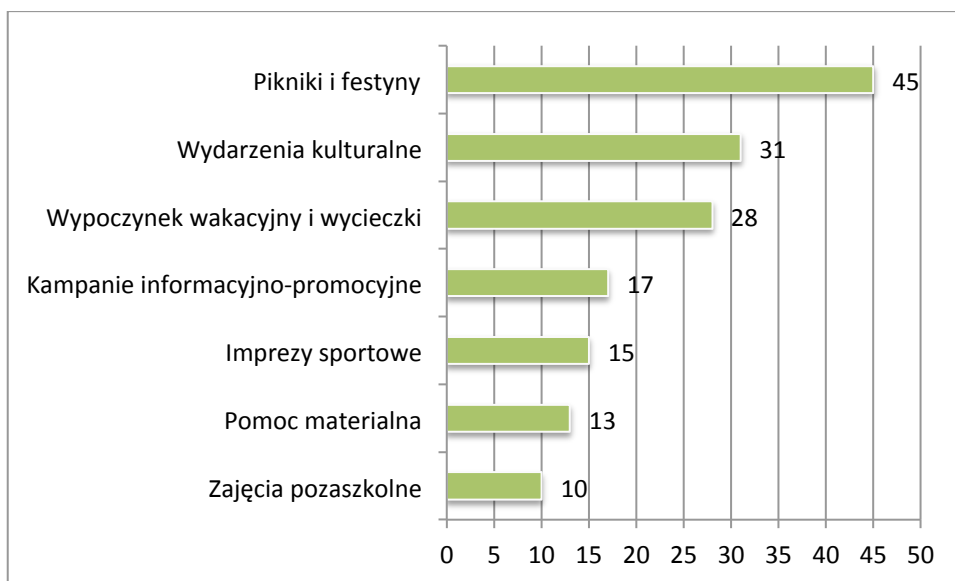
N=18.

W świetle odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych w 2016 r. typem PESR najmniej aktywnym w swym środowisku lokalnym były kluby integracji społecznej (11 na 17 KIS odpowiadających na to pytanie, nie realizowało żadnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej). Na drugim biegunie tego problemu badawczego znalazły się warsztaty terapii zajęciowej (tylko 2 podmioty z 42 w tej kategorii udzieliły odpowiedzi negatywnej).

Najczęściej deklarowaną formą aktywności podmiotów reintegracyjnych w lokalnym środowisku, wskazaną przez 45 na 64 podmioty, była organizacja wydarzeń typu pikniki i festyny. Ta forma zaangażowania była dominująca w przypadku wszystkich typów PESR, niezależnie od rodzaju organizacji prowadzącej. W przypadku kryterium lokalizacji wyjątek stanowiły tu PESR zlokalizowane w miastach do 20 tys. mieszkańców, której częściej niż organizację pikników i festynów (4 wskazania)

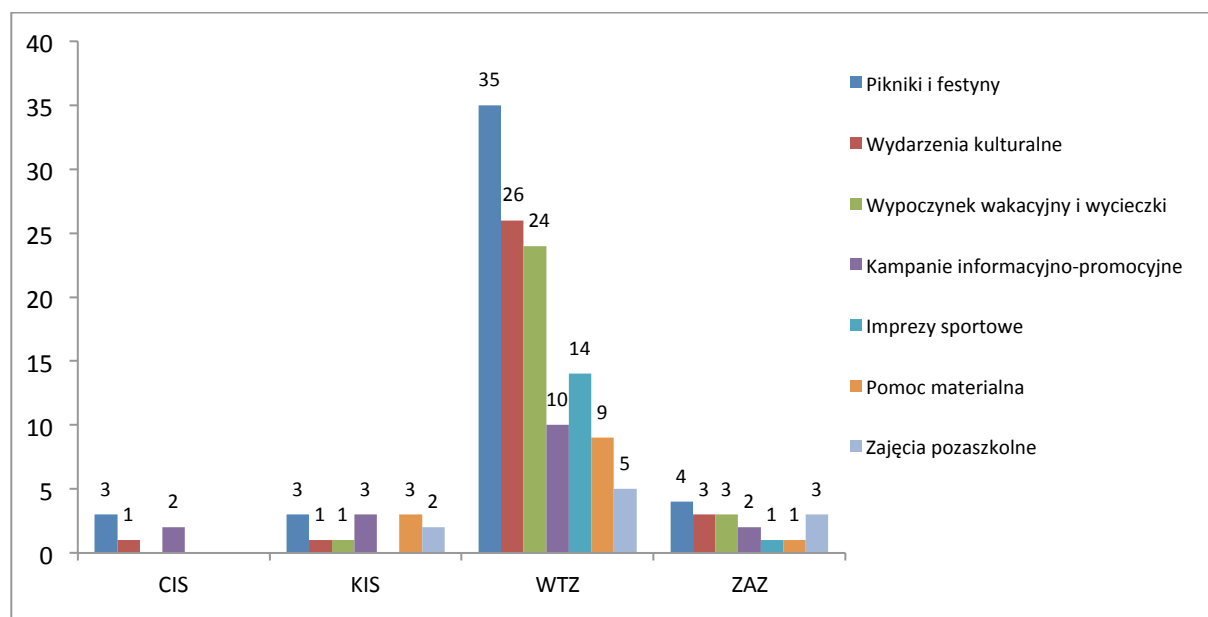
zadeklarowały organizację wydarzeń kulturalnych (5 wskazań). Kolejnymi najczęściej stwierdzanymi formami zaangażowania, były organizacja wydarzeń kulturalnych (31 wskazań) oraz wypoczynku dla członków społeczności lokalnej (28 wskazań), zdominowane przez WTZ (odpowiednio 26 i 24 wskazania). W dalszej kolejności deklarowano prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnych (wskazane przez 17 podmiotów), organizację imprez sportowych (15 wskazań), zaangażowanie w pomoc materialną dla najuboższych (13 wskazań). PESR najmniej aktywne były na polu organizacji zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (10 wskazań).

Wykres nr 25. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

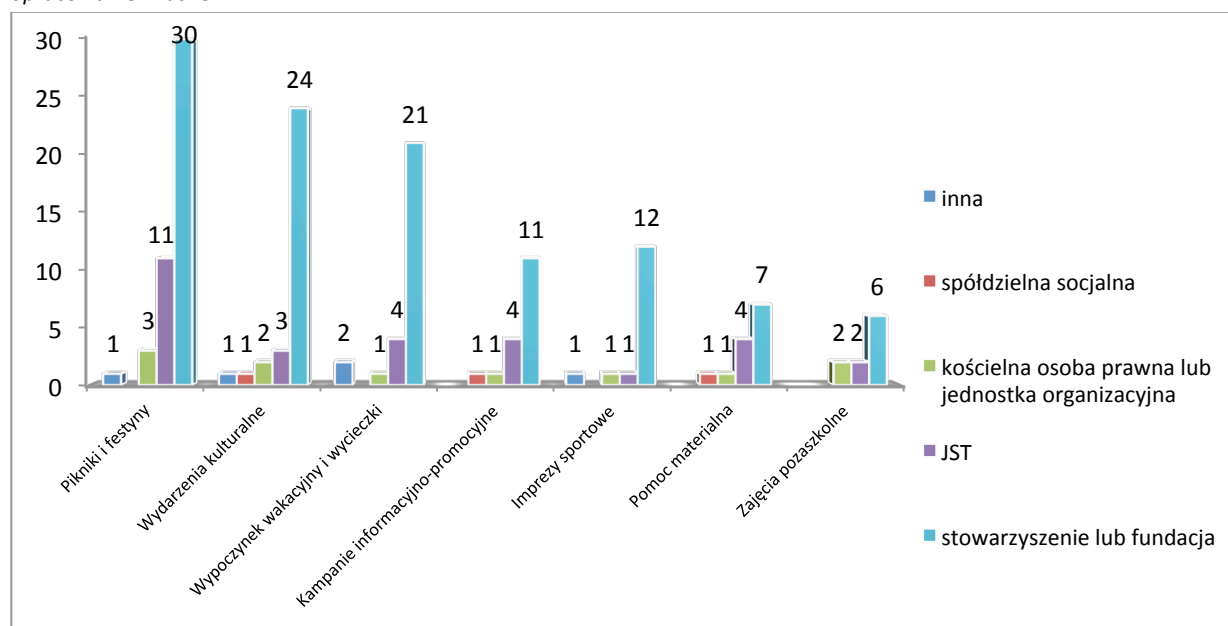
N= 64. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 26. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

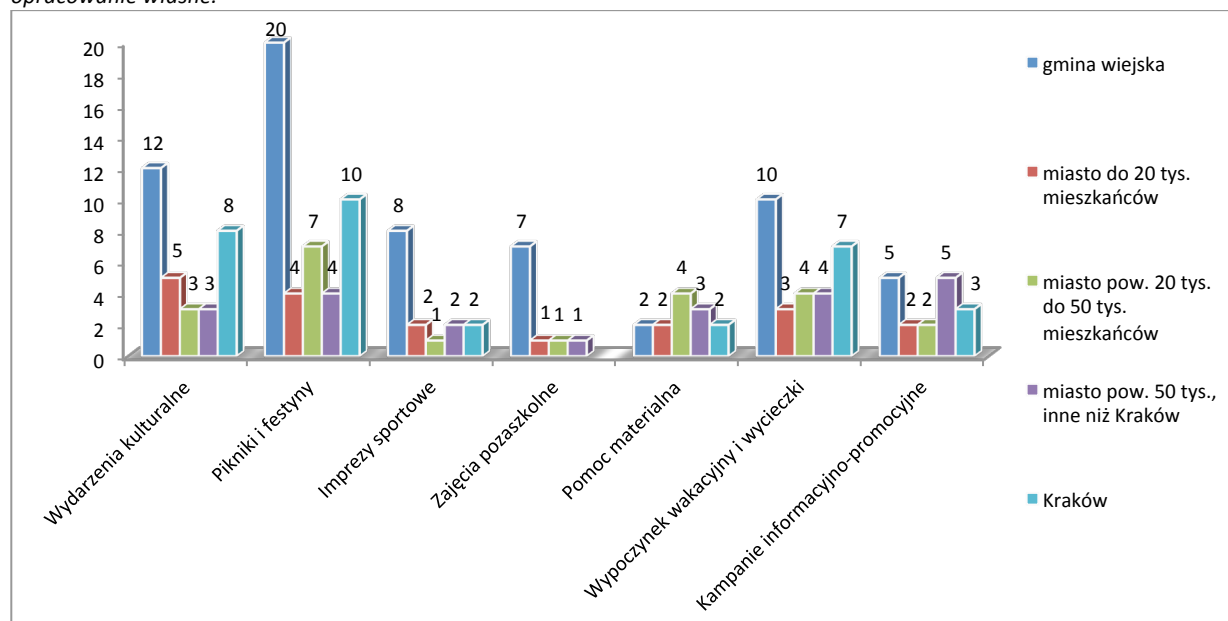
N= 64. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 27. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca. Źródło: opracowanie własne.

N= 64. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 28. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

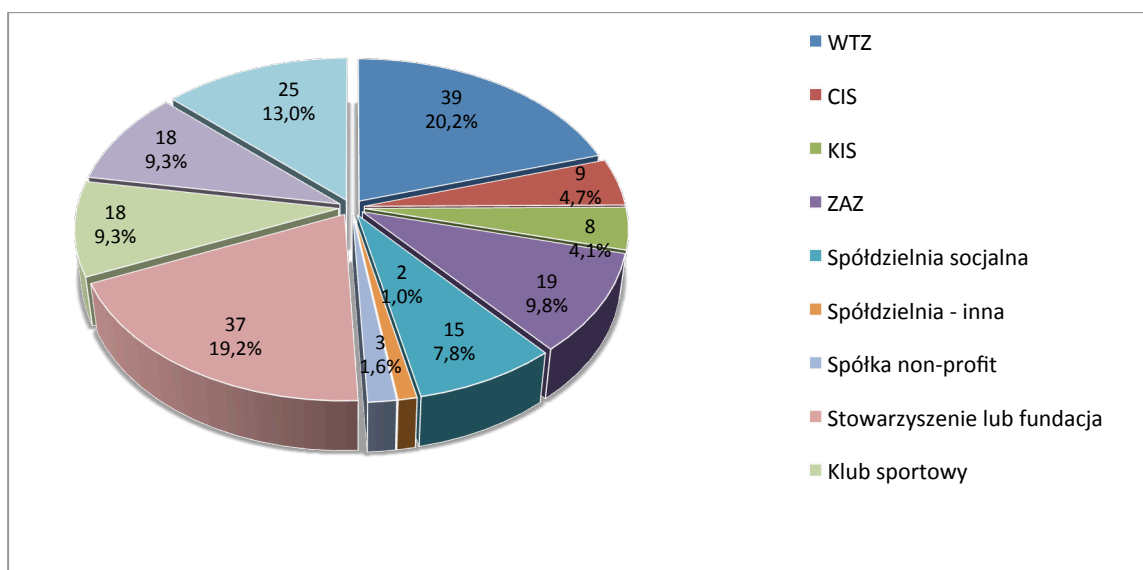
N= 64. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

III.3.3. Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej

Na podstawie dostarczonych danych możemy przyjąć, że w 2016 r. podmioty reintegracyjne w ramach kooperacji wewnątrz sektora ekonomii społecznej współpracowały w dużej mierze z innymi PESR: warsztaty terapii zajęciowej były partnerem w sumie 39 z 82 badanych podmiotów reintegracyjnych, zakłady aktywności zawodowej dla 19, z CIS i KIS współpracowało mniej PESR, bo odpowiednio 9 i 8. Zwraca uwagę fakt, że spółdzielnia socjalna, stanowiąca w założeniu miejsce pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym również dla korzystających „w pierwszej

instancji” ze wsparcia podmiotów reintegracyjnych, w 2016 r. była partnerem współpracy tylko dla 15 z 82 biorących udział w badaniu PESR (w tym dla 7 WTZ, 4 CIS, 3 KIS i 1 ZAZ).

Wykres nr 29. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N= 57. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Tabela nr 11. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Organizacja partnerska	Typ PESR			
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ
WTZ	1	2	32	4
CIS	0	3	5	1
KIS	2	2	3	1
ZAZ	0	1	14	4
Spółdzielnia socjalna	4	3	7	1
Spółdzielnia - inna	0	0	2	0
Spółka non-profit	0	0	2	1
Stowarzyszenie lub fundacja	4	4	27	2
Klub sportowy	2	1	15	0
Kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	1	1	14	2
Brak współpracy z innym PES	3	13	5	4

Centra integracji społecznej współdziałały przede wszystkim ze spółdzielniami socjalnymi oraz organizacjami pozarządowymi (po 4 wskazania). Klub sportowy oraz klub integracji społecznej zostały wskazane jako partner przez 2 CIS każdy. Dla 1 CIS partnerem był WTZ, również dla 1 CIS – kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna.

Najczęściej wskazywanym przez KIS partnerem współpracy wewnątrzsektorowej realizowanej w 2016 r. były stowarzyszenia i fundacje (4 wskazania) a w dalszej kolejności centra integracji społecznej i spółdzielnie socjalne (po 3 wskazania) oraz inne KIS i WTZ (po 2 wskazania).

Warsztaty terapii zajęciowej w 32 przypadkach współpracowały z innymi WTZ. Drugim ważnym partnerem współpracy były dla nich organizacje pozarządowe (27 wskazań). Mniej powszechna była współpraca WTZ z klubami sportowymi (15 wskazań) i zakładami aktywności zawodowej (14 wskazań). 14 WTZ współpracowało z kościelnymi osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi. Partnerzy wewnątrzsektorowej współpracy o mniejszym znaczeniu dla WTZ to spółdzielnie socjalne (7 wskazań), centra integracji społecznej (5 wskazań), kluby integracji społecznej (3 wskazania), innego typu organizacje spółdzielcze oraz spółki non-profit (po 2 wskazania). 1 KIS wskazał jako partnera zakład aktywności zawodowej, również 1 KIS ma za partnera klub sportowy, jak i 1 KIS - kościelną osobę prawną lub jednostkę organizacyjną.

Zakłady aktywności zawodowej współpracowały głównie z warsztatami terapii zajęciowej oraz innymi ZAZ (po 4 wskazania), a ponadto (w 2 przypadkach) z organizacjami pozarządowymi oraz kościelnymi osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi. CIS, KIS, spółdzielnia socjalna oraz spółka non-profit to partnerzy współpracy wskazani przez 1 ZAZ każdy.

PESR prowadzone przez JST w największym stopniu współpracowały z organizacjami pozarządowymi oraz warsztatami terapii zajęciowej (po 9 wskazań). PESR prowadzone przez stowarzyszenia lub fundacje najczęściej współpracowały z warsztatami terapii zajęciowej (25 wskazań) oraz z organizacjami pozarządowymi (24 wskazania). Warto zaznaczyć, że wszystkie biorące udział w badaniu podmioty, dla których organizacją prowadzącą jest kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna, w 2016 r. realizowały współpracę wewnątrzsektorową, mając za partnera WTZ, organizację pozarządową (po 3 wskazania), klub sportowy lub inną kościelną organizację (po 2 wskazania).

Tabela nr 12. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR. Źródło: opracowanie własne.

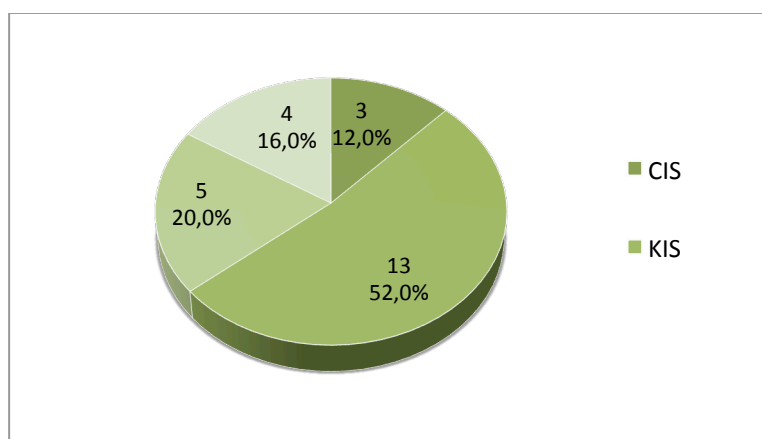
Organizacja partnerska	Organizacja prowadząca podmiot				
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna
WTZ	9	25	3	0	2
CIS	4	5	0	0	0
KIS	2	5	0	1	0
ZAZ	4	14	0	0	1
Spółdzielnia socjalna	4	10	0	1	0
Spółdzielnia - inna	0	1	0	0	1
Spółka non-profit	0	3	0	0	0
Stowarzyszenie lub fundacja	9	24	3	0	1
Klub sportowy	1	14	2	0	1
Kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	3	12	2	0	1

Tabela nr 13. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Organizacja partnerska	Lokalizacja podmiotu				
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto pow. 50 tys. mieszkańców, inne niż Kraków	Kraków
WTZ	14	5	4	5	11
CIS	1	0	2	1	5
KIS	1	2	1	1	3
ZAZ	7	1	2	3	6
Spółdzielnia socjalna	3	2	2	2	6
Spółdzielnia - inna	1	0	0	1	0
Spółka non-profit	1	0	0	1	1
Stowarzyszenie lub fundacja	10	4	6	6	11
Klub sportowy	6	1	1	3	7
Kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	8	1	3	0	6

25 z 82 badanych podmiotów (30,5%) zadeklarowało brak partnerów współpracy przynależnych do środowiska ekonomii społecznej. W tej grupie dominującą grupę stanowią KIS, spośród których na 19 uczestniczących w badaniu podmiotów, 13 w 2016 r. nie prowadziło współpracy wewnątrzsektorowej. Brak partnerów współpracy w środowisku PES zadeklarowały ponadto 4 z 8 ZAZ, 3 z 10 CIS. Najbardziej aktywne na forum współpracy wewnątrzsektorowej były WTZ, spośród których tylko 5 na 45 podmiotów zadeklarowało brak partnerów wśród PES.

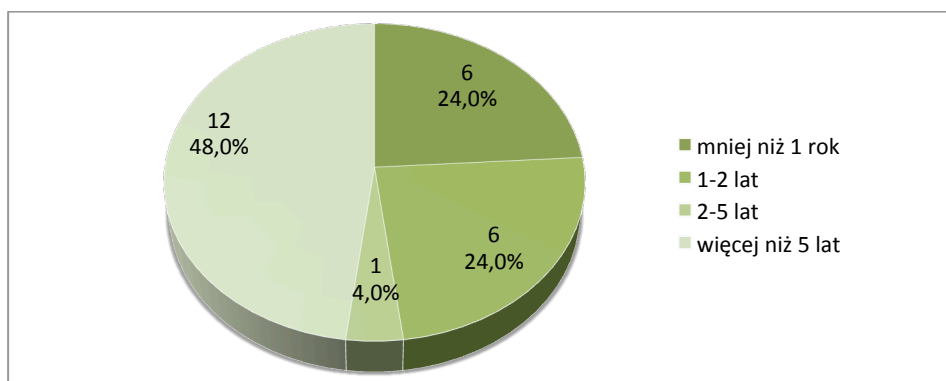
Wykres nr 30. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N= 25.

Biorąc pod uwagę okres działalności badanych PES, można zauważyć, że największą grupę podmiotów deklarujących w 2016 r. brak współpracy wewnątrz sektora ES stanowiły PESR prowadzące działalność więcej niż 5 lat (12 z 25 wskazań w tej kategorii, tj. 48%). Mieści się w niej 5 WTZ (a więc wszystkie podmioty tego typu, które stwierdziły brak partnerów wśród PES), 3 z 4 ZAZ oraz 3 KIS oraz 1 CIS.

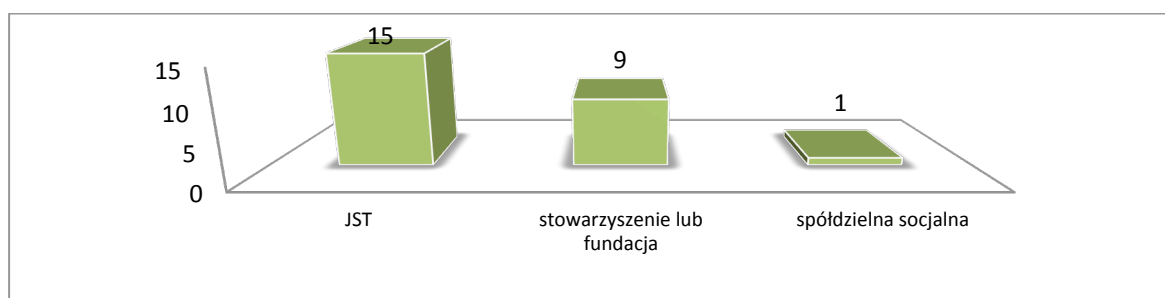
Wykres nr 31. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: okres funkcjonowania podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N= 25.

Zestawiając zagadnienie zaangażowania we współpracę wewnątrzsektorową z kryterium organizacji prowadzącej PESR, na podstawie badania można stwierdzić, że relatywnie najmniejszą aktywność wykazywały PESR prowadzone przez JST, spośród których 15 podmiotów, tj. 53,6% badanych w tej kategorii, zadeklarowało brak współpracy z innym PES w 2016 r.

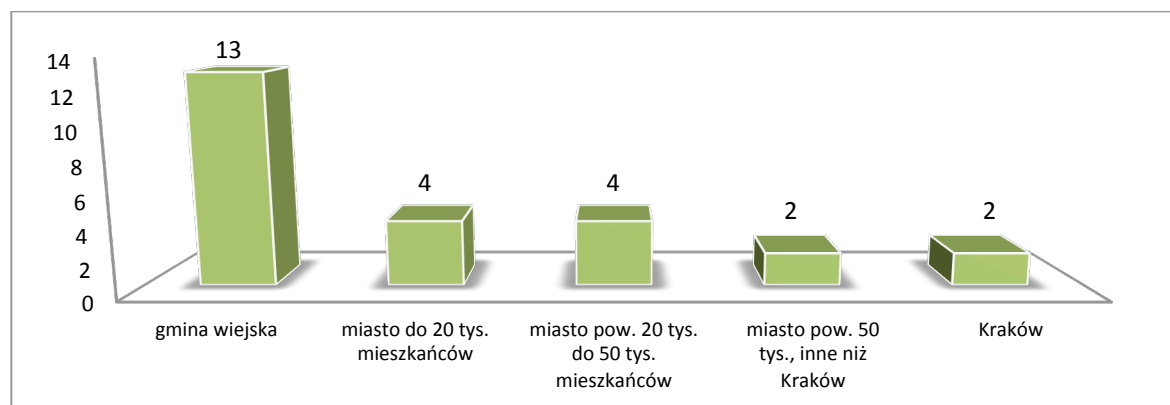
Wykres nr 32. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

N= 25.

Biorąc pod uwagę kryterium lokalizacji PESR, w najmniejszym stopniu aktywność na polu współpracy wewnątrzsektorowej wykazywały w 2016 r. podmioty zlokalizowane na obszarze gmin wiejskich (13 wskazań, tj. 40,6% w tej grupie badanych).

Wykres nr 33. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

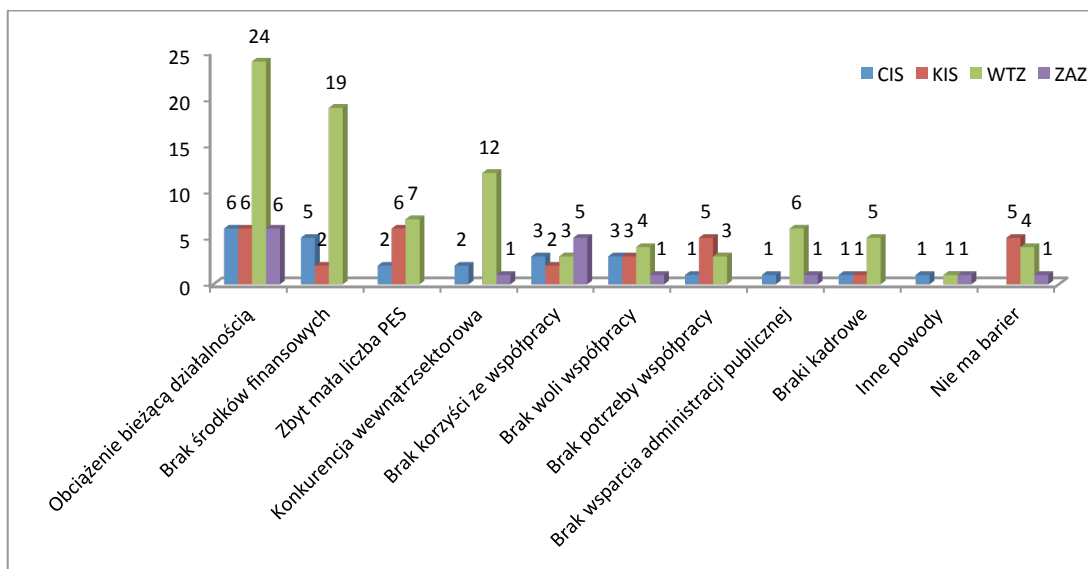

N= 25.

III.3.4. Bariery współpracy wewnątrzsektorowej

Zaledwie 10 z 72 badanych podmiotów, które odpowiedziały na pytanie dotyczące barier rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej, w 2016 r. nie doszukały się żadnych przeszkód na drodze rozwoju tej współpracy (w tym 5 KIS, 4 WTZ i 1 ZAZ). Widoczny jest w tej grupie udział PESR, dla których organizacją prowadzącą jest JST (4 z 10 wskazań).

Wykres nr 34. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=72. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Dla centrów integracji społecznej największe przeszkody we współpracy stanowiło obciążenie bieżącą działalnością (6 wskazań) oraz brak środków finansowych na rozwój współpracy (5 wskazań). Dla 3 CIS istotnym problemem był brak woli współpracy w środowisku PES oraz brak widocznych korzyści ze współpracy (po 3 wskazania). Po 2 CIS wskazały na kwestię zbyt małej liczby partnerów w środowisku lokalnym oraz konkurencję wewnątrzsektorową. Braki kadrowe, brak wsparcia administracji publicznej to przeszkody wskazane przez 1 CIS każda. 1 CIS zasygnalizował w badaniu istnienie innych niż wymienione w kafeterii barier rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej.

Zbyt mała liczba PES w środowisku lokalnym oraz obciążenie bieżącą działalnością to bariery wskazane przez 6 klubów integracji społecznej każda. Oceniając rok 2016, za problematyczną kwestię KIS uważają również brak woli współpracy ze strony partnerów (3 wskazania), brak środków finansowych na rozwój współpracy i jednocześnie brak dostrzegalnych korzyści z potencjalnej współpracy (po 2 wskazania). 1 KIS jako barierę wskazał braki kadrowe w swym podmiocie. Taka sama liczba KIS twierdzi, iż nie ma żadnych barier rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej, co nie widzi potrzeby współpracy (5 wskazań).

Przyjmując jako kryterium analizy organizację prowadzącą podmiot, dane dostarczone przez ankietowanych wskazują, że zarówno dla PESR prowadzonych przez JST jak i NGO największą barierę rozwoju współpracy również stanowi obciążenie bieżącą działalnością (odpowiednio 13 i 26 wskazań) i brak środków finansowych, wskazane przez 16 z 46 PESR (34,8%) prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz 8 z 28 PESR (28,6%) prowadzonych przez JST. Na brak środków finansowych jako barierę rozwoju współpracy nie wskazał żaden podmiot prowadzony przez spółdzielnię socjalną oraz inny typ organizacji. Bariery w postaci braku wsparcia ze strony administracji publicznej dostrzegali

wyłącznie PESR prowadzone przez organizacje pozarządowe (8 wskazań). Brak korzyści ze współpracy widoczny był przede wszystkim dla PESR prowadzonych przez JST (6 na wskazań). Jednocześnie podmioty prowadzone przez samorzady w największym stopniu były zdania, że w 2016 r. nie było istotnych barier rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej.

Tabela nr 14. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

Typ bariery	Organizacja prowadząca podmiot				
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna
Zbyt mała liczba PES	8	6	1	0	0
Brak środków finansowych	8	16	2	0	0
Braki kadrowe	1	5	1	0	0
Obciążenie bieżącą działalnością	13	26	2	1	0
Konkurencja wewnątrzsektorowa	5	9	0	1	0
Brak wsparcia administracji publicznej	0	8	0	0	0
Brak woli współpracy	5	6	0	0	0
Brak korzyści ze współpracy	3	9	1	0	0
Brak potrzeby współpracy	6	1	0	1	1
Inne powody	2	1	0	0	0
Nie ma barier	4	3	1	1	1

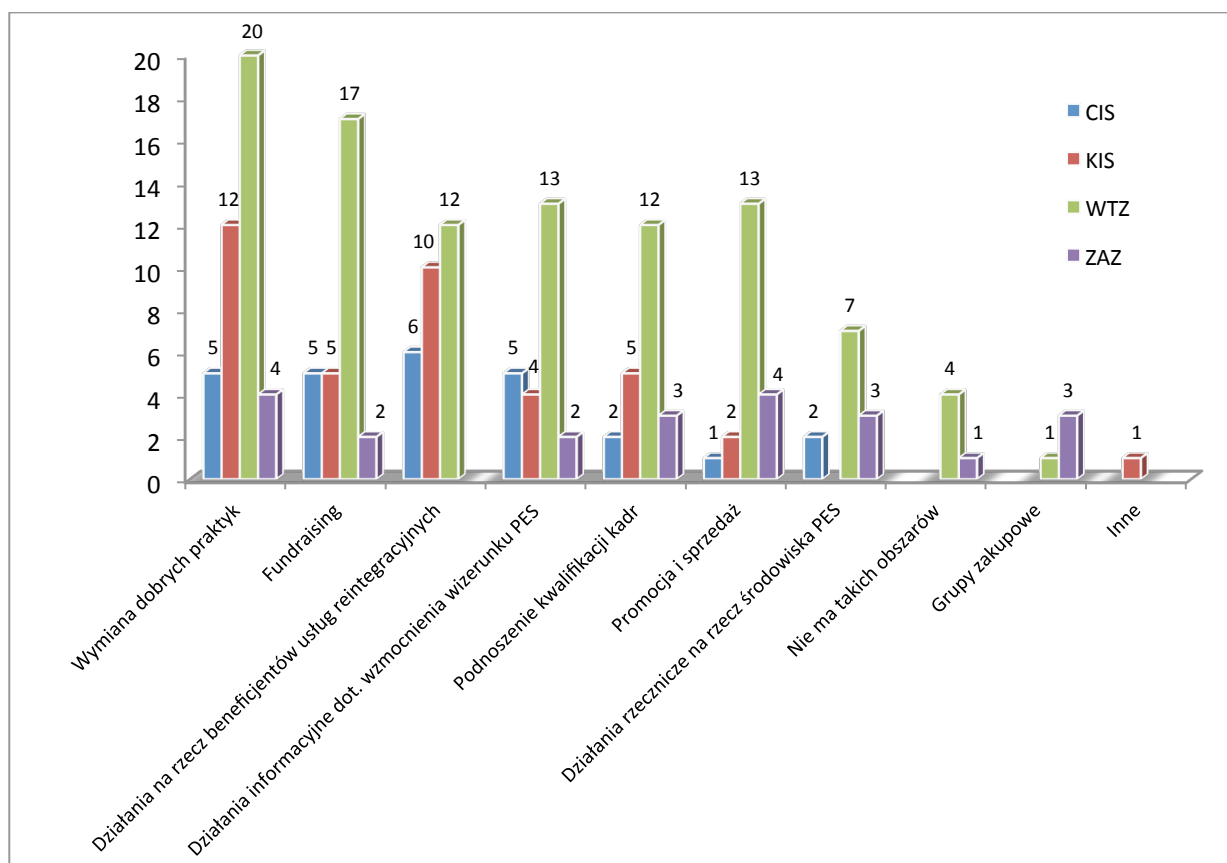
Tabela nr 15. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Typ bariery	Lokalizacja podmiotu				
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto pow. 50 tys., mieszkańców inne niż Kraków	Kraków
Zbyt mała liczba PES	3	2	6	2	2
Brak środków finansowych	12	1	3	4	6
Braki kadrowe	4	0	0	1	2
Obciążenie bieżącą działalnością	13	6	6	5	12
Konkurencja wewnątrzsektorowa	6	1	1	4	3
Brak wsparcia administracji publicznej	2	1	1	1	3
Brak woli współpracy	5	2	2	1	1
Brak korzyści ze współpracy	5	3	1	0	4
Brak potrzeby współpracy	4	1	1	2	1
Inne powody	0	1	0	0	2
Nie ma barier	4	2	1	2	1

III.3.5. Pożądane obszary współpracy wewnątrzsektorowej

Brak istotnych dla rozwoju PESR obszarów współpracy z perspektywy 2016 r. zadeklarowało 5 podmiotów – 4 WTZ i 1 ZAZ. Były to w 4 przypadkach podmioty prowadzone przez organizacje pozarządowe, a w 1 przypadku przez inny podmiot niż wskazany w kafeterii. W 3 przypadkach podmioty te zlokalizowane były na obszarze gminy wiejskiej, a w 2 w Krakowie.

Wykres nr 35. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=82. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Mając na względzie działalność w 2016 r. jako najbardziej pożądany obszar współpracy z innymi PES badane podmioty wskazały wymianę dobrych praktyk (41 wskazań). Inne istotne dla rozwoju podmiotu dziedziny, w których podjęłyby działania wspólnie ze swoimi partnerami to: pozyskiwanie środków na działalność organizacji (29 wskazań), działania na rzecz beneficjentów usług reintegracyjnych (28 wskazań), aktywność na rzecz wzmocnienia wizerunku podmiotów ekonomii społecznej w środowisku lokalnym (24 wskazania). Nieco mniejsze znaczenie ankietowani przywiązują do rozwoju współpracy w obszarze podnoszenia kwalifikacji kadr (22 wskazania) oraz wspólnej promocji oraz sprzedaży efektów swej działalności wytwórczej i usługowej (20 wskazań). 12 PESR wskazało na potrzebę rozwoju współpracy w prowadzeniu działań rzeczniczych na rzecz środowiska ekonomii społecznej. Tylko 4 PESR zwróciły uwagę na pozytywne aspekty wspólnego zaopatrywania się w materiały niezbędne do bieżącej działalności.

Najbardziej potrzebnym obszarem współpracy wewnątrzsektorowej w 2016 r. z punktu widzenia badanych CIS były działania na rzecz beneficjentów (6 wskazań), a dla KIS, warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej - wymiana dobrych praktyk (odpowiednio 12,

20 wskazań i 4 wskazania). Zakłady aktywności zawodowej na równi z wolą rozwoju współpracy na polu wymiany doświadczeń wskazały potrzebę kooperacji w dziedzinie promocji i sprzedaż wytworów i usług PESR (4 wskazania).

Tabela nr 16. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

Pożądane obszary współpracy	Organizacja prowadząca podmiot				
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna
Działania na rzecz beneficjentów usług reintegracyjnych	13	13	1	1	0
Promocja i sprzedaż	6	11	1	1	1
Działania informacyjne dot. wzmocnienia wizerunku PES	6	15	2	1	0
Działania rzecznicze na rzecz środowiska PES	2	7	2	1	0
Wymiana dobrych praktyk	19	18	1	2	1
Podnoszenie kwalifikacji kadr	7	13	2	0	0
Grupy zakupowe	1	2	1	0	0
Fundraising	6	21	1	0	1
Inne	1	0	0	0	0
Nie ma takich obszarów	0	4	0	0	1

Tabela nr 17. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Pożądane obszary współpracy	Lokalizacja podmiotu				
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto pow. 50 tys. mieszkańców inne niż Kraków	Kraków
Działania na rzecz beneficjentów usług reintegracyjnych	9	5	2	5	7
Promocja i sprzedaż	10	2	2	4	2
Działania informacyjne dot. wzmocnienia wizerunku PES	7	5	3	3	6
Działania rzecznicze na rzecz środowiska PES	3	1	1	2	5
Wymiana dobrych praktyk	12	6	8	5	10
Podnoszenie kwalifikacji kadr	10	2	3	4	3
Grupy zakupowe	4	0	0	0	0
Fundraising	9	5	5	4	6
Inne	0	0	1	0	0
Nie ma takich obszarów	3	0	0	0	2

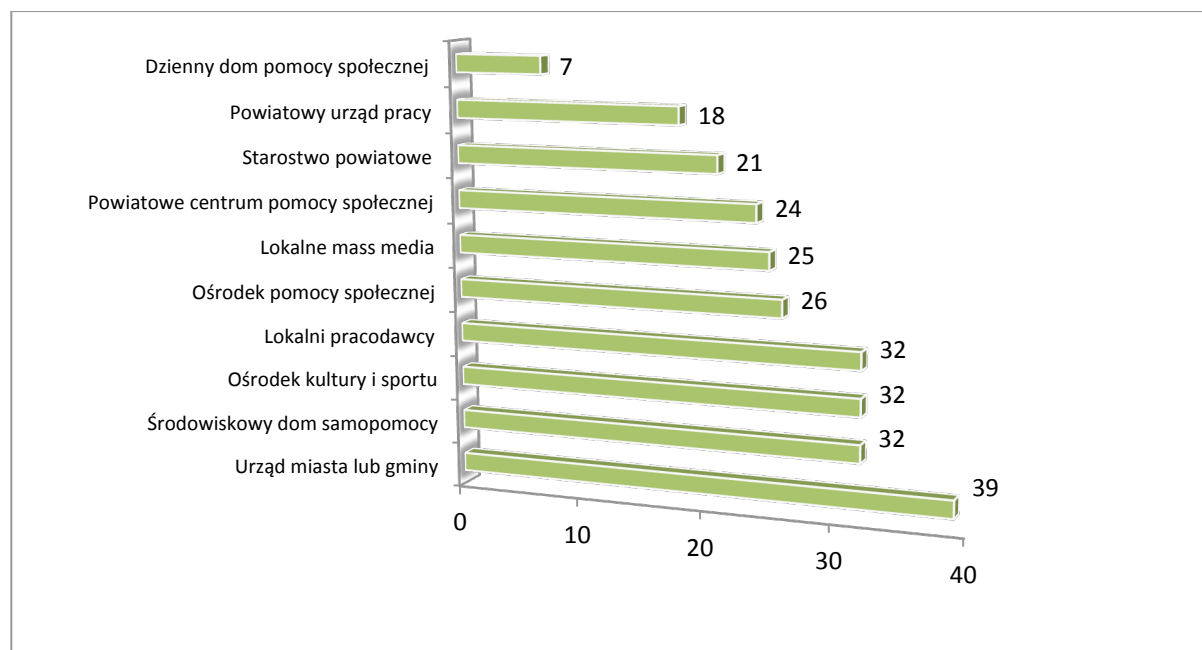
III.3.6. Współpraca międzysektorowa

8 badanych PESR stwierdziło, że w 2016 r. nie miało żadnych partnerów instytucjonalnych spoza sektora ekonomii społecznej (2 CIS, 3 KIS, 2 WTZ i 1 ZAZ). Wszystkie PESR należące do tej grupy zlokalizowane były na obszarze gmin wiejskich oraz w małych miastach do 20 tys. mieszkańców (odpowiednio 6 i 2 wskazania). W przypadku 7 na 8 wskazań były to podmioty, które nie realizowały w 2016 r. żadnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnych. Również w przypadku 7 na 8 wskazań były to podmioty, które nie współpracowały z innym PES. W przypadku 4 na 8 wskazań były to podmioty, które jednocześnie zadeklarowały brak współpracy z rodziną beneficjentów.

Partnerem instytucjonalnym, który został wskazany przez największą liczbę badanych PESR był w roku 2016 urząd miasta lub gminy (39 z 74 wskazań, w tym 16 przez PESR zlokalizowane w gminach wiejskich). Nieco mniejsza liczba ankietowanych współpracowała ze środowiskowymi domami samopomocy (w tym 22 WTZ), lokalnymi ośrodkami kultury i sportu (w tej kategorii wyróżniają się PESR zlokalizowane w Krakowie, gdzie 8 z 18 PESR biorących udział w ankiecie współpracowało w 2016 r. z ośrodkami kultury i sportu) oraz pracodawcami (po 32 wskazania).

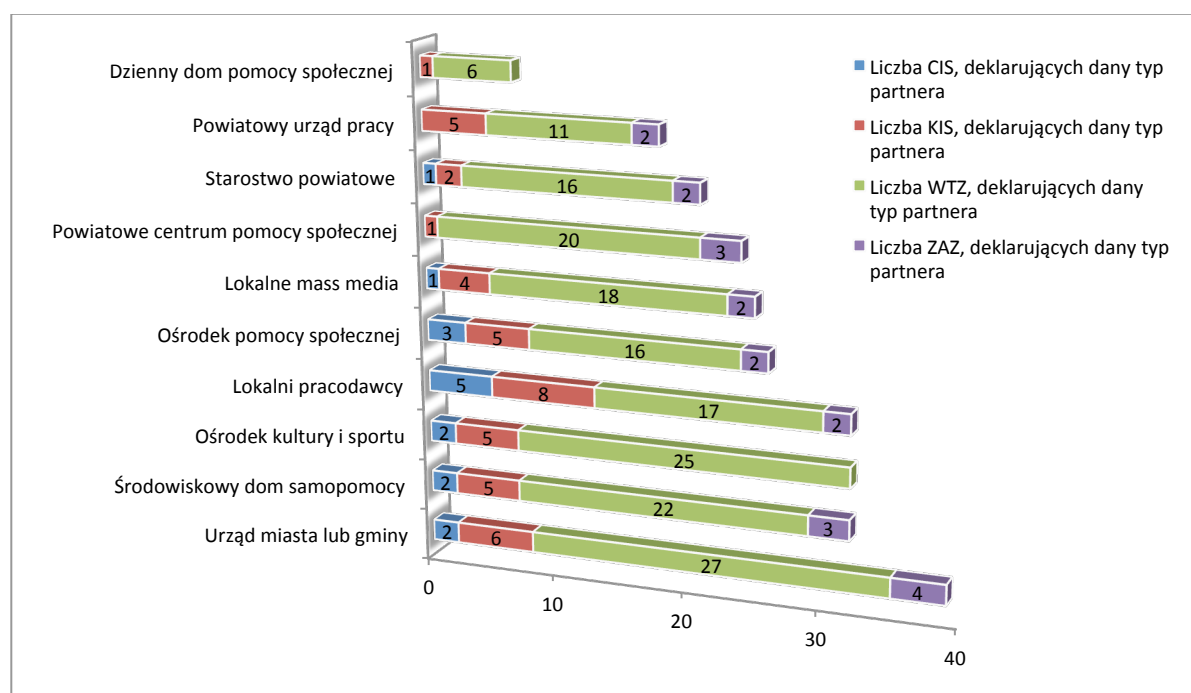
W świetle zadań PESR dotyczących reintegracji zawodowej, zarówno wskaźniki dotyczące współpracy z lokalnymi pracodawcami (w największym stopniu z pracodawcami współpracowały podmioty zatrudnienia socjalnego: 50% badanych CIS 42,1%, 37,8% badanych WTZ i 2 z 8 ZAZ), jak przede wszystkim z powiatowymi urzędami pracy (współpracę z PUP zadeklarowało w sumie 18 podmiotów, tj. 21,9% badanych: 5 KIS, 11 WTZ i 2 ZAZ, ale ani jedno CIS), budzić może zastanowienie.

Wykres nr 36. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N=74. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 37. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=8, N KIS= 16, N WTZ=43; N ZAZ=7. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Biorąc pod uwagę kryterium organizacji prowadzącej z pracodawcami w największym stopniu współpracowały podmioty prowadzone przez JST – 15 z 27 PESR biorących udział w ankiecie zadeklarowało współpracę z tego typu partnerem. Pracodawcy lokalni byli jednocześnie najczęściej wskazywanym przez PESR prowadzone przez JST partnerem instytucjonalnym (15 z 32 wskazań).

Tabela nr 18. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

Typ partnera	Organizacja prowadząca podmiot				
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna
Urząd miasta lub gminy	7	26	3	1	2
Starostwo powiatowe	5	12	3	0	1
Ośrodek pomocy społecznej	5	18	3	0	0
Powiatowe centrum pomocy społecznej	4	16	3	0	1
Powiatowy urząd pracy	5	11	2	0	0
Środowiskowy dom samopomocy	8	22	1	0	1
Dzienny dom pomocy społecznej	2	5	0	0	0
Ośrodek kultury i sportu	9	19	3	0	1
Lokalni pracodawcy	15	14	2	1	0
Lokalne mass media	6	16	2	0	1
Inne	3	2	0	0	0
Brak współpracy	5	3	0	0	0

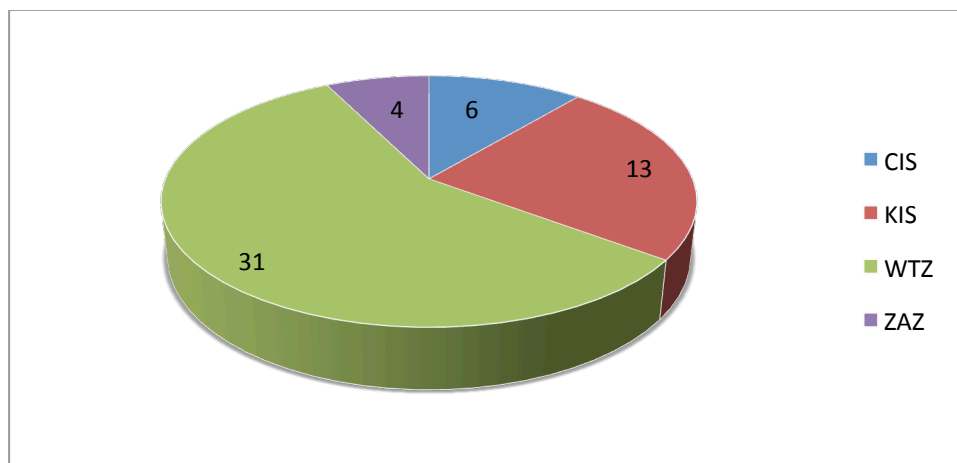
Tabela nr 19. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Typ partnera	Lokalizacja podmiotu				
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto pow. 50 tys., inne niż Kraków	Kraków
Urząd miasta lub gminy	16	4	7	6	6
Starostwo powiatowe	11	3	4	1	2
Ośrodek pomocy społecznej	7	4	4	3	8
Powiatowe centrum pomocy społecznej	12	4	3	1	4
Powiatowy urząd pracy	5	2	2	3	6
Środowiskowy dom samopomocy	11	4	6	5	6
Dzienny dom pomocy społecznej	3	0	1	0	3
Ośrodek kultury i sportu	12	3	6	1	10
Lokalni pracodawcy	9	5	5	5	8
Lokalne mass media	8	2	7	3	5
Inne	2	0	1	2	0
Brak współpracy	6	2	0	0	0

Z deklaracji ankietowanych przedstawionych w powyższych zestawieniach wynika, że samorząd lokalny (reprezentowany w kafeterii dotyczącej partnerów instytucjonalnych spoza sektora ES przez urząd gminy lub miasta, OPS, ośrodek kultury i sportu, starostwo powiatowe, PUP i PCPR, a warto pamiętać, że ŚDS, DPS również mogą być samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, czego kwestionariusz ankiety nie klasyfikował odrębnie) jest ważnym partnerem podmiotów reintegracyjnych.

W 2016 r. 54 z 75 PESR, tj. 65,9% podmiotów, które odpowiedziały na pytanie dotyczące wsparcia ze strony JST, korzystały z takiej pomocy, w tym w największym stopniu warsztaty terapii zajęciowej (31 z 40 WTZ, tj. 77,50% odpowiadających na to pytanie). Ze wsparcia JST skorzystało ponadto 13 z 15 KIS, 6 z 9 CIS i połowa małopolskich ZAZ (4). Ze wsparcia JST nie skorzystało natomiast 3 CIS, 5 KIS oraz 9 WTZ (w sumie 21 z 75 PESR).

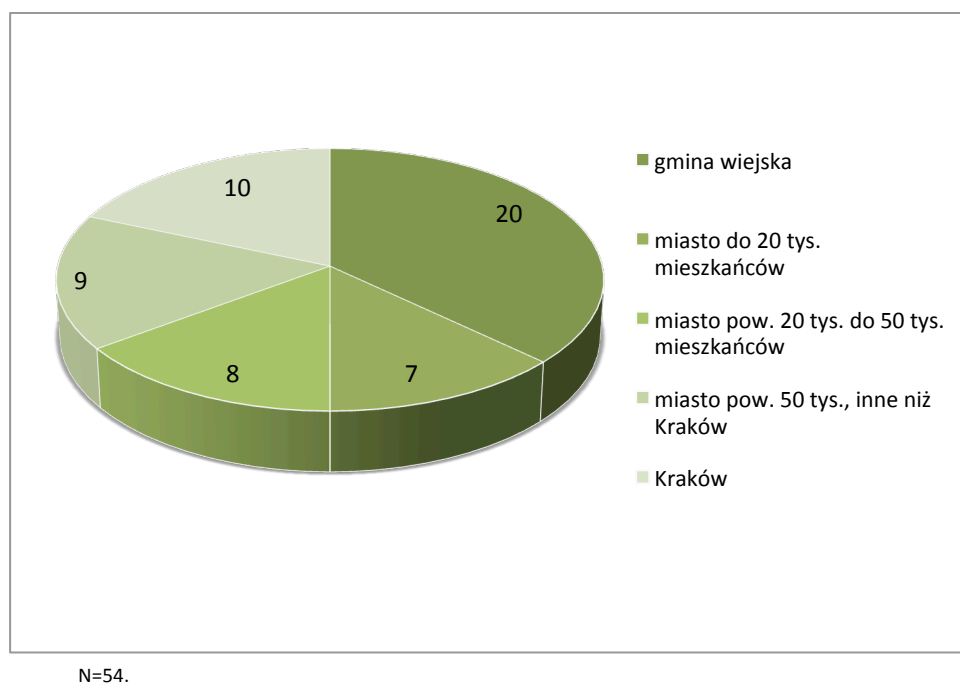
Wykres nr 38. Współpraca PESR z JST. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=54.

Biorąc pod uwagę kryterium lokalizacji podmiotów, które odpowiedziały na pytanie dotyczące wsparcia ze strony JST, ze wsparcia lokalnego samorządu korzystało w 2016 r. 20 z 29 PESR zlokalizowanych na obszarze wiejskim, 7 z 11 PESR mieszczących się w miastach do 20 tys. mieszkańców, 8 z 11 PESR w miastach pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców, wszystkie podmioty reintegracyjne zlokalizowane w miastach pow. 50 tys. mieszkańców innych niż Kraków (9) oraz 10 z 15 krakowskich PESR.

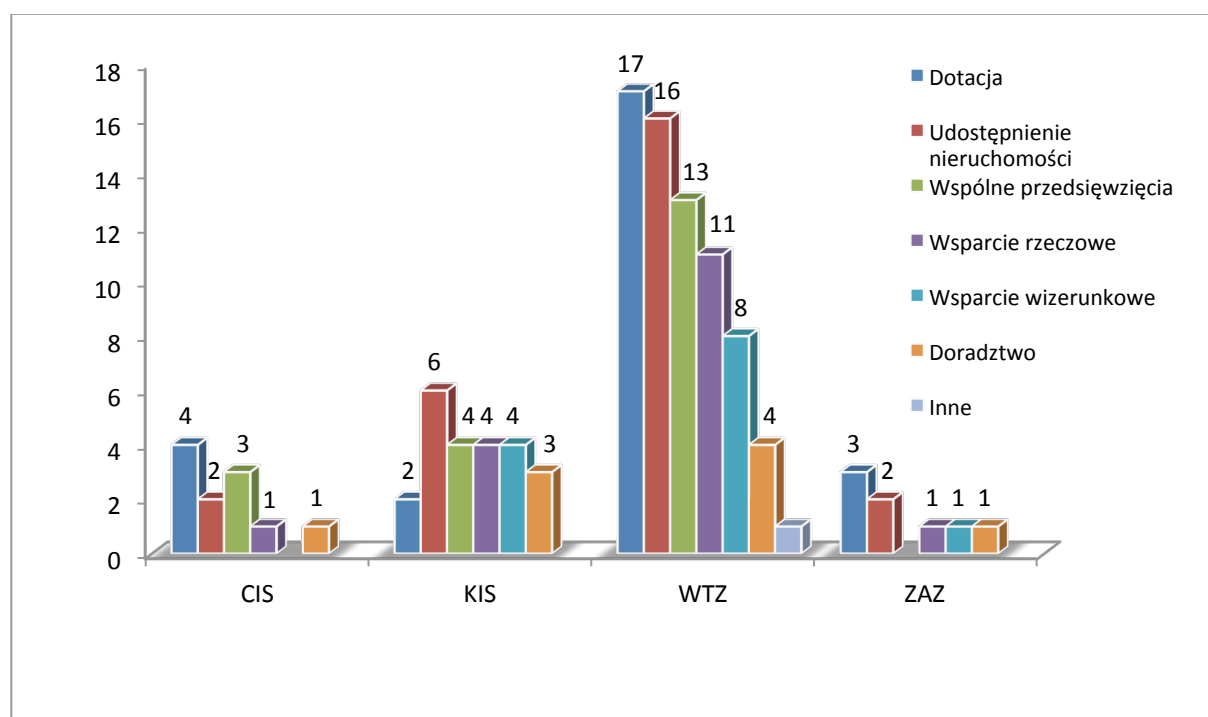
Wykres nr 39. Współpraca PESR z JST. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

W świetle odpowiedzi ankietowanych w 2016 r. w najbardziej powszechnymi formami wsparcia PESR przez JST była dotacja oraz nieodpłatne udostępnienie nieruchomości na działalność statutową (po 26 wskazań). Mniej chętnie JST realizowały wspólne przedsięwzięcia z PESR (20 wskazań), udzielały wsparcia rzeczowego (17 wskazań) oraz pomocy w obszarze promocji i wizerunku PESR (13 wskazań). 9 ankietowanych PESR zadeklarowało korzystanie ze wsparcia doradczego ze strony samorządu.

Formą wsparcia ze strony JST, stosowaną w 2016 r. a najczęściej wskazywaną przez centra integracji społecznej jest dotacja (4 wskazania) oraz realizacja przedsięwzięć w partnerstwie z samorządem (3 wskazania). Kluby integracji społecznej w 6 przypadkach korzystały z użyczonej przez samorząd nieruchomości, a w 4 przypadkach ze wsparcia rzeczowego oraz wizerunkowego ze strony JST. Również 4 KIS realizowały wspólnie z JST przedsięwzięcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W świetle badania najczęściej deklarowane formy wsparcia samorządu, ze strony WTZ to, podobnie jak w przypadku CIS, dotacja (17 wskazań), nieodpłatne udostępnienie nieruchomości na działalność statutową (16 wskazań), a w dalszej kolejności realizacja przedsięwzięć w partnerstwie z samorządem (13 wskazań). 8 WTZ stwierdziło, iż korzystały w 2016 r. ze wsparcia wizerunkowego JST, a 4 WTZ ze wsparcia doradczego.

Wykres nr 40. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N CIS=6, N KIS= 13, N WTZ= 31, N ZAZ= 8. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Biorąc jako kryterium organizację prowadzącą PESR, na podstawie danych dostarczonych przez ankietowanych możemy stwierdzić, że z samorządowych dotacji w największym stopniu skorzystały organizacje pozarządowe (19 wskazań na 46 podmiotów uczestniczących w ankiecie, tj. 41,30%), one też najczęściej organizowały w 2016 r. wspólne przedsięwzięcia z JST (13 wskazań). Współpracę pozafinansową w największym stopniu prowadziły z kolei podmioty, dla których organizatorem jest JST.

Tabela nr 20. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

Forma wsparcia	Organizacja prowadząca podmiot				
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna
Dotacja	4	19	2	0	1
Udostępnienie nieruchomości	11	13	0	1	1
Doradztwo	5	3	1	0	0
Wsparcie wizerunkowe	6	6	0	0	1
Wspólne przedsięwzięcia	6	13	0	1	0
Wsparcie rzeczowe	7	7	1	1	1
Inne	0	1	0	0	0

Tabela nr 21. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Forma wsparcia	Lokalizacja podmiotu				
	gmina wiejska	miasto do 20 tys. mieszkańców	miasto pow. 20 tys. do 50 tys. mieszkańców	miasto pow. 50 tys. mieszkańców, inne niż Kraków	Kraków
Dotacja	8	1	3	4	10
Udostępnienie nieruchomości	11	4	3	3	5
Doradztwo	5	0	2	1	1
Wsparcie wizerunkowe	6	0	3	2	2
Wspólne przedsięwzięcia	3	6	4	6	1
Wsparcie rzeczowe	10	1	3	2	1
Inne	0	0	0	1	0

III.4. Zasoby ludzkie PES reintegracyjnych

III.4.1. Liczebność i formy zatrudnienia kadry

Małopolskie PES o charakterze reintegracyjnym w 2016 r. biorące udział w badaniu stanowiły miejsce pracy w sumie dla 1009 osób, w tym 667 kobiet (dane dla 77 podmiotów, które odpowiedziały na pytanie dotyczące zatrudnionej kadry), średnio zatrudniając 13 osób.

16 z 77 PESR zatrudniało mniej niż 6 pracowników (wśród nich jest 13 KIS), 29 podmiotów reintegracyjnych było w 2016 r. miejscem pracy dla 11-15 pracowników, w tej grupie najliczniej reprezentowane są WTZ (25 wskazań). Powyżej 30 pracowników zatrudniały 4 podmioty.

Biorąc pod uwagę uśrednione dane, największą liczbę pracowników w 2016 r. zatrudniały zakłady aktywności zawodowej (średnio 17 osób) oraz warsztaty terapii zajęciowej (średnio 16 osób). Kadra centrów i klubów integracji społecznej była znacząco mniej liczna i wynosiła średnio odpowiednio 9 i 7 osób.

Tabela nr 22. Liczebność kadry PESR. Źródło: opracowanie własne.

Liczebność kadry PESR	Typ PESR				Liczba wskazań ogółem
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ	
1-5 pracowników	3	13	0	0	16
6-10 pracowników	4	2	7	3	16
11-15 pracowników	1	0	25	3	29
16-20 pracowników	0	1	7	0	8
21-30 pracowników	1	0	2	1	4
31-50 pracowników	0	1	1	1	3
powyżej 50 pracowników	0	0	1	0	1
Ogółem	9	17	43	8	77

Większość wśród kadry badanych PESR stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (878 osób, tj. 87%). Na podstawie umowy cywilnoprawnej pracowały w sumie 103 osoby (10,2%). W ramach zatrudnienia subsydiowanego pracę w PESR w 2016 r. znalazło 61 osób (6%)

Tabela nr 23. Formy zatrudnienia kadry w PESR. Źródło: opracowanie własne.

Forma zatrudnienia	Typ podmiotu reintegracyjnego			
	CIS	KIS	WTZ	ZAZ
	Średnia	Średnia	Średnia	Średnia
Kadra ogółem	9	7	14	17
Kadra - umowa o pracę	4	4	13	16
Kadra - umowa cywilnoprawna	5	2	0	1
Kadra - zatrudnienie subsydiowane	0	0	0	7

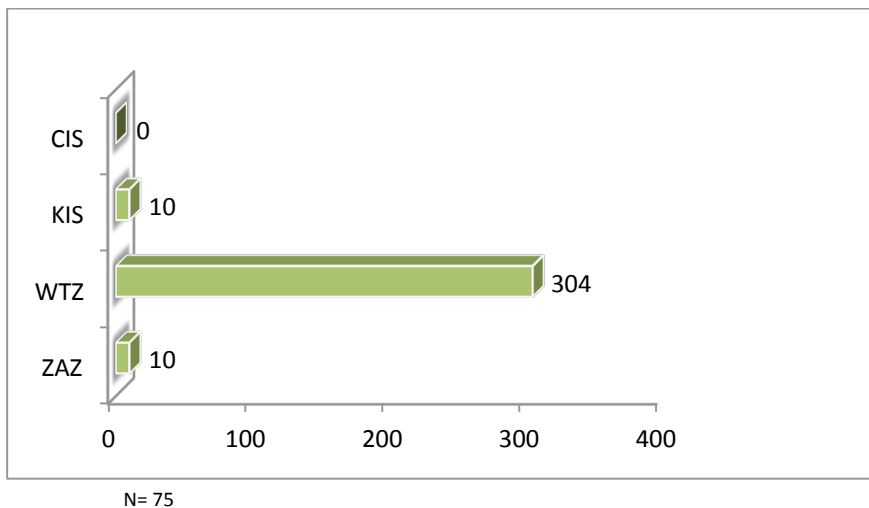
W 2016 r. PESR biorące udział w badaniu zadeklarowały, że w skład kadry podmiotów reintegracyjnych w sumie wchodziło 11 byłych beneficjentów, w tym po 3 osoby w WTZ, ZAZ i KIS i 2 osoby w CIS (stan na dzień 31.12.2016 r.).

III.4.2. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia w PESR determinowana jest w dużym stopniu przez typ podmiotu reintegracyjnego i wiążącą się z tym specyfiką potrzeb beneficjentów wsparcia^{vii}

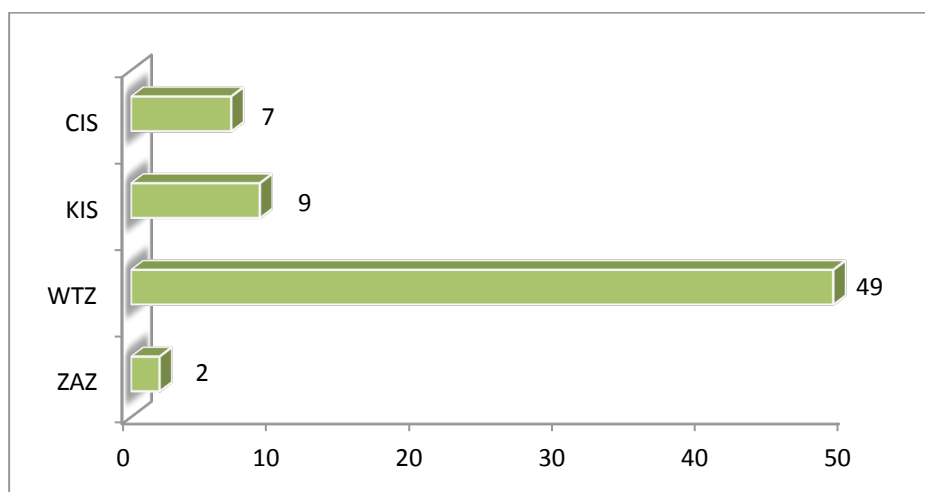
Małopolskie PESR biorące udział w ankiecie w 2016 r. zatrudniały w sumie 324 instruktorów terapii zajęciowej, w tym 304 w WTZ. Średnio liczba instruktorów terapii zajęciowej zatrudnionych w badanych WTZ wynosi 7. Małopolskie WTZ zatrudniały minimalnie 2 instruktorów terapii zajęciowej (wartość podana przez 3 podmioty); największa podana przez badane WTZ wartość w tej kategorii to 20 stanowisk pracy tego typu w przypadku 1 podmiotu. 10 instruktorów terapii zajęciowej w 2016 r. pracowało w KIS (w jednym podmiocie), a 10 w ZAZ (w 3 podmiotach).

Wykres nr 41. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Instruktor terapii zajęciowej. Źródło: opracowanie własne.

W Małopolsce w 2016 r. w badanych podmiotach reintegracyjnych na stanowisku psychologa zatrudnionych było w sumie 67 osób. Ankietowane WTZ zatrudniały w sumie 49 psychologów: w 41 przypadkach było to pojedyncze stanowisko pracy w danym podmiocie, 1 WTZ zatrudniał 2 psychologów, 1 WTZ - 6. 1 WTZ zadeklarował brak takiego stanowiska w swoim podmiocie. Stanowisko psychologa obecne było w przypadku większości centrów integracji społecznej (7 na 8 odpowiadających na to pytanie podmiotów zadeklarowało zatrudnienie 1 psychologa) oraz w przypadku 9 z 17 klubów integracji społecznej, które odpowiedziały na to pytanie. W 2016 r. psychologów zatrudniały ponadto 2 małopolskie zakłady aktywności zawodowej. Żadnego psychologa w 2016 r. nie zatrudniało 16 z 77 podmiotów.

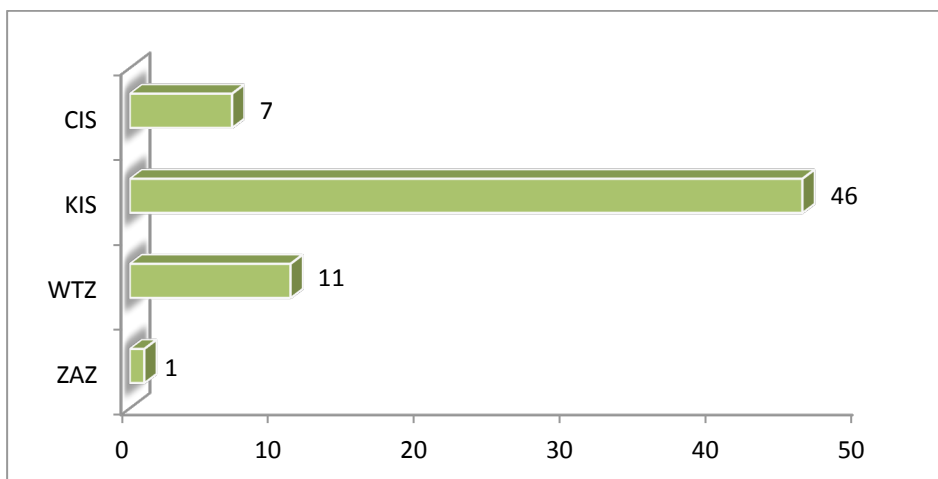
Wykres nr 42. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Psycholog. Źródło: opracowanie własne.

N=77

Minimum 1 pracownika socjalnego w 2016 r. zatrudniało 12 z 16 KIS (5 podmiotów zatrudniało 1 osobę na tym stanowisku a 1 podmiot zatrudniał ich aż 20). Pracownik socjalny to stanowisko obecne w 2016 r. w przypadku 7 z 8 CIS, 11 z 44 WTZ (po 1 stanowisku pracy) oraz 1 ZAZ. W świetle badania w sumie w 2016 r. małopolskie podmioty reintegracyjne zatrudniały 65 pracowników socjalnych. 45 z 76 podmiotów nie zatrudniało żadnej osoby na tym stanowisku.

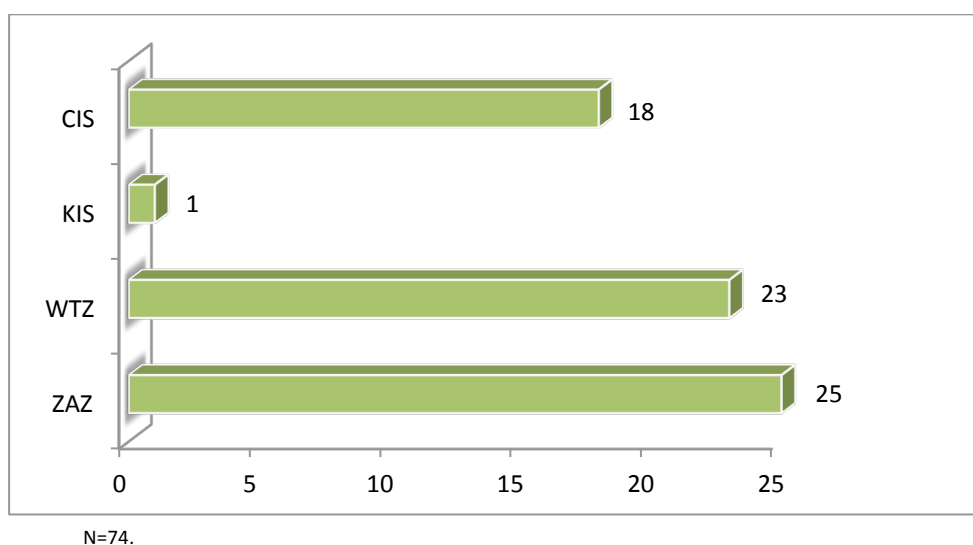
Wykres nr 43. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Pracownik socjalny. Źródło: opracowanie własne.

N=76.

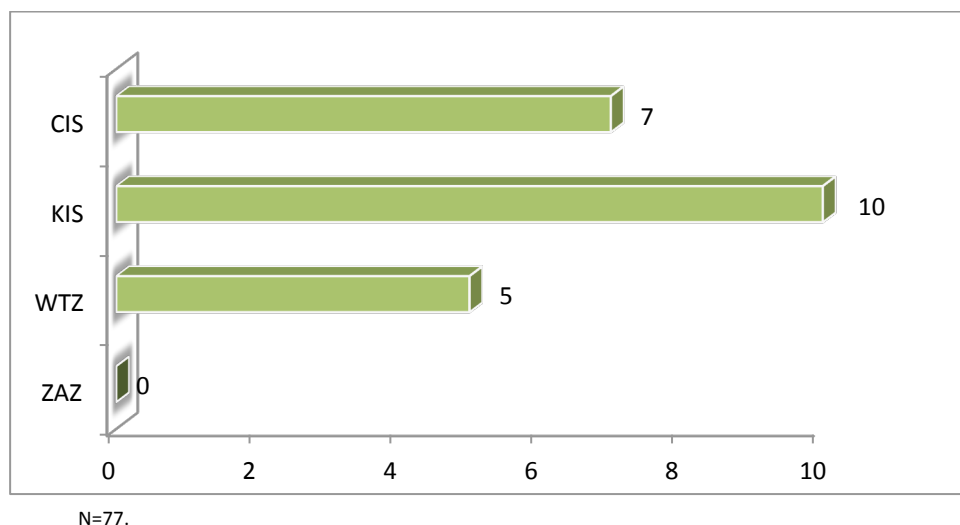
Liczba zatrudnionych przez badane podmioty reintegracyjne w 2016 r. na stanowisku instruktora zawodu to w sumie 67 osób. Stanowisko instruktora zawodu w 2016 r. obecne było tylko w 1 klubie integracji społecznej, za to 7 z 8 CIS odpowiadających na pytanie zatrudniało już w sumie 18 instruktorów (maksymalna wykazana liczba stanowisk pracy tego typu w CIS to 6 osób w przypadku 1 podmiotu). Instruktor zawodu stanowił część kadry w przypadku 6 z 8 ZAZ (które zatrudniały w 2016 r. w sumie 25 osób na tym stanowisku) oraz w przypadku tylko 8 z 42 WTZ (WTZ zatrudniały w 2016 r. w sumie 23 instruktorów). W świetle badania żadnego instruktora zawodu nie zatrudniały 52 PESR z 74 które odpowiedziały na pytanie tego dotyczące.

Wykres nr 44. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Instruktor zawodu. Źródło: opracowanie własne.

Według danych dostarczonych przez 77 małopolskich podmiotów reintegracyjnych w 2016 r. w sumie pracowało w nich 22 doradców zawodowych, z tego 7 zatrudnionych w CIS, 10 w KIS, 5 w WTZ. Doradcę zawodowego zatrudniało 7 na 8 CIS, 7 na 17 KIS i tylko 5 na 44 WTZ. Żaden ZAZ nie posiadał w 2016 r. takiego stanowiska pracy. W sumie 57 na 77 podmiotów reintegracyjnych nie zatrudniało w 2016 r. żadnego doradcy zawodowego.

Wykres nr 45. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Doradca zawodowy. Źródło: opracowanie własne.

W świetle badania w 2016 r 76 małopolskich PESR zatrudniało w sumie 56 osób do obsługi księgowej oraz 107 pracowników administracyjnych wraz z kierownikami.

Inne niż wymienione w kwestionariuszu ankiety stanowiska pracy w 2016 r. stanowiły miejsce pracy dla 158 osób w 65 małopolskich PESR.

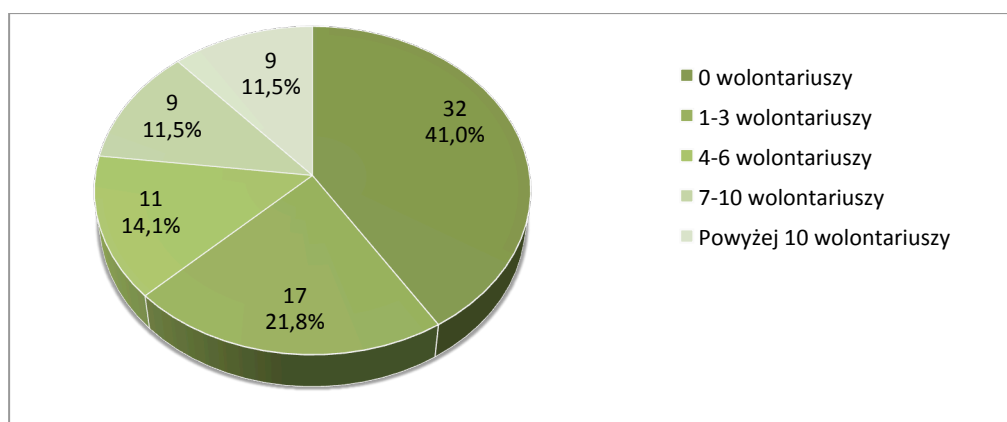
W przypadku CIS jest to specjalista ds. marketingu i terapeuta, w przypadku KIS inne stanowiska obejmują trenerów: obsługi komputera, zajęć edukacyjnych, zatrudnienia wspieranego (tylko w przypadku 1 CIS), pośrednika pracy (tylko w przypadku 1 CIS), specjalisty ds. reintegracji (w przypadkach 2 CIS), prawnika, terapeuty i aspiranta pracy socjalnej. W przypadku warsztatów terapii zajęciowej struktura pozostałych stanowisk pracy jest bardziej zróżnicowana. W pierwszej kolejności obejmuje stanowiska pracy wskazane w rozporządzeniu jako obligatoryjne dla WTZ lub rekomendowane, tj. stanowiska specjalisty ds. rehabilitacji/rewalidacji (co ważne, nie wszystkie badane WTZ zadeklarowały posiadanie takiego stanowiska pracy), pielęgniarki, rehabilitanta oraz kierowcy. Ankietowane podmioty wskazały ponadto na takie dodatkowe stanowiska pracy jak: pracownik gospodarczy, fizjoterapeuta, logopeda, pedagog. Warto zauważyć, że deklarowane dodatkowe stanowiska pracy dotyczą przede wszystkim obszaru działalności WTZ obejmującego reintegrację społeczną, nie zawodową.

W przypadku zakładów aktywności zawodowej inne niż wymienione w kafeerii stanowiska pracy to rehabilitant, pielęgniarka. Kierowca oraz w 1 przypadku – specjalista ds. marketingu.

III.4.3. Wolontariusze

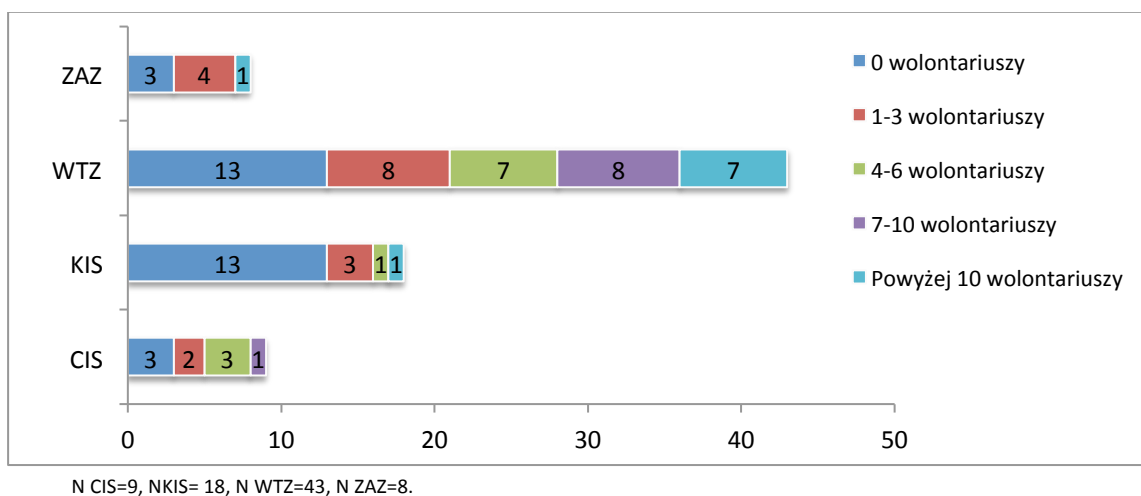
32 z 78, tj. 41% badanych PESR, które udzieliły odpowiedzi na pytanie dotyczące wolontariatu, zadeklarowało, że w 2016 r. nie korzystało ze wsparcia wolontariuszy. Biorąc pod uwagę kryterium typu podmiotu, w tej grupie najliczniej reprezentowane są kluby integracji społecznej: aż 13 z 18 KIS (72,2%) nie współpracowało z żadnym wolontariuszem w 2016 r. Najchętniej ze wsparcia wolontariuszy korzystały natomiast warsztaty terapii zajęciowej: 30 z 43 WTZ, które odpowiedziały na to pytanie, tj. 69,8%, współpracowało z min. 1 wolontariuszem, a 7 z nich korzystało ze wsparcia więcej niż 10 wolontariuszy. Z większą liczbą niż 10 wolontariuszy współpracował też 1 KIS oraz 1 ZAZ.

Wykres nr 46. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie ogółem. Źródło: opracowanie własne.

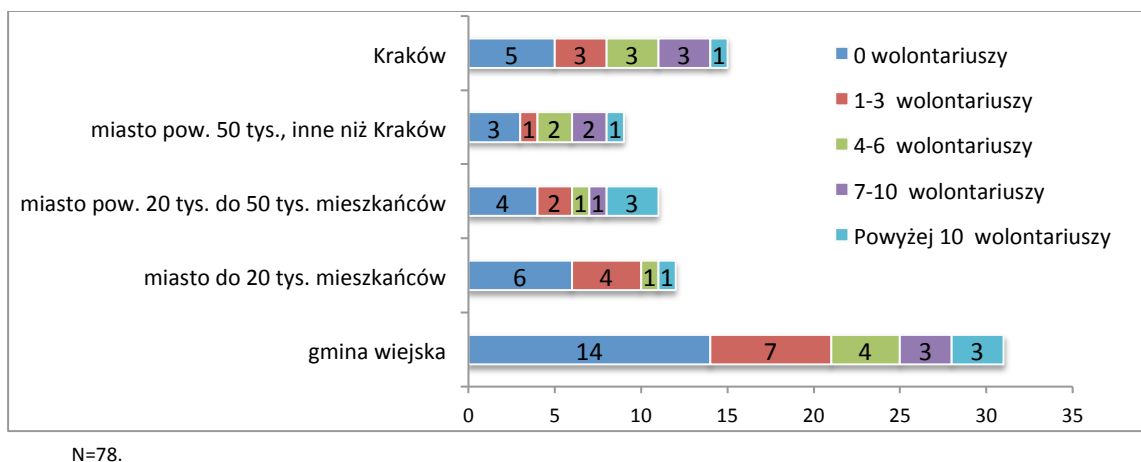
N=78.

Wykres nr 47. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

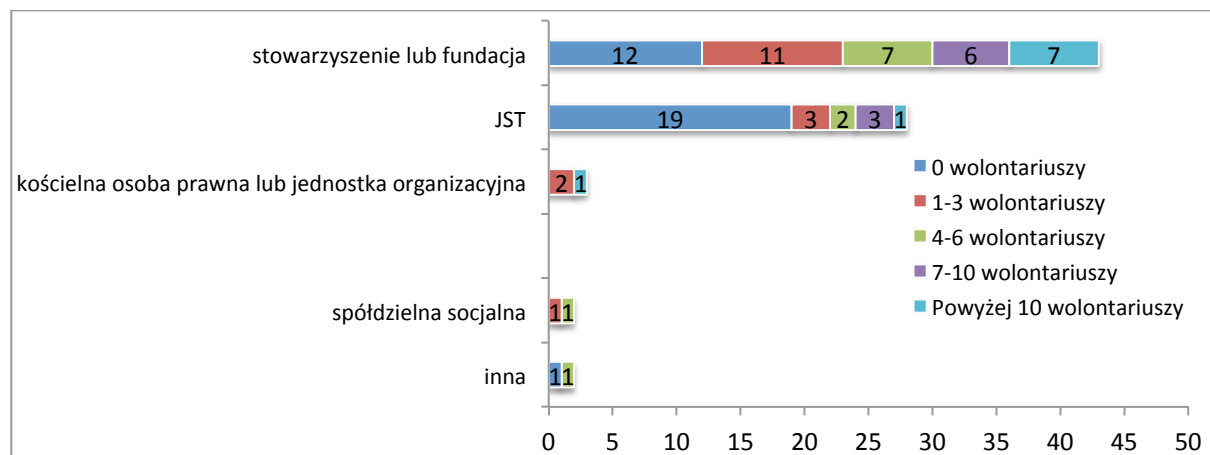
Najchętniej ze wsparcia wolontariuszy korzystały PESR zlokalizowane w dużych miastach: w Krakowie z min. 1 wolontariuszem w 2016 r współpracowało 10 na 15 podmiotów, które odpowiedziały na pytanie o wolontariat w miastach posiadających powyżej 50 tys. mieszkańców, innych niż Kraków 6 z 9 podmiotów z tej kategorii, tj. 66,7%. Z drugiej strony aż 14 z 32 PESR deklarujących brak współpracy z wolontariuszami w 2016 r. zlokalizowanych było w gminach wiejskich.

Wykres nr 48. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium lokalizacji podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę kryterium organizacji prowadzącej PESR, należy podkreślić, że ze wsparcia wolontariuszy w 2016 r. nie korzystała większa część PESR prowadzonych przez JST (19 z 28 podmiotów odpowiadających na to pytanie, tj. 67,9%). W przypadku PESR prowadzonych przez organizacje pozarządowe podmioty nie współpracujące z wolontariuszami stanowią mniejszość (12 wskazań na 43 podmioty odpowiadające na to pytanie). Jednocześnie, z tego względu, że w tej kategorii w sumie 20 podmiotów zadeklarowało współpracę z min. 4 lub większą liczbą wolontariuszy (w tym 7 podmiotów współpracowało z więcej niż 10 wolontariuszami). Wszystkie podmioty reintegracyjne prowadzone przez kościelne osoby prawne i jednostki organizacyjne oraz spółdzielnie socjalne, które odpowiedziały na to pytanie współpracowały w 2016 r. z min. 1 wolontariuszem.

Wykres nr 49. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

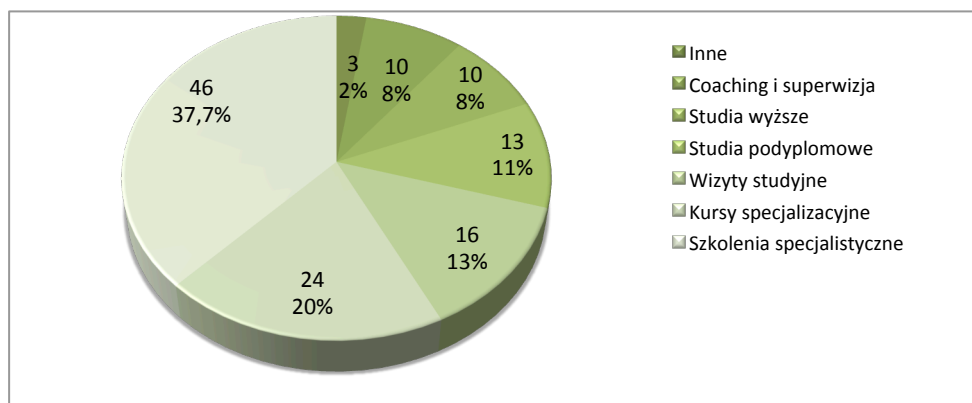
N=78.

III.4.4. Rozwój zawodowy kadry

19 z 70 podmiotów odpowiadających na pytanie o rozwój zawodowy kadry (27,1%), w tym 15 PESR prowadzonych przez JST i 4 PESR prowadzone przez organizacje pozarządowe, stwierdziło, że w 2016 r. ich kadra nie uczestniczyła w żadnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W większości były to podmioty zlokalizowane na obszarze gmin wiejskich (10 wskazań) oraz na obszarze miast do 20 tys. mieszkańców (5 wskazań), w 3 przypadkach dotyczyło to podmiotów z siedzibą w miastach zamieszkałych przez powyżej 20 tys. do 50 tys. mieszkańców, a w jednym przypadku w mieście pow. 50 tys. innym niż Kraków. Biorąc pod uwagę kryterium podmiotowe, w żadnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych nie uczestniczyła w największej mierze kadra KIS (10 wskazań), a ponadto 4 WTZ, 3 CIS oraz 2 ZAZ.

Wśród tych PESR, które zadeklarowały podnoszenie kwalifikacji członków swej kadry (51), najbardziej upowszechnioną formą kształcenia były w 2016 r. szkolenia specjalistyczne, wskazane w sumie przez 46 podmiotów, oraz kursy specjalizacyjne, wskazane przez 24 podmioty. Mniej powszechną formą były wizyty studyjne (16 wskazań). Pracownicy 10 podmiotów (9 WTZ i 1 ZAZ) uczestniczyli w studiach wyższych, a dodatkowo pracownicy 13 podmiotów (12 WTZ i 1 CIS) byli słuchaczami studiów podyplomowych. Z coachingu i superwizji skorzystali pracownicy 10 PESR. Z innych niż wymienione w kafeterii form podnoszenia kwalifikacji skorzystała kadra 3 podmiotów.

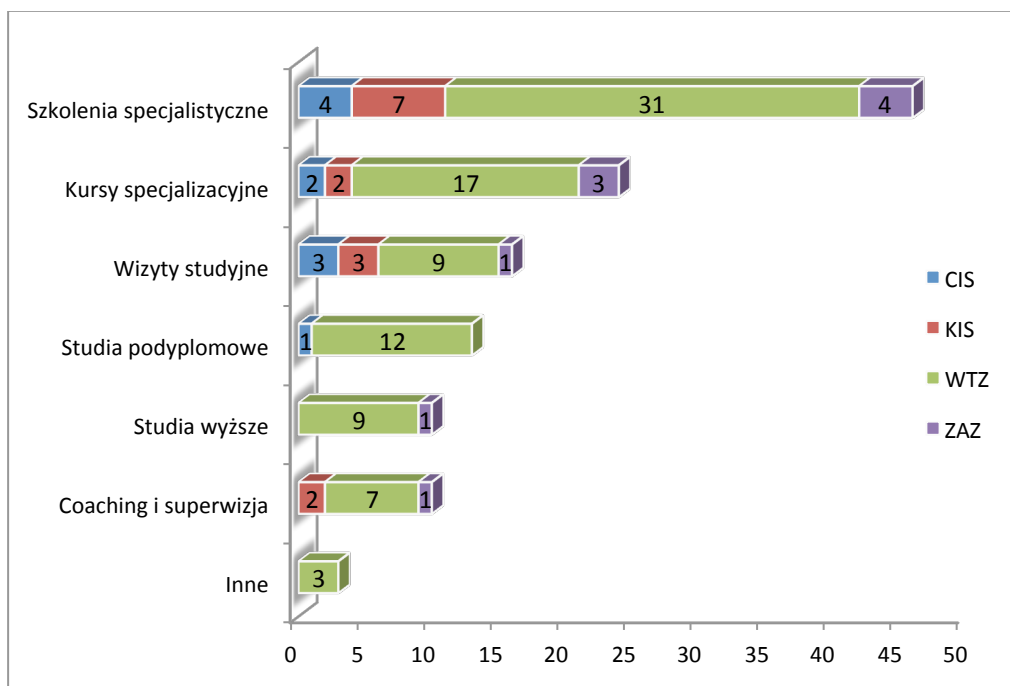
Wykres nr 50. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie ogółem. Źródło: opracowanie własne.

N=51. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

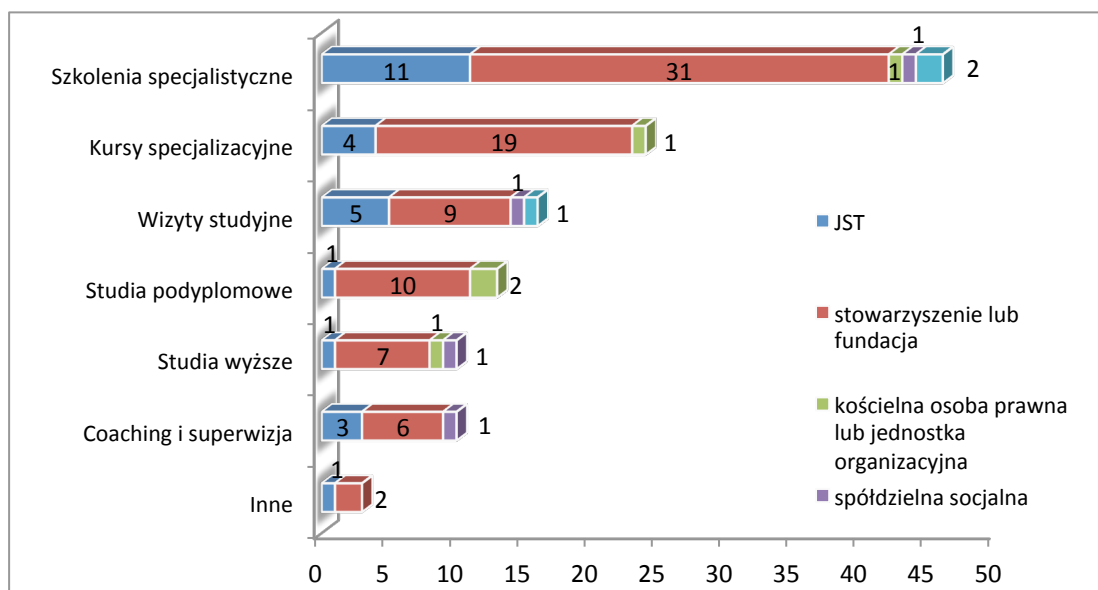
Kadra WTZ korzystała ze wszystkich wskazanych w kafeterii form podnoszenia kwalifikacji, podobnie pracownicy ZAZ, z tym wyjątkiem, że nie brali oni udziału w studiach podyplomowych. Kadra CIS uczestniczyła w szkoleniach specjalistycznych, wizytach studyjnych, kursach specjalizacyjnych oraz studiach podyplomowych, natomiast pracownicy KIS w szkoleniach specjalistycznych, wizytach studyjnych, kursach specjalizacyjnych oraz coachingu i superwizji. Z innych niż wymienione form podnoszenia kwalifikacji korzystały 3 WTZ.

Wykres nr 51. Rozwój zawodowy kadry PESR. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=51. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

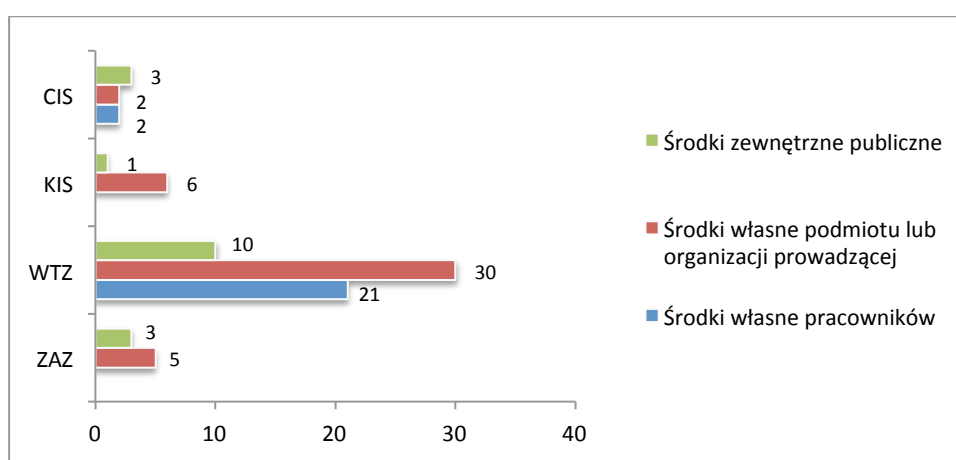
Wykres nr 52. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie wg kryterium organizacji prowadzącej podmiot. Źródło: opracowanie własne.

N=51. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Najistotniejszym źródłem finansowania podnoszenia kwalifikacji kadr PESR w 2016 r. były środki własne organizacji prowadzącej, wskazane w sumie przez 43 badane podmioty, nie będące pierwszoplanowym źródłem finansowania działań doszkalających tylko w przypadku CIS. Na drugim miejscu badani (23 podmioty) wymienili środki własne pracowników, a na kolejnym środki zewnętrzne publiczne (17 wskazań), w przypadku CIS będące najczęściej deklarowanym źródłem finansowania podnoszenia kwalifikacji pracowników. Żaden z badanych podmiotów w 2016 r. nie korzystał ze środków zewnętrznych prywatnych, które byłyby przeznaczone na podnoszenie kwalifikacji pracowników. Pracownicy CIS i WTZ doszkalać się zarówno dzięki środkom własnym organizacji, środkom własnym pracowników oraz środkom publicznym, natomiast pracownicy KIS i ZAZ, podnosząc kwalifikacje, nie byli zmuszeni do korzystania z zasobów finansowych kadry.

Wykres nr 53. Podnoszenia kwalifikacji kadr PESR - źródła finansowania. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=83.

Biorąc pod uwagę kryterium organizacji prowadzącej PESR warto zauważyć, że ze środków zewnętrznych publicznych korzystały przede wszystkim PESR prowadzone przez stowarzyszenia i fundacje (14 z 17 wskazań).

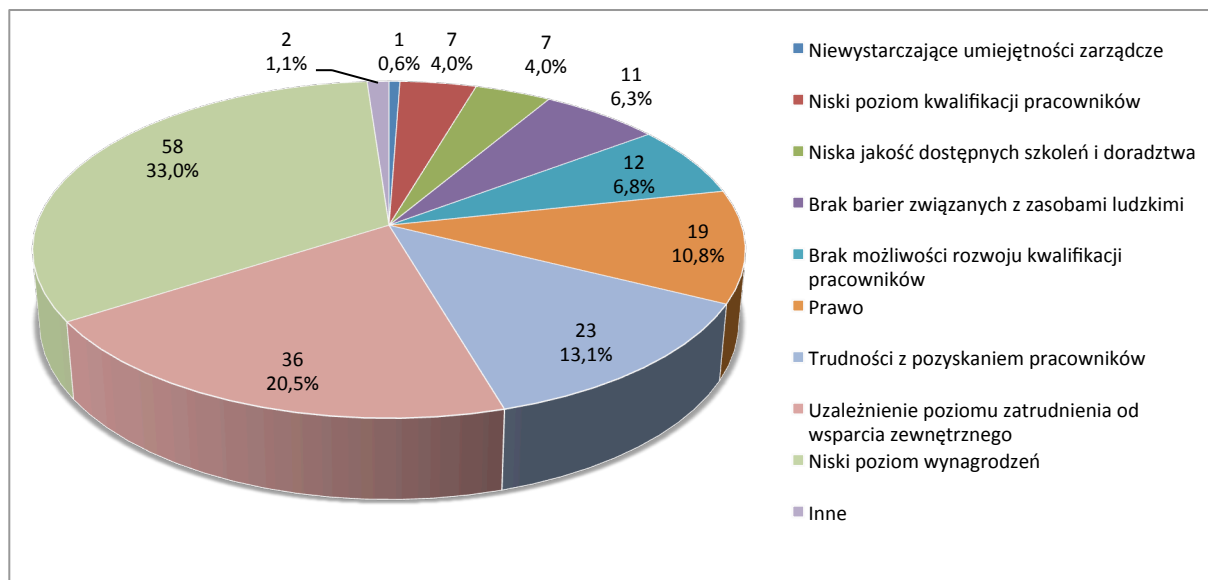
Tabela nr 24. Podnoszenia kwalifikacji kadr PESR - źródła finansowania. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

Źródła finansowania	Organizacja prowadząca podmiot					Liczba ważnych wskazań ogółem
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna	
Środki własne pracowników	3	17	2	1	0	23
Środki własne podmiotu lub organizacji prowadzącej	11	27	2	1	2	43
Środki zewnętrzne publiczne	1	14	1	1	0	17
Środki zewnętrzne prywatne	0	0	0	0	0	0

III.4.5. Bariery związane z zasobami ludzkimi

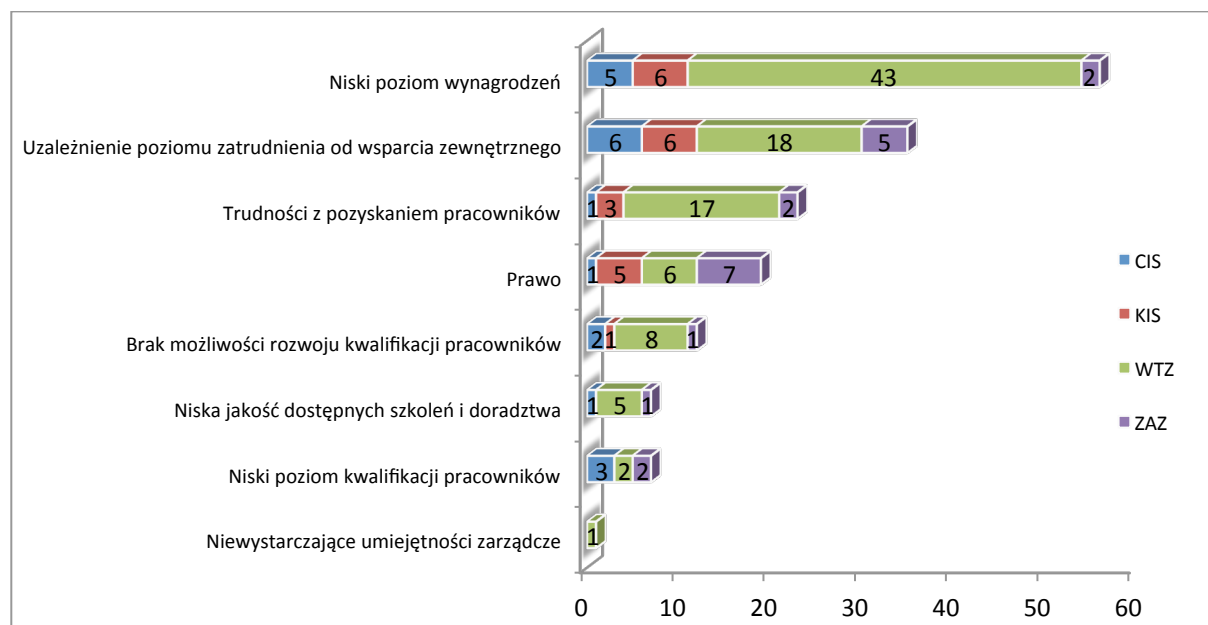
Brak barier w rozwoju organizacji, które byłyby związane z zasobami ludzkimi zadeklarowało zaledwie 9 z 73 (tj. 11%) PESR, które odpowiedziało w ankiecie na pytanie tego dotyczące (7 KIS, 1 WTZ i 1 CIS).

Wykres nr 54. Bariery rozwoju PESR związane z zasobami ludzkimi. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N=73. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Wykres nr 55. Bariery rozwoju PESR związane z zasobami ludzkimi. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=73. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

W 2016 r. największą barierą w rozwoju organizacji związaną z zasobami ludzkimi był dla badanych PESR niski poziom wynagrodzeń (wskazany przez 56 podmiotów).

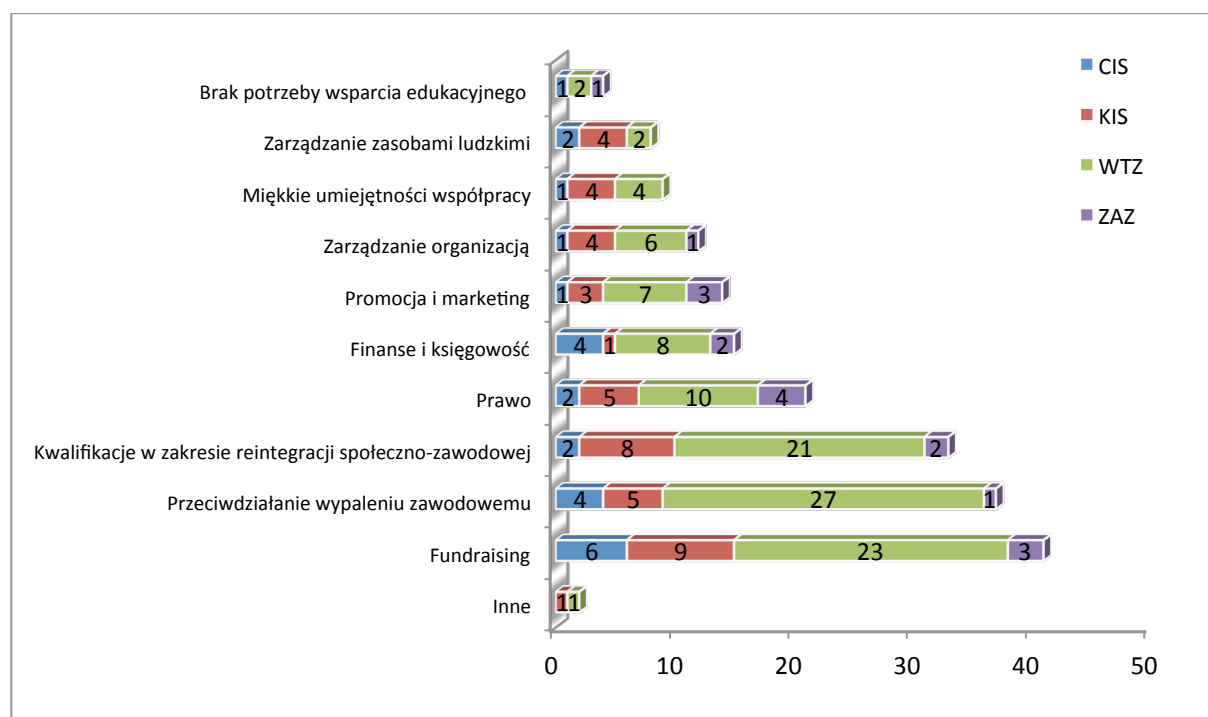
W drugiej kolejności za problem uznano uzależnienie poziomu zatrudnienia od wsparcia zewnętrznego (35 wskazań), a następnie trudności z pozyskaniem pracowników (23 wskazania).

Nieco mniejsze znaczenie w kategorii barier rozwojowych miały uwarunkowania prawne funkcjonowania PESR (wskazane przez 19 podmiotów). Jako problematyczne w niewielkim stopniu postrzegane są brak możliwości rozwoju kwalifikacji pracowników (12 wskazań), niska jakość dostępnych szkoleń i doradztwa (7 wskazań), niski poziom kwalifikacji pracowników (wskazane przez 7 podmiotów) oraz niewystarczające umiejętności kadry zarządzającej podmiotem (1 wskazanie). Na istnienie innych niż wymienione w kafeterii bariery rozwojowe wskazały 2 podmioty.

Biorąc pod uwagę typ podmiotu, można ponadto zauważyć, że niski poziom wynagrodzeń był szczególnie problematyczny dla WTZ (43 wskazania na 4 WTZ biorących udział w badaniu), a nieadekwatne do potrzeb uregulowania prawne stanowiły problem zwłaszcza dla ZAZ (7 z 9 wskazań).

Brak potrzeby wsparcia swej kadry w zakresie podnoszenia kwalifikacji zadeklarowały 4 spośród 71, tj. 4,9% odpowiadających na pytanie podmiotów: 2 WTZ, 1 CIS i 1 ZAZ. Wśród pozostałych 67 podmiotów najważniejsze znaczenia miało w 2016 r. wzmocnienie kompetencji swych pracowników w dziedzinie pozyskiwania środków finansowych na działalność (41 wskazań), przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu (ważne dla 37 podmiotów) oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej (33 wskazania). Mniej odczuwalnymi potrzebami dla środowiska PES reintegracyjnych było wzmocnienie kompetencji swych pracowników w dziedzinie prawa (21 wskazań), promocji podmiotu i marketingu usług (wskazane przez 14 podmiotów), zarządzania organizacją (12 wskazań), miękkich umiejętności współpracy (9 wskazań) oraz zarządzania zasobami ludzkimi (8 wskazań). 2 podmioty zasygnalizowały inne potrzeby niż te, wymienione w kafeterii.

Wykres nr 56. Potrzeby wsparcia w zakresie rozwoju kadry PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=71. Odpowiedzi nie sumują się do N, gdyż można było zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Tabela nr 25. Potrzeby wsparcia w zakresie rozwoju kadry PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot. Źródło: opracowanie własne.

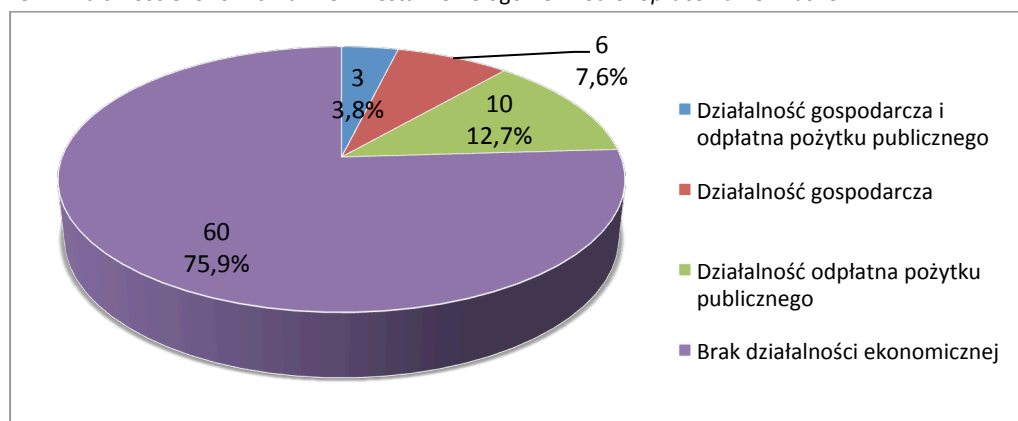
Kadra potrzeby wsparcia	Organizacja prowadząca podmiot					Liczba ważnych wskazań ogólnie
	JST	stowarzyszenie lub fundacja	kościelna osoba prawna lub jednostka organizacyjna	spółdzielnia socjalna	inna	
Zarządzanie zasobami ludzkimi	4	2	0	1	1	8
Miękkie umiejętności współpracy	6	3	0	0	0	9
Zarządzanie organizacją	4	6	1	1	0	12
Promocja i marketing	3	9	1	1	0	14
Finanse i księgowość	2	12	0	0	1	15
Prawo	8	11	0	1	1	21
Kwalifikacje w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej	13	16	2	1	1	33
Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	11	24	2	0	0	37
Fundraising	12	27	0	0	2	41
Inne	1	1	0	0	0	2
Brak potrzeby wsparcia edukacyjnego	1	2	1	0	0	4

III.5. Działalność ekonomiczna PES reintegracyjnych

Działalności ekonomicznej nie prowadzi większość ankietowanych podmiotów, które odpowiedziały na pytanie tego dotyczące (60 z 79, tj. 75,9%). W tej grupie mieszczą się wszystkie ankietowane kluby integracji społecznej.

Prowadzenie działalności ekonomicznej w 2016 r. zadeklarowało w sumie 19 z 79 ankietowanych PESR, z tego 3 podmioty prowadziły zarówno działalność gospodarczą, jak i działalność odpłatną pożytku publicznego, 6 podmiotów wyłącznie działalność gospodarczą a 10 podmiotów wyłącznie działalność odpłatną pożytku publicznego.

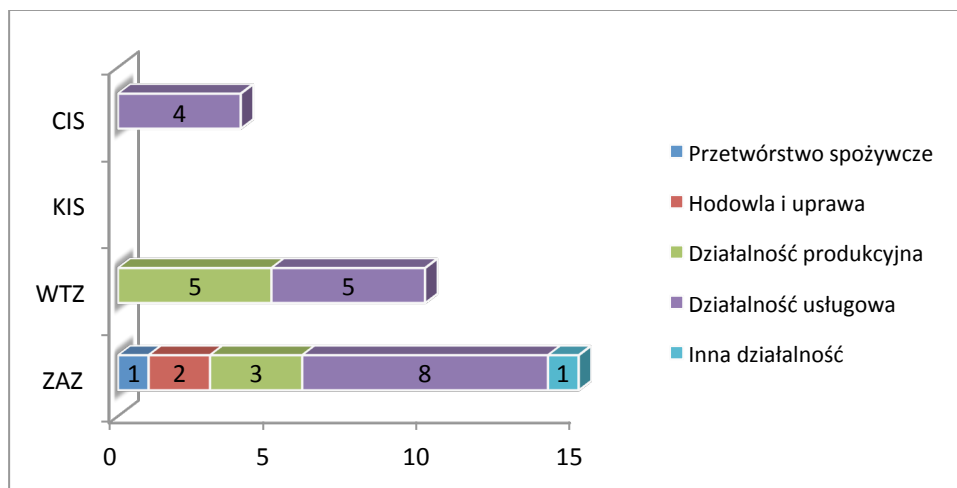
Wykres nr 57. Działalność ekonomiczna PESR. Zestawienie ogólne. Źródło: opracowanie własne.

N=79.

W 2016 r. w działalności ekonomicznej badanych PESR przeważała działalność usługowa (wskazana przez 4 CIS, 5 WTZ i wszystkie ZAZ, w sumie 17 wskazań). Na drugiej pozycji znalazła się działalność produkcyjna (wskazana przez 5 WTZ i 3 ZAZ, w sumie 8 wskazań). 2 ZAZ prowadzi ponadto działalność w obszarze działalności rolniczej (hodowla i uprawa), a 1 ZAZ w dziedzinie przetwórstwa spożywczego. 1 ZAZ prowadził w 2016 r. innego typu działalność wytwórczo-usługową.

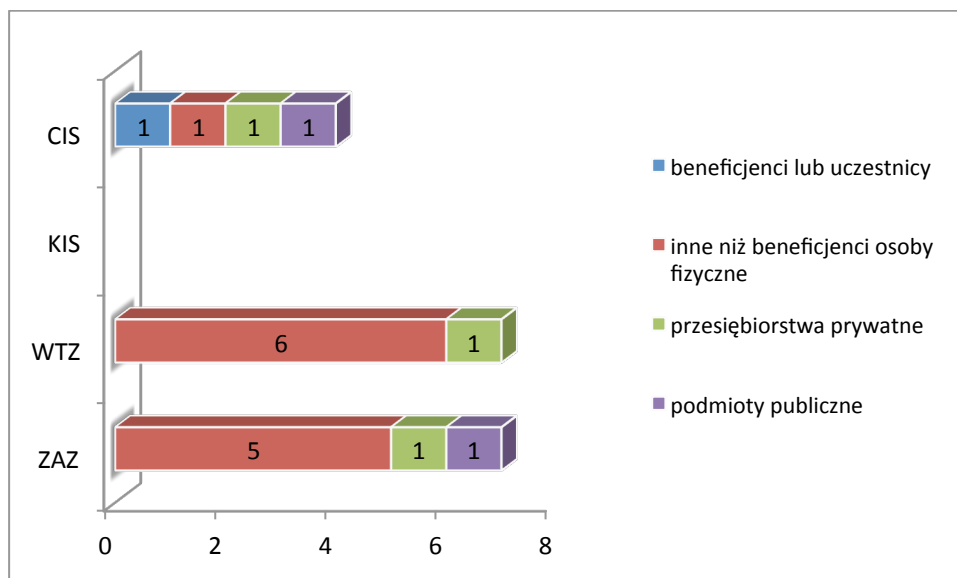
Wykres nr 58. Działalność ekonomiczna PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu. Źródło: opracowanie własne.

N=19.

Odbiorcą wytworów i usług 18 z 19 badanych PESR, które w 2016 r. prowadziły działalność ekonomiczną, były w największym stopniu osoby fizyczne inne niż beneficjenci usług (wskazane przez 12 podmiotów: 1 CIS, 6 WTZ i 5 ZAZ), w mniejszym stopniu przedsiębiorstwa prywatne (wskazane przez 1 CIS, 1 WTZ i 1 ZAZ) oraz podmioty publiczne (wskazane przez 2 podmioty: 1 CIS i 1 ZAZ), w przypadku 1 CIS najważniejszym odbiorcą wytworów i usług byli podopieczni podmiotu.

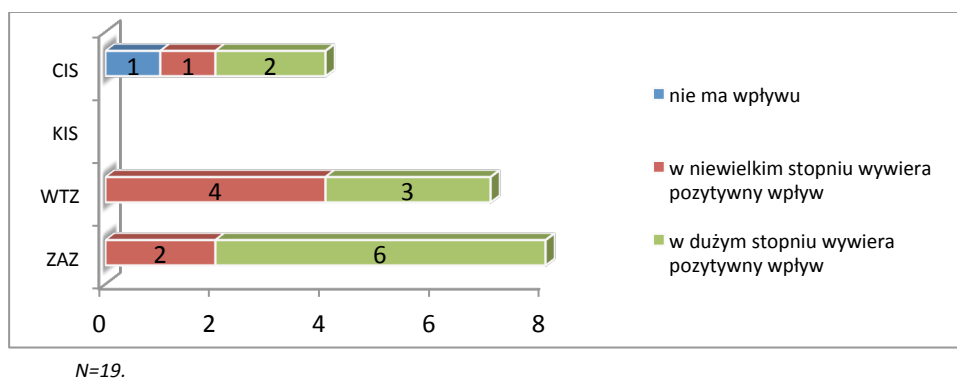
Wykres nr 59. Odbiorcy wytworów i usług PESR. Źródło: opracowanie własne.

N=19.

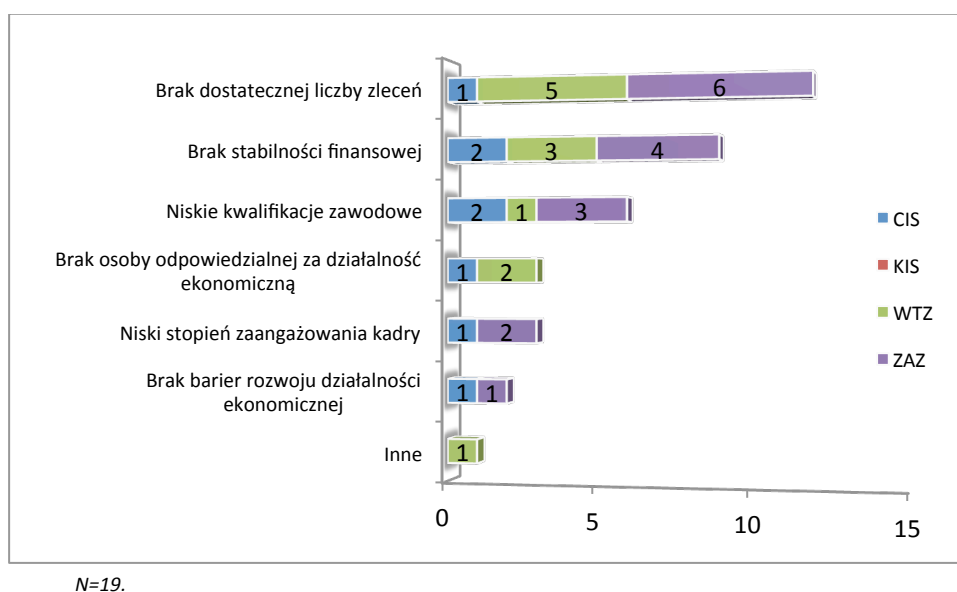
Zapytane o ocenę wpływu działalności ekonomicznej na realizację zadań statutowych w 2016 r, badane PESR w większości zadeklarowały, iż działalność ekonomiczna wywarła w dużym stopniu pozytywny wpływ na realizację zadań statutowych podmiotu (11 na 19 wskazań), 7 podmiotów oceniło, iż miała pozytywny wpływ na tę działalność w niewielkim stopniu. 1 podmiot stwierdził, że działalność ekonomiczna nie miała wpływu na realizację zadań statutowych.

Wykres nr 60. Ocena wpływu działalności ekonomicznej PESR na realizację zadań statutowych. Źródło: opracowanie własne.

W świetle badania w 2016 r. największą barierą dla rozwoju działalności ekonomicznej badanych PESR był brak odpowiedniej liczby zleceń lub zamówień. Na ten typ bariery wskazało 12 z 19 badanych PESR: 1 CIS, 5 WTZ oraz 6 ZAZ. Drugą ważną przeszkodą wydaje się być brak stabilności finansowej podmiotu – typ bariery wskazany przez 9 PESR: 2 CIS, 3 WTZ i 4 ZAZ. Niskie kwalifikacje zawodowe pracowników lub uczestników zaangażowanych w działalność wytwórczą lub usługową jako barierę rozwojową postrzega 6 podmiotów: 2 CIS, 1 WTZ oraz 3 ZAZ. Niski stopień zaangażowania kadry w działalność ekonomiczną wskazany został jako bariera przez 1 CIS i 2 ZAZ, a brak osoby odpowiedzialnej z rozwój tego obszaru działalności PESR przez 1 CIS i 2 WTZ. 1 WTZ wskazał na istnienie innego typu bariery w rozwoju działalności ekonomicznej niż wymienione w kafeterii. Brak przeszkód w 2016 r. dla rozwoju działalności ekonomicznej PESR zadeklarował 1 CIS oraz 1 ZAZ.

Wykres nr 61. Bariery w rozwoju działalności ekonomicznej PESR. Źródło: opracowanie własne.

IV. Wnioski i rekomendacje

1. Najważniejszym źródłem finansowania działalności badanych PESR w 2016 r. były środki publiczne. Środki własne organizacji stanowiły największe źródło finansowania zaledwie dla 10% badanych, a środki z działalności ekonomicznej tylko dla 5% ankietowanych. W tym świetle stwierdzić należy ścisłą zależność efektywności i jakości realizacji funkcji reintegracji społeczno-zawodowej przez podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym od finansowania zewnętrznego. Wobec niewielkich możliwości PESR w zakresie wypracowywania środków własnych niezwykle istotne jest nadanie mu charakteru systemowego. Jest to szczególnie potrzebne m.in. ze względu na deklarowane przez PESR w badaniu bariery w rozwoju w postaci niskiego poziomu wynagrodzeń oraz uzależnienia poziomu zatrudnienia od wsparcia zewnętrznego.
2. Zestawiając deklarowane przez badane PESR dane dotyczące okresu przebywania uczestników w WTZ (średnio 7 lat) oraz liczby beneficjentów wsparcia WTZ, którzy po opuszczeniu podmiotu podjęli zatrudnienie, trzeba stwierdzić, że reintegracja zawodowa w WTZ realizowana jest w stopniu niewystarczającym. Problem ten ma charakter systemowy. Zaskakująca jest w tym kontekście również dysproporcja dotycząca liczebności stanowisk w zakresie obsługi administracyjno-księgowej oraz stanowisk pracy związanych z reintegracją społeczną widoczna w stosunku do liczby stanowisk pracy związanych z reintegracją zawodową (doradca, zawodowy, instruktor zawodu itp.) w WTZ. Z danych przekazanych przez badanych wynika, że w 2016 r. w Małopolsce w 45 WTZ działało zaledwie 8 pracowni aktywizacji zawodowej.

W celu wzmocnienia stopnia realizacji przez WTZ funkcji reintegracji zawodowej wskazane jest kompleksowe podejście do reformy systemu wsparcia osób niepełnosprawnych. Jej elementem być winno m.in. wyposażenie WTZ w efektywne narzędzia służące reintegracji zawodowej (np. umożliwienie uczestnikom WTZ realizacji praktyk zawodowych zarówno na otwartym, jak i chronionym rynku pracy bez utraty statusu uczestnika WTZ, czy zapewnienie wsparcia ze strony trenera pracy), zmiana struktury zatrudnienia w tych podmiotach, kładąca nacisk na tworzenie stanowisk pracy związanych z przygotowaniem beneficjentów do podjęcia zatrudnienia i funkcjonowania na rynku pracy, jak również stworzenie systemu zachęt dla pracodawców, motywujących do zatrudniania absolwentów WTZ. Ważne jest także animowanie współpracy WTZ, ZAZ i ZPCh.

3. Żaden z absolwentów badanych WTZ, CIS i KIS nie podjął aktywności zawodowej w ramach spółdzielni socjalnej (zatrudnienie w spółdzielni socjalnej po zakończeniu realizacji wsparcia w podmiocie reintegracyjnym znalazł tylko 1 niepełnosprawny pracownik ZAZ). W tym kontekście spółdzielnie socjalne wydają się być niewykorzystanym rezerwuarem miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przygotowywanym do powrotu na rynek pracy przez podmioty zatrudnienia socjalnego. Rekomendowane są dalsze działania upowszechniające wiedzę o przedsiębiorstwach społecznych, w tym o spółdzielniach socjalnych (także wśród kadry kierowniczej podmiotów reintegracyjnych oraz organizacji je prowadzących), oraz kreowanie narzędzi ułatwiających tworzenie spółdzielni socjalnych i przystępowanie doń przez absolwentów podmiotów reintegracyjnych.
4. Z odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych wynika, że w 2016 r. najmniej aktywnym w swym środowisku lokalnym typem PESR były kluby integracji społecznej. Na drugim biegunie tego problemu badawczego znalazły się warsztaty terapii zajęciowej. Wśród

18 badanych PESR, które zadeklarowały, że w 2016 r. nie prowadziły żadnych działań na rzecz społeczności lokalnej, dominują podmioty, dla których organizacją prowadzącą jest JST.

5. Wobec tego, że 30,5% badanych podmiotów zadeklarowało brak partnerów współpracy przynależnych do środowiska ekonomii społecznej, współpracę wewnątrzsektorową PESR należy ocenić jako niewystarczającą. Główne bariery rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej wskazane przez badanych to brak środków finansowych oraz obciążenie bieżącą działalnością. Widoczny w świetle badania brak szerszej współpracy między WTZ a ZAZ oraz KIS a CIS, a także między WTZ, ZAZ i KIS a spółdzielniami socjalnymi negatywnie wpływać może na możliwości realizacji kompleksowego wsparcia w zakresie reintegracji zawodowej ze względu na ograniczone możliwości rotacji beneficjentów w ramach dostępnych form wsparcia oferowanych przez poszczególne typy PESR. Mając na względzie działalność w 2016 r. badane podmioty jako najbardziej pożądaną obszar współpracy z innymi PES wskazały wymianę dobrych praktyk (41 wskazań). Rekomendowana jest w związku z tym kontynuacja działań animujących współpracę wewnątrzsektorową podmiotów reintegracyjnych w ramach projektów koordynacyjnych realizowanych na poziomie województw przez ROPS oraz na poziomie centralnym.
6. Kadra 23,2% podmiotów uczestniczących w badaniu nie brała udziału w żadnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Wśród tych PESR, które zadeklarowały podnoszenie kwalifikacji członków swej kadry, najbardziej upowszechnioną formą kształcenia były w 2016 r. szkolenia specjalistyczne oraz kursy specjalizacyjne. Najważniejsze znaczenia miało dla badanych wzmocnienie w bliskiej perspektywie kompetencji swych pracowników w dziedzinie pozyskiwania środków finansowych na działalność, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych w zakresie działalności statutowej. Warto w tym kontekście rozważyć rozszerzenie oferty ośrodków wsparcia ekonomii społecznej w powyższym zakresie.
7. Najważniejszymi partnerami instytucjonalnymi PESR były w 2016 r. instytucje samorządowe. 65,9% PESR, korzystało w 2016 r. ze wsparcia JST, w tym w największym stopniu warsztaty terapii zajęciowej (77,50% odpowiadających na to pytanie). Najczęściej stosowanymi przez samorządy formami wsparcia PESR w 2016 r. była dotacja oraz nieodpłatne udostępnienie nieruchomości na działalność statutową. Pozytywnie na rozwój tej współpracy wpłynąć mogłoby upowszechnienie stosowania inicjatywy lokalnej jako instrumentu rozwoju lokalnego, pozwalającego na skuteczne i efektywne zaangażowanie obu stron partnerstwa w również w formule współpracy pozafinansowej.
8. Prowadzenie działalności ekonomicznej w 2016 r. zadeklarowało w sumie 19 z 79 ankietowanych PESR, z tego 3 podmioty prowadziły zarówno działalność gospodarczą, jak i działalność odpłatną pożytku publicznego, 6 podmiotów wyłącznie działalność gospodarczą a 10 podmiotów wyłącznie działalność odpłatną pożytku publicznego. W działalności ekonomicznej badanych PESR przeważała działalność usługowa. Badane PESR w większości zadeklarowały, iż działalność ekonomiczna wywarła w dużym stopniu pozytywny wpływ na realizację zadań statutowych podmiotu. Największą barierą dla rozwoju działalności ekonomicznej badanych PESR był brak odpowiedniej liczby zleceń lub zamówień. Pomocne w tym względzie wydaje się z jednej strony wzmocnienie wizerunku PESR w ich środowiskach lokalnych poprzez działania promocyjne, a z drugiej upowszechnienie klauzuli społecznej w zamówieniach publicznych realizowanych przez JST.

V. PRZYPISY

ⁱ W świetle KPRES formy te nie będą w żadnym przypadku przedsiębiorstwami społecznymi, ale mogą przygotowywać do prowadzenia lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym lub być prowadzone jako usługa na rzecz społeczności lokalnej przez przedsiębiorstwa społeczne, z tym wyjątkiem, że zakłady aktywności zawodowej, ze względu na swój hybrydowy charakter, zaliczane są jednocześnie do grupy podmiotów sfery gospodarczej. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, Załącznik do uchwały nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r., Monitor Polski z 24.09.2014 r., poz. 811, s. 15. http://www.pozytek.gov.pl/download/files/KPRES_RM.pdf [dostęp: 31.07.2017 r.];

ⁱⁱ Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, s. 14. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/27996/wytyczne_CT9_24.pdf [dostęp: 31.07.2017 r.]

ⁱⁱⁱ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, Dz.U. 2003 Nr 122 poz. 1143 ze zm., <http://isap.sejm.gov.pl/Download.jsessionid=60B4F889E573994EE51D74CEF714CFC2?id=WDU20031221143&type=3> [dostęp: 31.07.2017 r.]

^{iv} Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776 ze zm.

^v Por. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej, Dz.U. 2004 nr 63 poz. 587.

^{vi} Por. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej, Dz.U. 2012 poz. 850.

^{vii} Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej w art. 13 wskazuje, że pracownikami WTZ są kierownik warsztatu, specjaliści ds. rehabilitacji lub rewalidacji, instruktorzy terapii zajęciowej i psycholog oraz, w zależności od potrzeb pielęgniarka lub lekarz, pracownik socjalny, instruktor zawodu i inne osoby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania warsztatu.

VI. WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

CIS – centrum integracji społecznej

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KIS – klub integracji społecznej

NGO – organizacja pozarządowa

PES – podmiot ekonomii społecznej

PESR – podmiot ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

WTZ – warsztat terapii zajęciowej

ZAZ – zakład aktywności zawodowej

Załącznik nr 1

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Charakterystyka PESR województwa małopolskiego. Liczebność PESR w subregionach i powiatach, s. 3.

Tabela nr 2. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: powiat, w którym podmiot ma siedzibę, s. 8.

Tabela nr 3. Lokalizacja małopolskich PESR, s. 9.

Tabela nr 4. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Okres funkcjonowania PESR . Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 10.

Tabela nr 5. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 11.

Tabela nr 6. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca, s. 12.

Tabela nr 7. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Drugie w kolejności najważniejsze źródło finansowania, s. 12.

Tabela nr 8. Beneficjenci WTZ i ZAZ. Średni czas uczestnictwa we wsparciu, s. 14.

Tabela nr 9. Współpraca PESR z rodzinami beneficjentów. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR, s. 23.

Tabela nr 10. Współpraca PESR z rodzinami beneficjentów. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 23.

Tabela nr 11. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 29.

Tabela nr 12. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR, s. 30.

Tabela nr 13. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 31.

Tabela nr 14. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 34.

Tabela nr 15. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 34.

Tabela nr 16. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 36.

Tabela nr 17. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 36.

Tabela nr 18. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 38.

Tabela nr 19. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 39.

Tabela nr 20. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 41.

Tabela nr 21. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 42.

Tabela nr 22. Liczebność kadry PESR, s. 42.

Tabela nr 23. Formy zatrudnienia kadry w PESR, s. 43.

Tabela nr 24. Podnoszenia kwalifikacji kadr PESR. Źródła finansowania. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 50.

Tabela nr 25. Potrzeby wsparcia w zakresie rozwoju kadry PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 53.

Załącznik nr 2

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1. Charakterystyka PESR województwa małopolskiego. Liczebność PESR w subregionach, s. 2.
Wykres nr 2. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie ogólne, s. 7.
Wykres nr 3. Reprezentatywność badania „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 7.
Wykres nr 4. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca PESR, s. 9.
Wykres nr 5. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Okres funkcjonowania PESR. Zestawienie ogólne, s. 10.
Wykres nr 6. Charakterystyka PESR uczestniczących w badaniu „Monitoring podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym 2016”. Najważniejsze źródło finansowania. Zestawienie ogólne, s. 11.
Wykres nr 8. Reintegracja zawodowa w WTZ. Typy pracowni, s. 15.
Wykres nr 9. Reintegracja zawodowa w ZAZ. Typy oferowanych usług, s. 16.
Wykres nr 10. Efektywność zatrudnieniowa WTZ, s. 17.
Wykres nr 11. Efektywność zatrudnieniowa ZAZ, s. 17.
Wykres nr 12. Beneficjenci usług podmiotów zatrudnienia socjalnego w 2016 r. Zestawienie ogólne, s. 18.
Wykres nr 13. Beneficjenci usług podmiotów zatrudnienia socjalnego w 2016 r. Zestawienie wg kryterium typu PESR, s. 18.
Wykres nr 14. Typy usług w warsztatach zawodowych w CIS, s. 19.
Wykres nr 15. Formy reintegracji zawodowej w podmiotach zatrudnienia socjalnego. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu, s. 20.
Wykres nr 16. Formy reintegracji społecznej w podmiotach zatrudnienia socjalnego, s. 20.
Wykres nr 17. Efektywność zatrudnieniowa CIS, s. 21.
Wykres nr 18. Efektywność zatrudnieniowa KIS, s. 22.
Wykres nr 19. Efektywność zatrudnieniowa CIS i KIS. Porównanie, s. 22.
Wykres nr 20. Formy współpracy PESR z rodzinami beneficjentów, s. 24.
Wykres nr 21. Formy współpracy PESR z rodzinami beneficjentów, s. 25.
Wykres nr 22. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 25.
Wykres nr 23. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 26.
Wykres nr 24. PESR nie prowadzące działalności na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 26.
Wykres nr 25. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie ogólne, s. 27.
Wykres nr 26. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 27.
Wykres nr 27. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca, s. 28.
Wykres nr 28. Aktywność PESR na rzecz społeczności lokalnych. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 28.
Wykres nr 29. Partnerzy współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie ogólne, s. 29.
Wykres nr 30. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 31.
Wykres nr 31. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: okres funkcjonowania podmiotu, s. 32.
Wykres nr 32. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 32.
Wykres nr 33. Charakterystyka PESR nie prowadzących współpracy wewnątrzsektorowej. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 32.
Wykres nr 34. Typy barier współpracy wewnątrzsektorowej PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 33.
Wykres nr 35. Pożądane obszary współpracy PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 35.
Wykres nr 36. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie ogólne, s. 37.
Wykres nr 37. Partnerzy instytucjonalni PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 38.
Wykres nr 38. Współpraca PESR z JST. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 39.

Wykres nr 39. Współpraca PESR z JST. Zestawienie wg kryterium: lokalizacja podmiotu, s. 40.
Wykres nr 40. Formy wsparcia PESR przez JST. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 41.
Wykres nr 41. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Instruktor terapii zajęciowej, s. 43.
Wykres nr 42. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Psycholog, s. 44.
Wykres nr 43. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Pracownik socjalny, s. 44.
Wykres nr 44. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Instruktor zawodu, s. 45.
Wykres nr 45. Struktura zatrudnienia w poszczególnych typach PESR. Doradca zawodowy, s. 45.
Wykres nr 46. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie ogółem, s. 46.
Wykres nr 47. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu, s. 47.
Wykres nr 48. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium lokalizacji podmiotu, s. 47.
Wykres nr 49. Liczba wolontariuszy w PESR. Zestawienie wg kryterium: organizacja prowadząca podmiot, s. 48.
Wykres nr 50. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie ogółem, s. 48.
Wykres nr 51. Rozwój zawodowy kadry PESR. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie wg kryterium typu podmiotu, s. 49.
Wykres nr 52. Formy podnoszenia kwalifikacji przez pracowników PESR. Zestawienie wg kryterium organizacji prowadzącej podmiot, s. 49.
Wykres nr 53. Podnoszenia kwalifikacji kadr PESR - źródła finansowania. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 50.
Wykres nr 54. Bariery rozwoju PESR związane z zasobami ludzkimi. Zestawienie ogólne, s. 51.
Wykres nr 55. Bariery rozwoju PESR związane z zasobami ludzkimi. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 51.
Wykres nr 56. Potrzeby wsparcia w zakresie rozwoju kadry PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 52.
Wykres nr 57. Działalność ekonomiczna PESR. Zestawienie ogólne. s. 53.
Wykres nr 58. Działalność ekonomiczna PESR. Zestawienie wg kryterium: typ podmiotu, s. 54.
Wykres nr 59. Odbiorcy wytworów i usług PESR, s. 54.
Wykres nr 60. Ocena wpływu działalności ekonomicznej PESR na realizację zadań statutowych, s. 55.
Wykres nr 61. Bariery w rozwoju działalności ekonomicznej PESR, s. 55.

Załącznik nr 3

Kwestionariusz ankiety

I. INFORMACJE OGÓLNE O PODMIOCIE I JEGO DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ

1. Proszę wskazać typ podmiotu ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, który Państwo reprezentują:

- 1) Centrum integracji społecznej
- 2) Klub integracji społecznej
- 3) Warsztat terapii zajęciowej
- 4) Zakład aktywności zawodowej

2. Która z powyższych grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym jest najważniejszym beneficjentem Państwa działań? (proszę wskazać 1 odpowiedź)*

- 1) bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności
- 2) uzależnieni od alkoholu
- 3) uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających
- 4) chorzy psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego
- 5) długotrwale bezrobotni w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- 6) zwalniani z zakładów karnych, mający trudności w integracji ze środowiskiem
- 7) uchodźcy realizujący indywidualny program integracji
- 8) osoby niepełnosprawne
- 9) inne.

3. Proszę podać liczbę uczestników-beneficjentów działalności Państwa podmiotu reintegracyjnego, którzy w 2016 r. *

- 1) zostali zatrudnieni w Państwa podmiocie/organizacji prowadzącej podmiot
- 2) zostali zatrudnieni na otwartym rynku pracy
- 3) zostali zatrudnieni w ramach zatrudnienia wspieranego
- 4) zostali zatrudnieni w spółdzielni socjalnej
- 5) zarejestrowali spółdzielnię socjalną
- 6) zarejestrowali działalność gospodarczą
- 7) rozpoczęli naukę lub studia
- 8) CIS/KIS nie prowadzi monitoringu losów absolwentów.

4. Proszę wskazać wszystkie formy reintegracji zawodowej, które są obecne w ofercie Państwa podmiotu:*

- 1) praktyczna nauka zawodu realizowana w formie warsztatów zawodowych/ grup roboczych działających w ramach podmiotu
- 2) praktyczna nauka zawodu realizowana w formie praktyk zawodowych u lokalnych pracodawców
- 3) przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych (szkolenia, kursy zawodowe);
- 4) kształcenie umiejętności samodzielnego i skutecznego uzyskiwania pracy
- 5) przygotowanie do podjęcia działalności gospodarczej lub w formie spółdzielni socjalnej
- 6) prace społecznie użyteczne
- 7) roboty publiczne
- 8) poradnictwo prawne
- 9) organizacja staży
- 10) inne (jakie?)

*Pytania dedykowane CIS i KIS

5. Proszę podać liczbę uczestników-beneficjentów działalności Państwa podmiotu reintegracyjnego, którzy w 2016 r. **

- 1) zostali zatrudnieni w Państwa podmiocie/organizacji prowadzącej podmiot
- 2) zostali zatrudnieni na otwartym rynku pracy
- 3) zostali zatrudnieni w zakładzie pracy chronionej
- 4) zostali zatrudnieni w ZAZ
- 5) zostali zatrudnieni w spółdzielni socjalnej
- 6) WTZ nie prowadzi monitoringu losów absolwentów

6. Proszę podać liczbę pracowników ZAZ (niepełnosprawnych), którzy w 2016 r. ***

- 1) zostali zatrudnieni w Państwa organizacji prowadzącej
- 2) zostali zatrudnieni na otwartym rynku pracy
- 3) zostali zatrudnieni w zakładzie pracy chronionej
- 4) zostali zatrudnieni w spółdzielni socjalnej
- 5) uczą się lub studiują
- 6) ZAZ nie prowadzi monitoringu losów pracowników.

7. Proszę wskazać rodzaj miejscowości, w której prowadzony przez Państwa podmiot ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym prowadzi działalność.

- 1) wieś
- 2) miasto do 20 tys. mieszkańców
- 3) miasto powyżej 20 tys. do 50 tys. mieszkańców
- 4) miasto powyżej 50 tys., inne niż Kraków
- 5) Kraków.

8. Proszę wskazać, ile lat funkcjonuje Państwa podmiot reintegracyjny (*proszę określić okres prowadzenia faktycznej działalności*)?

- 1) krócej niż 1 rok
- 2) 1-2 lat
- 3) 2- 5 lat
- 4) więcej niż 5 lat

9. Proszę wskazać organizację prowadzącą Państwa podmiot reintegracyjny:

- 1) jednostka samorządu terytorialnego
- 2) organizacja pozarządowa (stowarzyszenie/fundacja)
- 3) kościelna osoba prawna lub kościelna jednostka organizacyjna
- 4) spółdzielnia socjalna
- 5) inna (jaka?).

10. Proszę podać liczbę uczestników - beneficjentów wsparcia Państwa podmiotu reintegracyjnego:

- 1) Liczba osób, które rozpoczęły w 2016 r. udział we wsparciu w tym kobiet
- 2) Liczba osób uczestniczących we wsparciu (w sumie) w tym kobiet (stan na dzień 31.12.2016)
- 3) Liczba osób, które zakończyły udział we wsparciu w tym kobiet

11. Proszę podać średni czas uczestnictwa/zatrudnienia beneficjentów w Państwa podmiocie?

12. Proszę wskazać wszystkie stosowane w przypadku Państwa podmiotu formy pracy z uczestnikami w ramach reintegracji społecznej (*możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi*)

- 1) Trening umiejętności społecznych
- 2) Trening ekonomiczny

** Pytania dedykowane WTZ

*** Pytania dedykowane ZAZ

- 3) Trening ekonomiczny
- 4) Terapia uzależnień
- 5) Warsztaty motywacyjne
- 6) Nauka pełnienia ról społecznych
- 7) Edukacja ogólna
- 8) Działania samopomocowe
- 9) Organizacja wyjazdów do instytucji kultury (kino, teatr itp.)
- 10) Organizacja spotkań integracyjnych
- 11) Inne (proszę wymienić, jakie).

13. Proszę wymienić typy/rodzaje pracowni/warsztatów służących reintegracji zawodowej, funkcjonujących w ramach Państwa podmiotu.

14. Proszę oszacować wielkość ogółu przychodów, jaki Państwa podmiot osiągnął w 2016 r.:

- 1) 0 zł
- 2) 0 do 1 tys. zł.
- 3) Powyżej 1 tys. zł do 3 tys. zł
- 4) Powyżej 3 tys. zł do 5 tys. zł
- 5) Powyżej 5 tys. zł do 10 tys.
- 6) Powyżej 10 tys. zł do 25 tys. zł
- 7) Powyżej 25 tys. zł do 50 tys. zł
- 8) Powyżej 50 tys. zł

15. Proszę wskazać 2 najważniejsze źródła finansowania działalności Państwa podmiotu reintegracyjnego przez organizację prowadzącą w 2016 r, gdzie: 1 – oznacza największe źródło finansowania, 2 – drugie w kolejności pod względem wysokości kwoty źródła finansowania.

- 1) środki z działalności ekonomicznej (wytwórczej/handlowej/usługowej)
- 2) środki publiczne rządowe inne niż dotacyjne (np. Fundusz Pracy, PFRON)
- 3) środki publiczne samorządowe inne niż dotacyjne
- 4) projekty dofinansowane ze źródeł zewnętrznych (w tym funduszy UE)
- 5) środki własne organizacji prowadzącej podmiot
- 6) inne (jakie?).

II. KADRA PESR

16. Proszę wskazać, ile osób liczy kadra Państwa podmiotu reintegracyjnego (stan na dzień 31.12.2016)?

OGÓŁEM, w tym kobiet

- 1) w tym zatrudnionych na podstawie umowy o pracę
- 2) w tym zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowa zlecenie, o dzieło)
- 3) w tym pracujących w ramach zatrudnienia subsydiowanego (np. z PUP, PFRON, innych źródeł publicznych)

17. Proszę określić strukturę zatrudnienia pracowników w Państwa podmiocie poprzez wskazanie obecnych w Państwa podmiocie stanowisk pracy:

- 1) instruktor terapii zajęciowej (liczba zatrudnionych)
- 2) psycholog (liczba zatrudnionych)
- 3) pracownik socjalny (liczba zatrudnionych)
- 4) instruktor zawodu (liczba zatrudnionych)
- 5) doradca zawodowy (liczba zatrudnionych)
- 6) pracownik administracyjny (liczba zatrudnionych)

- 7) obsługa księgową (liczba zatrudnionych)
- 8) inne (proszę wskazać, typ stanowiska oraz określić liczbę osób na nim zatrudnionych)

18. Czy wśród kadry pracowniczej Państwa podmiotu reintegracyjnego znajdują się osoby będące w chwili obecnej lub w przeszłości beneficjentami Państwa działalności?

- 1) nie
- 2) tak (ile osób).

19. Ilu wolontariuszy współpracowało nieodpłatnie z Państwa podmiotem reintegracyjnym w ciągu 2016 r.?

- 1) 0
- 2) 1-3
- 3) 4-6
- 4) 7-10
- 5) Powyżej 10.

20. Czy w ciągu 2016 r. członkowie kadry pracowniczej Państwa podmiotu reintegracyjnego podnosili kwalifikacje zawodowe z wykorzystaniem poniższych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych (możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi):

- 1) szkolenia specjalistyczne
- 2) kursy specjalizacyjne
- 3) coaching, superwizja
- 4) studia wyższe
- 5) studia podyplomowe
- 6) wizyty studyjne
- 7) inne (proszę wskazać, jakie)
- 8) nie korzystali z żadnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

21. Jakie były podstawowe źródła finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych Państwa kadry pracowniczej w 2016 r. (możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi)?

- 1) środki własne pracowników
- 2) środki własne podmiotu lub organizacji prowadzącej
- 3) środki zewnętrzne – publiczne (np. finansowanie z programów UE lub krajowych)
- 4) środki zewnętrzne – prywatne (np. sponsoring).

22. Proszę wskazać maksymalnie 3 najważniejsze bariery związane z zasobami ludzkimi, które utrudniają funkcjonowanie lub rozwój Państwa podmiotu:

- 1) regulacje prawne związane z zatrudnianiem pracowników
- 2) uzależnienie poziomu zatrudnienia od zewnętrznego wsparcia finansowego
- 3) niski poziom kwalifikacji/kompetencji pracowników
- 4) niewystarczające umiejętności zarządcze
- 5) niski poziom wynagrodzeń, które możemy zaoferować naszym pracownikom
- 6) trudności z pozyskaniem pracowników
- 7) brak możliwości rozwoju kwalifikacji pracowników
- 8) niska jakość szkoleń i doradztwa dostępnych na rynku
- 9) inne (jakie?)
- 10) nie ma takich barier.

23. Proszę wskazać maksymalnie 3 obszary, szczególnie istotne z perspektywy realizacji zadań statutowych Państwa podmiotu, w których kadra Państwa podmiotu potrzebuje wsparcia edukacyjnego/szkoleniowego/doradczego (możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi)?:

- 1) prawo
- 2) finanse i księgowość
- 3) zarządzanie organizacją
- 4) zarządzanie zasobami ludzkimi
- 5) pozyskiwanie dodatkowych środków na działalność statutową organizacji (publicznych i niepublicznych)
- 6) umiejętności/kwalifikacje związane ze specyfiką działalności statutowej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej
- 7) przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu
- 8) promocja i marketing produktów i usług PES reintegracyjnych
- 9) miękkie umiejętności w zakresie współpracy z partnerami lokalnymi
- 10) inne, jakie?
- 11) pracownicy podmiotu nie potrzebują tego typu wsparcia.

III. WSPÓŁPRACA PESR Z OTOCZENIEM

24. Proszę wskazać formy/obszary współpracy Państwa podmiotu z rodziną/najbliższym otoczeniem beneficjentów Państwa działań (*możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi*):

- 1) przekazywanie indywidualnych informacji o uczestniku
- 2) informowanie o dostępnych formach wsparcia
- 3) pomoc w uzyskaniu opieki lekarskiej
- 4) doradztwo prawne
- 5) doradztwo psychologiczne
- 6) organizowanie spotkań integracyjnych
- 7) pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych
- 8) inne (proszę wskazać, jakie?)
- 9) nie współpracujemy z rodziną/najbliższym otoczeniem uczestników.

25. Proszę wskazać działania na rzecz społeczności lokalnej (tj. mieszkańców, innych organizacji i instytucji ulokowanych na terenie miejscowości, w której Państwa podmiot ma siedzibę), zrealizowane w 2016 r. przez organizację prowadzącą Państwa podmiot, w których brał udział podmiot reintegracyjny (*możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi*):

- 1) organizacja wydarzeń kulturalnych (koncertów, wystaw, spektakli teatralnych)
- 2) organizacja pikników/festynów, imprez okolicznościowych
- 3) organizacja imprez sportowych
- 4) organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci (kółka zainteresowań, warsztaty tematyczne itp.)
- 5) organizacja pomocy materialnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (zbiórki)
- 6) organizacja wypoczynku wakacyjnego, wycieczek
- 7) organizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych
- 8) organizacja prowadząca nie realizowała działalności na rzecz społeczności lokalnej, w której brał udział podmiot reintegracyjny.

26. Spośród wymienionych poniżej proszę wskazać inne podmioty ekonomii społecznej (inne niż organizacja prowadząca), z którymi Państwa podmiot współpracował w roku 2016? (*możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi*)

- 1) Warsztaty terapii zajęciowej
- 2) Centrum integracji społecznej
- 3) Klub integracji społecznej
- 4) Zakład aktywizacji zawodowej
- 5) Spółdzielnia socjalna

- 6) Spółdzielnia innego typu niż socjalna
- 7) Spółka akcyjna/z o.o. działająca nie dla zysku
- 8) Stowarzyszenie/fundacja nie prowadząca działalności gospodarczej
- 9) Klub sportowy
- 10) Kościelna osoba prawna lub kościelna jednostka organizacyjna
- 11) Brak współpracy z innymi podmiotami ekonomii społecznej (*do pyt. 28*)

27. Proszę wskazać jedno najważniejsze Państwa zdaniem wspólne przedsięwzięcie zrealizowane przez Państwa podmiot reintegracyjny we współpracy z innym podmiotem ekonomii społecznej wymienionym powyżej w 2016 r: (jeśli dotyczy)

28. Proszę wskazać maksymalnie 3 czynniki, które Państwa zdaniem w największym stopniu stanowią barierę dla rozwoju współpracy wewnątrzsektorowej CIS, KIS, WTZ i ZAZ (proszę wybrać odpowiedzi/wskazać inne niż wymienione):

- 1) nie ma barier
- 2) zbyt mała liczba podmiotów PES
- 3) brak środków finansowych
- 4) brak wykwalifikowanej kadry
- 5) zbyt duże obciążenie działalnością podstawową i brak czasu na aktywności zewnętrzne
- 6) konkurencja między poszczególnymi podmiotami w sektorze PES
- 7) brak wsparcia ze strony administracji publicznej
- 8) brak woli współpracy ze strony potencjalnych partnerów
- 9) niedostrzeżenie wymiernych korzyści współpracy
- 10) brak odczuwalnej potrzeby współpracy
- 11) inne (proszę wskazać jakie).

29. Proszę wskazać maksymalnie 3 obszary współpracy PES o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, WTZ, ZAZ), które uważają Państwo za szczególnie istotne z punktu widzenia wzmocnienia potencjału Państwa podmiotu (proszę wybrać odpowiedzi/wskazać inne niż wymienione):

- 1) brak obszarów współpracy
- 2) działania na rzecz beneficjentów usług reintegracyjnych
- 3) promocja/sprzedaż produktów i usług publicznych PES
- 4) działania informacyjne na rzecz wzmocnienia wizerunku PES w środowisku lokalnym
- 5) działania lobbingowe na rzecz środowiska PES
- 6) wymiana dobrych praktyk
- 7) podnoszenie kwalifikacji kadr
- 8) tworzenie grup zakupowych
- 9) pozyskiwanie środków finansowych
- 10) inne (proszę wymienić jakie).

30. Spośród wymienionych poniżej proszę wskazać podmioty/instytucje/organizacje (inne niż podmiot prowadzący), z którymi państwa podmiot realizował w 2016 r. dobrowolną współpracę, tzn. nie wynikającą z wymogów prawa dotyczących działalności statutowej działalności podmiotu (*możliwość zaznaczenia więcej niż 1 odpowiedzi*):

- 1) urząd gminy/miasta
- 2) starostwo powiatowe
- 3) gminny/miejski ośrodek pomocy społecznej
- 4) powiatowe centrum pomocy rodzinie
- 5) grodzki/powiatowy urząd pracy
- 6) środowiskowy dom samopomocy
- 7) dzienny dom pomocy społecznej

- 8) lokalny ośrodek kultury/sportu
- 9) lokalni pracodawcy
- 10) lokalne mass media
- 11) inne (proszę wskazać, jakie?).
- 12) podmiot nie realizował współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

31. Czy korzystali Państwo w 2016 r. ze wsparcia ze strony samorządu lokalnego?

- 1) Tak (proszę wskazać, jakiego rodzaju było to wsparcie, zaznaczając wszystkie odpowiedzi dotyczące Państwa podmiotu).
 - i. Dotacja w ramach wsparcia lub powierzenia realizacji zadania publicznego z obszaru pożytku publicznego
 - ii. Udostępnienie przez samorząd nieruchomości/lokalu pod działalność
 - iii. Doradztwo
 - iv. Wsparcie wizerunkowe/promocja podmiotu (np. udostępnienie organizacji powierzchni w stronie www lub w prasie publikowanej przez JST)
 - v. Współpraca przy realizacji wspólnych przedsięwzięć
 - vi. Wsparcie rzeczowe (np. udostępnienie sali, sprzętu biurowego itp.)
 - vii. Inne, jakie?
- 2) Nie.

32. Proszę wymienić maksymalnie 3 najważniejsze bariery utrudniające Państwu realizację zadań statutowych.

IV. DZIAŁALNOŚĆ EKONOMICZNA PESR

33. Czy Państwa podmiot prowadzi działalność ekonomiczną:

- 1) Tak w formie zarówno zarejestrowanej działalności gospodarczej, jak i działalności odpłatnej pożytku publicznego.
- 2) Tak, w formie zarejestrowanej działalności gospodarczej.
- 3) Tak, w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego.
- 4) Nie prowadzimy działalności ekonomicznej.

34. Proszę o określenie maksymalnie 2 kluczowych obszarów działalności ekonomicznej podejmowanej przez Państwa podmiot:

- 1) hodowla i uprawa
- 2) przetwórstwo spożywcze
- 3) działalność usługowa, *jakie usługi?*
- 4) działalność handlowa *jaki przedmiot handlu?*
- 5) działalność produkcyjna *jakie produkty?*
- 6) inna - *jaka?*

35. Proszę wskazać, kto jest głównym odbiorcą produktów i usług oferowanych przez Państwa organizację? (możliwa tylko 1 odpowiedź)

- 1) beneficjenci/uczestnicy
- 2) inne osoby indywidualne (fizyczne)
- 3) przedsiębiorstwa prywatne
- 4) podmioty publiczne (przedsiębiorstwa publiczne i/lub administracja publiczna).
- 5) organizacje pozarządowe i spółdzielnie.

36. Proszę ocenić, w jakim stopniu działalność ekonomiczna wpływa na jakość realizacji zadań statutowych i ofertę Państwa podmiotu reintegracyjnego?

- 1) działalność ekonomiczna nie ma żadnego wpływu na jakość realizacji zadań statutowych i ofertę podmiotu
- 2) działalność ekonomiczna w niewielkim stopniu wywiera pozytywny wpływ na jakość realizacji zadań statutowych i ofertę podmiotu
- 3) działalność ekonomiczna w dużym stopniu wywiera pozytywny wpływ na jakość realizacji zadań statutowych i ofertę podmiotu.

37. Proszę wskazać maksymalnie 3 najbardziej istotne z punktu widzenia Państwa podmiotu bariery rozwoju działalności ekonomicznej?

- 1) nie ma barier
- 2) brak dostatecznej liczby zleceń
- 3) niskie kwalifikacje zawodowe uczestników/pracowników
- 4) niski stopień zaangażowania uczestników/pracowników w realizację obowiązków pracowniczych
- 5) brak stabilności finansowej organizacji prowadzącej podmiot
- 6) brak osoby odpowiedzialnej za prowadzenie działalności ekonomicznej (menadżera)
- 7) inne (jakie?).

SPIS TREŚCI	
I. WPROWADZENIE	1
II. METODOLOGIA I REALIZACJA BADANIA	4
<i>II.1. Cel i odbiorcy badania</i>	4
<i>II.2. Strategia dotarcia do respondentów</i>	4
<i>II. 3. Opis narzędzi badawczych</i>	5
<i>II.4. Realizacja badania</i>	5
III. WYNIKI BADANIA	7
<i>III.1. Charakterystyka małopolskich PES reintegracyjnych</i>	7
<i>III.2. Działalność statutowa PES reintegracyjnych</i>	13
III.2.1. Działalność statutowa WTZ i ZAZ	13
III.2.1.1. Beneficjenci WTZ i ZAZ	13
III.2.1.2. Formy reintegracji społeczno-zawodowej w WTZ i ZAZ	14
III.2.1.3. Efektywność zatrudnieniowa WTZ i ZAZ	16
III.2.2. Działalność statutowa CIS i KIS	17
III.2.2.1. Odbiorcy wsparcia CIS i KIS	17
III.2.2.2. Formy reintegracji społeczno-zawodowej w CIS i KIS	19
III.2.2.3. Efektywność zatrudnieniowa podmiotów zatrudnienia socjalnego	21
<i>III.3. Współpraca PES reintegracyjnych z otoczeniem</i>	23
III.3.1. Współpraca z rodzinami beneficjentów	23
III.3.2. Aktywność na rzecz społeczności lokalnych	25
III.3.3. Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej	28
III.3.4. Bariery współpracy wewnątrzsektorowej	33
III.3.5. Pożądane obszary współpracy wewnątrzsektorowej	35
III.3.6. Współpraca międzysektorowa	37
<i>III. 4. Zasoby ludzkie PES reintegracyjnych</i>	42
III. 4.1. Liczebność i formy zatrudnienia kadry	42
III. 4.2. Struktura zatrudnienia	43
III. 4.3. Wolontariusze	46
III. 4.4. Rozwój zawodowy kadry	48
III. 4.5. Bariery związane z zasobami ludzkimi	51
<i>III.5. Działalność ekonomiczna PES reintegracyjnych</i>	53
IV. Wnioski i rekomendacje	56
V. Przypisy	58
VI. Wykaz używanych skrótów	58
Załącznik nr 1. Spis tabel	59
Załącznik nr 2. Spis wykresów	60
Załącznik nr 3. Kwestionariusz ankiety	62

Raport powstał w ramach projektu „Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej”
realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
w ramach Działania 9.3 RPO WM na lata 2014-2020

Autor:
Anna Rychły-Mierzwa.

Kraków 2017